

ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

นางสาวขวัญชนก นัยเจริญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF A RESEARCH-BASED INSTRUCTIONAL MODEL ON THAI LITERATURE LEARNING
ACHIEVEMENT AND CRITICAL READING ABILITY OF MATHAYOM SUKSA THREE
STUDENTS IN DRAMATIC ARTS COLLEGE BANDHITPATANASILP INSTITUTE,
MINISTRY OF CULTURE

Miss Khwanchanok Naijarun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Teaching Thai Language

Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวง
วัฒนธรรม

โดย

นางสาวขวัญชนก นัยเจริญ

สาขาวิชา

การสอนภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สร้อยสน สกลรักษ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลมนัสขันธ์ บัณฑิตยานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สร้อยสน สกลรักษ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขวัญชนก นัยเจริญ : ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม. (EFFECTS OF RESEARCH – BASED INSTRUCTIONAL MODEL ON THAI LITERATURE LEARNING ACHIEVEMENT AND CRITICAL READING ABILITY OF MATHAYOM SUKSA THREE STUDENTS IN DRAMATIC ARTS COLLEGE BANDHITPATANASILP INSTITUTE, MINISTRY OF CULTURE) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สร้อยสน สกลรักษ์, 227 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย 2) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยกับการสอนแบบปกติ 4) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยกับการสอนแบบปกติ และ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ปีการศึกษา 2551 จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 38 คน และ 39 คน กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย และอีกกลุ่มเป็นกลุ่มควบคุมสอนโดยการสอนแบบปกติ ใช้เวลาสอนกลุ่มละ 2 คาบต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และทดสอบค่าที(t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติโดยที่นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติโดยที่นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา ลายมือชื่อผู้วิจัย..... ใจขวัญชนก นัยเจริญ.....

สาขาวิชา การสอนภาษาไทย ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก..... อ.ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2551

4983660827 : MAJOR TEACHING THAI LANGUAGE

KEY WORD: RESEARCH – BASED INSTRUCTIONAL MODEL / THAI LITERATURE LEARNING ACHIEVEMENT / CRITICAL READING ABILITY

KHWANCHANOK NAIJARUN : EFFECTS OF A RESEARCH – BASED INSTRUCTIONAL MODEL ON THAI LITERATURE LEARNING ACHIEVEMENT AND CRITICAL READING ABILITY OF MATHAYOM SUKSA THREE STUDENTS IN DRAMATIC ARTS COLLEGE BANDHITPATANASILP INSTITUTE, MINISTRY OF CULTURE. THESIS PRINCIPAL ADVISOR: ASST.PROF. SOISON SAKONRAK, Ph.D., 227 pp.

The aims of this research were to compare 1) Thai literature learning achievement of Mathayom Suksa Three students before and after they have been taught by using Research-Based Instructional Model 2) Critical reading ability of Mathayom Suksa Three students before and after they have been taught by using Research - Based Instructional Model 3) Thai literature learning achievement of Mathayom Suksa Three students taught by using Research - Based Instructional Model with those taught by using conventional instruction 4) Critical reading ability Mathayom Suksa Three students taught by using Research - Based Instructional Model with those taught by using conventional instruction. The subjects were two classes of lower secondary school students purposefully selected at Anghong Dramatic Arts College, Anghong in the academic year 2008. These subjects were divided into two groups; an experimental group with 38 students taught by using Research-Based Instructional Model: a control group with 39 students taught by using conventional instruction. Each group was taught 2 periods a week for 8 weeks. The research instruments were the Thai literature learning achievement test and critical reading ability test. The data were analyzed by using arithmetic mean ($\bar{X}$), standard deviation (s) and t-test.

The research results revealed that:

1. Thai literature learning achievement of Mathayom Suksa Three students taught by using Research - Based Instructional Model was significantly higher than before receiving the instruction at the level of .05.
2. Critical reading ability of Mathayom Suksa Three students taught by using Research -Based Instructional Model was significantly higher than before receiving the instruction at the level of .05.
3. Thai literature learning achievement of Mathayom Suksa Three students taught by using Research -Based Instructional Model was higher than those taught by using conventional instruction at the .05 level of significance.
4. Critical reading ability of Mathayom Suksa Three students taught by using Research -Based Instructional Model was higher than those taught by using conventional instruction at the .05 level of significance.

Department : Curriculum, Instruction
and Educational Technology

Field of study: Teaching Thai Language
Academic year: 2008

Student's signature: Khwanchanok Naijarun.....

Principal Advisor's signature: Soison Sakonrak.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สร้อยสน สกลรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา และกรุณาให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ข้อคิดในการดำเนินชีวิต และการทำงานที่มีประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลมนัสขันธ์ บัณฑิตยานนท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ไชยศิริ ปราโมช ณ อยุธยา รองศาสตราจารย์จิตต์นิภา ศรีไสย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชา ทรวงแสง และอาจารย์ ดร. วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเภา ที่กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ อันมีประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรีที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งในการทดลองเครื่องมือ และขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ และนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทองที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจและกำลังใจที่สำคัญยิ่งในการศึกษาและการทำวิจัย ขอขอบคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวสำหรับความห่วงใยและความช่วยเหลือในด้านต่างๆที่มีให้กันเป็นอย่างดี ขอขอบคุณพี่ๆเพื่อนๆ และบุคคลอันเป็นที่รัก สำหรับความรู้สึกดีๆที่มีให้กันเสมอมา รวมถึงความห่วงใยและกำลังใจที่มีให้ตลอดจนจบการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

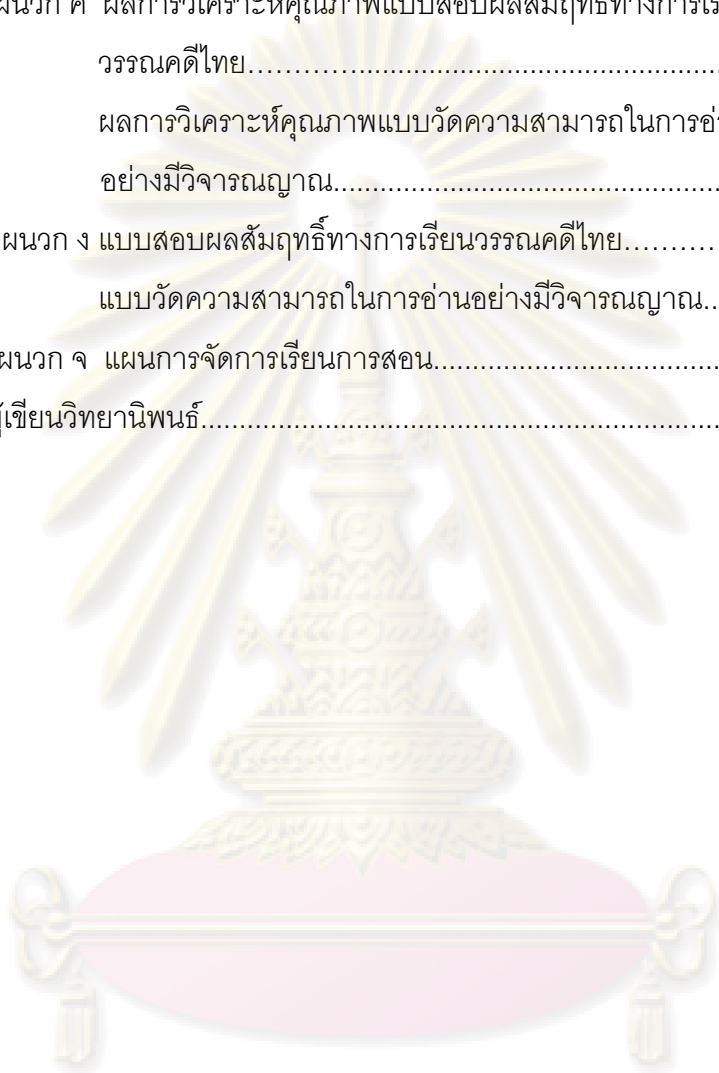
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
3. ขอบเขตของการวิจัย.....	10
4. สมมติฐานของการวิจัย.....	10
5. คำจำกัดความของการวิจัย.....	11
6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
1. วรรณคดีไทยและการสอนวรรณคดีไทย.....	16
1.1 ความหมายของวรรณคดี.....	16
1.2 องค์ประกอบของวรรณคดี.....	18
1.3 คุณค่าและความสำคัญของวรรณคดี.....	18
1.4 การสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา.....	21
2. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	27
2.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	27
2.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	28
2.3 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	30
2.4 การจัดการเรียนการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	35
2.5 การวัดและการประเมินการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	38
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	42
3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	42
3.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	43

บทที่	หน้า
3.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	45
3.4 ประโยชน์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	47
4. รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย.....	49
4.1 ความหมายและความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย.....	49
4.2 แนวคิดที่เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย.....	52
4.3 ลำดับขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย.....	72
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	73
5.1.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสอนวรรณคดี.....	73
5.1.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	74
5.1.3 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดรากฐานของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย.....	76
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	88
1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	88
2. การออกแบบการวิจัย.....	89
3. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	89
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
5. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	100
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	101
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
1. สรุปผลการวิจัย.....	111
2. อภิปรายผล.....	112
3. ข้อเสนอแนะ.....	117
รายการอ้างอิง.....	120
ภาคผนวก.....	130
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ.....	131

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	133
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ววรรณคดีไทย.....	143
ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดความสามารถในการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ.....	149
ภาคผนวก ง แบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนววรรณคดีไทย.....	156
แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	162
ภาคผนวก จ แผนการจัดการเรียนการสอน.....	170
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	227

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	สรุปความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของ นักการศึกษาไทย..... 32
ตารางที่ 2	แสดงรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย..... 71
ตารางที่ 3	การออกแบบงานวิจัย..... 89
ตารางที่ 4	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วรรณคดีไทยก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง..... 91
ตารางที่ 5	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วรรณคดีไทยก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง..... 92
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนคาบเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย..... 93
ตารางที่ 7	แสดงการปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ..... 95
ตารางที่ 8	แสดงเนื้อหาของแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย..... 98
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนข้อจำแนกตามระดับพุทธิพิสัย..... 98
ตารางที่ 10	แสดงการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการเก็บข้อมูลตามข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ..... 99
ตารางที่ 11	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนและหลังการ ทดลองสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนตามรูปแบบการเรียน การสอนด้วยวิธีวิจัย..... 104
ตารางที่ 12	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและ หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย..... 105
ตารางที่ 13	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลอง ระหว่างนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยกับวิธีสอนแบบ ปกติ..... 106
ตารางที่ 14	แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่าง นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยกับวิธีสอนแบบปกติ..... 107

- ตารางที่ 15 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของ
แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยง
ของแบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .90)..... 143
- ตารางที่ 16 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบวัด
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยง
ของแบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .92)..... 149

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติและเป็นเอกลักษณ์สำคัญที่แสดงความเป็นไทย คนไทยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน เพราะภาษาไทยเป็นสื่อกลางที่ทำให้คนในชาติเข้าใจความหมายที่ต้องการสื่อสารได้ตรงกัน ถ้ายทอดความรู้สึก นึก คิด ข้อมูล ข่าวสาร รวมถึงถ่ายทอดประเพณี ความเชื่อ และวัฒนธรรมของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันให้ดำรงอยู่ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันของคนในชาติ ดังที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ (กรมวิชาการ, 2544: 3) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นหนึ่งใน 8 กลุ่มสาระ โดยจัดเป็นกลุ่มสาระที่ต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ: 2545) โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยออกเป็น ๕ สาระ คือ สาระที่ ๑ การอ่าน สาระที่ ๒ การเขียน สาระที่ ๓ การฟัง การดูและการพูด สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษา และสาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด มีทักษะและกระบวนการทางภาษา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ตลอดจนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ โดยในการจัดการเรียนรู้นอกจากจะให้ความรู้แก่ผู้เรียนแล้ว ผู้สอนยังต้องฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดและนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริงด้วย จะเห็นได้ว่าการสอนภาษาไทยนอกจากจะเน้นทักษะในการสื่อสารแล้ว ยังเน้นการอนุรักษ์ภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรมและถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรมต่างๆอีกด้วย

วรรณคดีไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อชาติไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะวรรณคดีเป็นเครื่องแสดงความเจริญของชาติ ชนชาติที่ได้รับความเจริญยอมไม่สามารถผลิตผลงานทางวรรณคดีได้ เนื่องจากวรรณคดีเป็นผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ วรรณคดีจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาทุกยุคทุกสมัย ดังที่ศรีวิไล ดอกจันทร์ (2529: 11) กล่าวถึงความสำคัญของวรรณคดีในฐานะมรดกทางวัฒนธรรมว่า

วรรณคดีเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งและยังทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมอื่นอีกด้วย ดังที่เราจะเห็นว่าการศึกษาวรรณคดีนั้น เราได้เรียนรู้วัฒนธรรมแขนงต่างๆและวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชาติอย่างละเอียดลออ ยิ่งไปกว่าที่กล่าวไว้ในวิชาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมทำให้เราเข้าใจวรรณคดี และวรรณคดีทำให้เราเข้าใจมนุษย์ในวัฒนธรรมเดียวกันอย่างลึกซึ้งดังนั้นวรรณคดีจึงเป็นวิชาหนึ่งที่นักเรียนจำเป็นต้องศึกษาในระบบโรงเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดการเรียนการสอนวรรณคดีในสาระที่ ๕: วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท ๕.๑ โดยกำหนดว่านักเรียนจะต้องเข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ครูจะต้องตระหนักถึงวัตถุประสงค์ของการสอนวรรณคดีเพื่อกำหนดเป้าหมายของการสอนให้ชัดเจน สุจริต เพียรชอบ และส่ายใจ อินทรมพรรย์ (2538: 229 -230) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนวรรณคดีไทย สรุปได้ว่าเพื่อ 1) ให้ผู้เรียนได้รู้จักความหมายของคำว่าวรรณคดี 2) ให้ผู้เรียนรู้จักลักษณะหนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณคดี 3) ฝึกให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยและศึกษาวรรณคดีในรูปแบบต่างๆ 4) ฝึกทักษะการอ่านออกเสียง ทำนองพูด ทำนองเสนาะ ให้ถูกต้อง 5) ฝึกทักษะการอ่านในใจ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน 6) ให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่อง การตีความ ตลอดจนคำศัพท์ต่างๆ 7) ให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินจากเรื่องที่อ่าน 8) ให้ผู้เรียนศึกษาลักษณะข้อบ่งชี้ต่างๆของคำประพันธ์ที่ใช้ในวรรณคดีแต่ละเรื่อง 9) ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวรรณคดี เข้าถึงอรรถรสของวรรณคดี สามารถจดจำคำหรือข้อความที่ไพเราะ เป็นคติ ข้อคิดต่างๆ และมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง 10) ให้ผู้เรียนฝึกจินตนาการ และให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 11) ให้ผู้เรียนสามารถวิจารณ์วรรณคดี วิเคราะห์ลักษณะนิสัย และการกระทำของตัวละครด้วยใจเป็นธรรมปราศจากอคติ เพื่อให้นักเรียนได้เป็นผู้ที่มีชีวิตที่กว้างขวาง 12) ให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวรรณคดีไทย และ 13) ให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวรรณคดีไทย

สรุปได้ว่าเป้าหมายของการสอนวรรณคดี คือ การใช้วรรณคดีเป็นสื่อกลางเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในบทประพันธ์ด้านภาษา ศิลปะ และความเข้าใจในชีวิต ตลอดจนตระหนักถึงความเป็นมาด้านศิลปวัฒนธรรม และสังคมของคนในชาติ ทั้งนี้ เมื่อเรียนวรรณคดีแล้วผู้เรียนสามารถนำความรู้ และข้อคิดที่ได้รับจากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล สามารถตั้งคำถามและตอบคำถามที่ตนเองต้องการทราบจากบทเรียนได้โดยการค้นคว้าและเลือกสรรข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้

วรรณคดีเป็นเรื่องราวที่ประกอบด้วยส่วนประกอบหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น ศิลปะการใช้ภาษา ถ้อยคำสำนวนต่างๆ ตลอดจนสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง ทำให้การสอนวรรณคดีสามารถบูรณาการกับเนื้อหาของวิชาภาษาไทยและทักษะต่างๆได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะทักษะการอ่าน เนื่องจากการเรียนวรรณคดี ผู้เรียนต้องอ่านเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้น ต้องตีความคำศัพท์และเนื้อหา จับใจความและทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน ตลอดจนประเมินค่าบทประพันธ์และนำข้อคิดที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิต ดังนั้นจึงเป็นการฝึกทักษะการอ่านประการหนึ่ง ทั้งนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ กำหนดให้การอ่านเป็นหนึ่งใน 5 สาระที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย โดยกำหนดมาตรฐาน ท ๑.๑ : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ทั้งนี้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของช่วงชั้นที่ 3 (กรมวิชาการ, 2546: 4-6)ดังนี้

1. สามารถอ่านอย่างมีสมรรถภาพและอ่านได้เร็วยิ่งขึ้น เข้าใจวงคำศัพท์กว้างขวางขึ้น เข้าใจสำนวนและโวหาร การบรรยาย การพรรณนา อธิบาย อุปมาและสาธก สามารถใช้บริบทการอ่านสร้างความเข้าใจการอ่านและใช้แหล่งความรู้พัฒนาประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้น นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต
2. สามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ประเมินค่าทั้งข้อดีและข้อด้อยอย่างมีเหตุผลโดยใช้แผนภาพความคิดและกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างหลากหลายพัฒนาการอ่าน สามารถเล่าเรื่อง ย่อเรื่อง ถ่ายทอดความรู้ ความคิดจากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และใช้ในการตรวจสอบความรู้
3. สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงตามลักษณะคำประพันธ์ที่หลากหลาย และวิเคราะห์คุณค่าด้านภาษา เนื้อหาและสังคม จำบทประพันธ์ที่มีคุณค่านำไปใช้อ้างอิงได้ เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่าง

กว้างขวางเพื่อพัฒนาตนเองด้านความรู้และการทำงาน มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและสาระการเรียนรู้ด้านวรรณคดีและวรรณกรรมดังกล่าว สรุปได้ว่าครูควรสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและซาบซึ้งในบทประพันธ์ สามารถแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์จากเรื่องที่อ่านได้ ตลอดจนสามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้จากเรื่องไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนสามารถเลือกอ่านสื่อที่มีคุณค่าและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ซึ่งตรงกับการอ่านในระดับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านในระดับนี้ นักเรียนจะต้องได้รับการฝึกให้รู้จักเลือกหนังสือและสื่อที่เหมาะสม โดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านเรื่องต่างๆ จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ นักเรียนสามารถประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ และสามารถเลือกข้อมูลที่มีประโยชน์ไปใช้ได้ อย่างเหมาะสม

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถพิจารณาไตร่ตรองข้อมูล วิเคราะห์ ตัดสินประเมินค่าข้อมูลนั้นๆ ได้ ดังที่ ประสิทธิ์ ภาพัฒน (2525: 148) กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า “เป็นความสามารถในการใช้ดุลพินิจหาเหตุผล และพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง สามารถเปรียบเทียบได้อย่างมีหลักเกณฑ์ และตัดสินได้ว่าเรื่องนั้นหรือตอนใดตอนหนึ่งของเรื่องนั้นผิดหรือถูก ดีหรือไม่ดี สำคัญหรือไม่สำคัญ สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น และสามารถแยกแยะความเห็นออกจากข้อเท็จจริง” และประทีน มหาจันทร์ (2530: 173) กล่าวว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านที่ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านเป็นเบื้องต้น ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทักษะสำหรับการอ่านทุกๆ ไป นอกจากนั้นผู้อ่านยังต้องรู้จักประเมินความคิดของผู้เขียนซึ่งมิได้ระบุไว้ตรงๆ หากแต่ผู้อ่านจะต้องใช้วิจารณญาณตัดสินเอง ตามความรู้และประสบการณ์ เมื่อสามารถเข้าใจแนวความคิดของผู้เขียนแล้ว ผู้อ่านก็สามารถวิเคราะห์แนวความคิดนั้นๆ ได้”

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญมากสำหรับนักเรียน เพราะนักเรียนต้องนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อปรับตัวให้ทันกับสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร ดังที่ กมล การกุศล (2529: 186) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า “การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญเพราะทำให้ผู้อ่านรู้จักพินิจพิเคราะห์สาร สามารถแยกแยะส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ การปลูกฝังเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ” และอรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ (2542: 48) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสรุป

ได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญ เพราะช่วยให้รับสารได้ถูกต้อง ผู้อ่านสามารถแยกแยะส่วนต่างๆ และมองเห็นความสัมพันธ์ของทุกส่วนที่มาประกอบกัน ฝึกให้ผู้รับสารมีกระบวนการคิดที่ลึกซึ้ง และสร้างสรรค์ รู้จักใช้วิจารณญาณไตร่ตรอง ไม่เป็นคนหลงเชื่อง่าย หรือตกเป็นเหยื่อคำโฆษณาที่เกินจริงมีทักษะในการแยกแยะ และหาแนวทางแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เป็นผู้รอบคอบและมีเหตุผลยิ่งขึ้น ช่วยให้มีความรู้ที่กว้างขวางและเป็นแนวทางให้รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณถึงแม้จะมีสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียน แต่จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณปรากฏว่า การจัดการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในระดับมัธยมศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของ อุดมพร พัสดาน (2537: 5) เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับเจตคติการอ่านก่อนและหลังการฝึกอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า นักเรียนส่วนมากไม่มีนิสัยรักการอ่าน เบื่อหน่ายการอ่านหนังสือ บางคนอ่านแล้วไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ไม่สามารถแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์หรือประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ อีกทั้งนักเรียนไม่มีความสนใจที่จะเรียน หรือฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณเท่าที่ควร จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถพัฒนาความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างเต็มที่ และจากงานวิจัยของ สุนันท์ ประสานสอน (2544: 5) เรื่อง ผลของการใช้กลวิธีชี้้นำการอ่านและการคิดระดับสูง ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ปัญหาการอ่านนั้น สาเหตุหนึ่งเกิดจากครูบางส่วนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านได้ ทั้งนี้เพราะนักเรียนขาดการฝึกฝนทักษะด้านการคิด การวิเคราะห์ การวิจารณ์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสอนอ่าน ทำให้การอ่านไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ การสอนอ่านเพียงเพื่อความเข้าใจเป็นการไม่เพียงพอ แต่จะต้องอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ รู้จักคิดหาเหตุผล วิเคราะห์ วิวินิจฉัยในสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหาในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู คือ ครูจัดการเรียนการสอนที่ไม่หลากหลายและเน้นเพียงการบรรยายในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ บันลือ พุกชะวัน (2543: 1) ที่กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับกลวิธีการสอนสรุปได้ว่า ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยาย และเน้นให้นักเรียนสอบปลายภาคได้ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และ

จากแนวคิดของสุจริต เพียรชอบและสหายใจ อินทรมพรรย (2538: 11-16) ที่กล่าวถึงปัญหาการ
สอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเกิดจากครูที่ใช้วิธีการสอนแบบเดิมๆเน้นการบรรยาย และครูไม่
พยายามหาวิธีสอนใหม่ๆมาสอนนักเรียน จึงทำให้นักเรียนไม่เกิดการคิด อ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ปัญหาจากตัวนักเรียน สรุปได้ว่า นักเรียนวิจารณ์บทอ่านไม่เป็นและนักเรียนส่วนใหญ่อ่านหนังสือ
เพื่อเตรียมสอบ ซึ่งสอดคล้องกับฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2520: 5) ได้กล่าวว่า “นักเรียนในระดับ
มัธยมศึกษาในปัจจุบันมีจำนวนมากที่อ่านหนังสือไม่เป็น คืออ่านแล้วไม่สามารถจับใจความของ
เรื่องได้ ไม่เข้าใจเนื้อเรื่องและวิจารณ์ไม่เป็น” และสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 62) ซึ่งกล่าวว่า
“นักเรียนมักจะอ่านเพื่อความเข้าใจเรื่องราวมากกว่าที่จะอ่านเพื่อคิดวิจารณ์การที่จะให้
นักเรียนสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้นั้น เป็นปัญหาที่ครูควรหาวิธีการหรือสื่อการสอนที่จะ
ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ” จะเห็นได้ว่าปัญหาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
เป็นปัญหาที่สำคัญ ที่ครูควรจะฝึกให้นักเรียนมีทักษะดังกล่าว ดังนั้นมีความจำเป็นที่ครูจะต้องหา
วิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเข้ามาพัฒนาทักษะดังกล่าวต่อไป

ปัญหาในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความจำเป็นที่ครูจะต้องหาแนวทางในการปรับปรุง
แก้ไขต่อไป ทั้งนี้ในจัดการเรียนการสอนควรเป็นแบบบูรณาการเพราะการจัดการเรียนการสอน
แบบบูรณาการเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษาไทย และวิธีที่น่าสนใจและ
เหมาะสม คือ การสอนโดยยึดวรรณคดีเป็นแกนในการสอนทักษะการสื่อสารและการใช้ภาษา ดังที่
กรมวิชาการ (2546: 21) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยว่า “การ
เรียนการสอนครูต้องจัดในลักษณะบูรณาการ การบูรณาการอาจทำได้หลายวิธีที่สะดวกและ
เหมาะสมมาก คือ การใช้วรรณคดีหรือวรรณกรรมเป็นแกน” ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้วรรณคดี
เป็นแกนในการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การเรียนสาระวรรณคดีเป็นการฝึกทักษะการอ่านทางหนึ่ง เพราะการศึกษาวรรณคดี
ผู้เรียนจะต้องเข้าใจเนื้อเรื่องของวรรณคดีที่เรียน และยังควรต้องสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงและ
สามารถนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้
ดังนั้น การฝึกทักษะการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความจำเป็นต่อการเรียน
การสอนวรรณคดีไทย

การเรียนการสอนวรรณคดีถึงแม้จะมีความสำคัญดังได้กล่าวแล้วข้างต้น แต่ปรากฏ
ว่าการเรียนการสอนวรรณคดีไทยยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังที่ วิทย์ ศิวะศรียานนท์

(2519: 253-257) ได้กล่าวถึงปัญหาในการจัดการเรียนรู้วรรณคดี สรุปได้ว่าส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้โดยการแปลศัพท์ ครูไม่ได้จัดการเรียนรู้นอกเหนือไปจากนั้น เพราะไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้วรรณคดีให้ลึกซึ้ง เนื่องจากเมื่อเวลาที่เป็นนักเรียนก็ได้รับการจัดการเรียนรู้เช่นนั้น ทั้งนี้ ได้ให้ความเห็นว่าการศึกษาวรรณคดีที่แท้จริง คือ การพยายามทำความเข้าใจกับบทประพันธ์ และทำความเข้าใจชีวิตอย่างหลากหลายในฐานะที่วรรณคดีช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ของชีวิต และต้องศึกษาวรรณคดีในฐานะที่เป็นศิลปะ คือ ต้องรู้กฎเกณฑ์ธรรมชาติและเทคนิคของการประพันธ์วรรณคดีชนิดนั้นๆ และประภาศรี สีหอำไพ (2524: 350) กล่าวถึงปัญหาทั่วไปของการสอนวรรณคดีสรุปได้ว่า วิธีสอนของครูไม่เข้าใจ ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนโดยผู้สอนมักจะมุ่งสอน “อ่านเอาเรื่อง” เพื่อให้นักเรียนเรียนด้วยวิธีท่องจำให้ได้เนื้อหาตามหลักสูตรเท่านั้น ซึ่งผลเสียของการอ่านเอาเรื่องก็คือ นักเรียนเห็นเป็นเรื่องไร้สาระและล้าสมัย เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษาวรรณคดี ยิ่งกว่านั้น การเรียนการสอนวรรณคดีส่วนใหญ่ ผู้สอนมักจะเป็นผู้นำจนกลายเป็นจำกัดขอบเขตหรือปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้วิจารณญาณ ดังนั้น การวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้นยังเป็นเรื่องที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเสนอทางเลือกที่หลากหลายในการพัฒนาผู้เรียน

ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาการอ่านและปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยมีความเกี่ยวเนื่องกัน เนื่องจากการสอนวรรณคดีไทยเป็นการสอนการอ่านรูปแบบหนึ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าเอกสารและได้พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย (Research – Based Instructional Model) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริงด้วยตนเอง มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผลประกอบ รวมถึงสามารถค้นหาปัญหาของตนเอง ตั้งคำถามและตอบคำถามที่ตนเองต้องการทราบจากบทเรียนโดยการค้นคว้าและเลือกสรรข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนนี้น่าจะสามารถพัฒนาทักษะการอ่านที่สำคัญของนักเรียนได้ โดยเฉพาะทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพราะรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย เป็นการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาคุณลักษณะหลากหลายประการของผู้เรียนรวมถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ซึ่งสามารถนำมาสนับสนุนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้

ไพฑูริย์ สินลาร์ตน์ (2549: 31) ได้อธิบายแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยไว้ ดังนี้

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนตั้งข้อสังเกตหรือประเด็นที่ตนสนใจจะศึกษาด้วยตนเอง อาจเริ่มต้นที่ปัญหาที่ตนพบในขณะเรียนหรือขณะศึกษาข้อมูล แล้ววางแผนการหาคำตอบประเด็นต่างๆอย่างเป็นระบบ อันนับเป็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง จากความสนใจหรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง โดยระหว่างการค้นหาคำตอบนั้น ผู้เรียนจะต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมห้องและครู นอกจากนั้นผู้เรียนค้นพบคำตอบแล้วต้องนำคำตอบที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาหรือดำเนินการตามที่วางแผนไว้ ดังนั้นผลงานที่ผู้เรียนจะได้เมื่อผ่านการเรียนตามรูปแบบ คือ ผลงานกึ่งวิจัยที่ผ่านการทดลองนำไปใช้แล้วด้วยตนเอง ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่างๆได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ และได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบตามกระบวนการวิจัย เป็นการให้ห้องเรียนฝึกผู้เรียนให้เป็นนักวิจัยน้อยๆสำหรับการเรียนในระดับสูงหรือการประกอบอาชีพในอนาคต

แนวคิดดังกล่าวนำมาสู่การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย โดยอาศัยแนวคิดสำคัญในการจัดการเรียนรู้ 5 แนวคิด คือ การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก (Research-Based Learning) การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Learning) การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) และการเรียนแบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) มาประกอบเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตีความกำหนดปัญหา การเรียนการสอนโดยใช้ประเด็นหลักในเนื้อหารายวิชาหรือปัญหาเป็นหลักในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อกำหนดหรือสำรวจปัญหาที่จะศึกษา จากนั้นร่วมกันจัดอันดับความสำคัญของประเด็นที่จะศึกษา และร่วมกันกำหนดประเด็นที่จะศึกษา แล้วกำหนดคำถามในการศึกษาและกำหนดตัวแปรหรือประเด็นที่จะศึกษา

ขั้นที่ 2 วางแผนงาน กำหนดวิธีการและรูปแบบที่จะศึกษาประเด็นที่กำหนด โดยผู้เรียนร่วมกันกำหนดสมมติฐานด้วยตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และผู้เรียนร่วมกันออกแบบการศึกษาด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง

ขั้นที่ 3 ดำเนินการตามแผน การดำเนินการศึกษาตามแบบที่กำหนด โดยผู้เรียนช่วยกันเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลและร่วมกันสรุปผล

ขั้นที่ 4 การนำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหา นำผลที่ได้จากการศึกษามาทดลองหรือตรวจสอบ โดยผู้เรียนร่วมกันนำผลการวิจัยไปทดลองปฏิบัติหรือตรวจสอบร่วมกัน จากนั้นให้ผู้เรียนร่วมกันนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้มาพัฒนาการทำงาน

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าข้อมูลหรือข้อสรุปต่างๆ เพื่อใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองตามที่ระบุไว้ และเขียนสรุปเป็นรายงานเชิงวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เนื่องจากในแต่ละขั้นตอนของการเรียน ผู้เรียนจะต้องค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆที่มีความหลากหลาย ด้วยการอ่านและสรุปประเด็นความรู้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้แก้ปัญหการเรียนที่ตนเองประสบตามที่ระบุไว้ รวมทั้งประมวลความรู้ของตนเอง เขียนเป็นรายงานเชิงวิจัยที่มีทั้งเนื้อหาความรู้ กระบวนการเรียนรู้และผลของการนำความรู้ไปใช้ ดังนั้นผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในด้านเนื้อหาที่เรียนเป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน 5 แนวคิด ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและการทำงานเป็นกลุ่ม อีกทั้งแนวคิดรากฐานของรูปแบบฯที่ประกอบอยู่ในการเรียนด้วยวิธีวิจัยนั้นยังเป็นแนวคิดที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในการจัดการเรียนการสอน และได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวคิดที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ นอกจากนี้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยนอกจากจะฝึกทักษะในการสื่อสารด้านต่างๆให้นักเรียนแล้ว ยังฝึกให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การทำงานเป็นกลุ่มนี้จะก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง เพราะนักเรียนจะต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อนำมาวิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริงต่างๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปทดลองใช้และสรุปเป็นรายงานเชิงวิจัย ผู้วิจัยเชื่อว่ารูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นในการเรียนวรรณคดีไทย เนื่องจากการวางแผนการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาตอบประเด็นต่างๆนั้น นักเรียนจะต้องศึกษาเอกสารที่มาจากหลายแหล่งข้อมูล โดยใช้การคิดวิเคราะห์ สรุปและเลือกใช้ข้อมูลต่างๆ ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะต้องใช้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปข้อมูล จากนั้นต้องนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อตอบประเด็นที่ตั้งไว้และสรุปออกมาเป็นรายงานเชิงวิจัย ซึ่งเป็นการทบทวนความรู้ทั้งหมดของนักเรียนตั้งแต่ต้น รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยจึงน่าจะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้นได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม จำนวน 12 แห่ง

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ได้แก่

3.2.1.1 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

3.2.1.2 การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวรรณคดีไทย

3.2.2.2 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4. สมมติฐานงานวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้รู้ทัน ภูมิปัญญาและเรียนรู้ชำนาญ เชี่ยวชาญปฏิบัติ จากการตั้งคำถาม และแสวงหาคำตอบจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจนได้คำตอบที่เป็นข้อความรู้ใหม่ เป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเองแม้จะเป็นความรู้ที่อาจมีคำตอบอยู่แล้ว แต่คำตอบดังกล่าวเกิดจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจนได้เป็นคำตอบ ที่นำมาตอบปัญหาที่ตนประสบเอง ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้สู่ภาคปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ ในการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในครั้งนี้เน้นการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยจึงเป็นรูปแบบเหมาะสมในการนำมาใช้พัฒนาทักษะต่างๆดังกล่าว นอกจากนี้ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2550: 54) กล่าวถึง การเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนในการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาเพื่อกำหนดประเด็นการศึกษา จัดลำดับความสำคัญของประเด็นหรือปัญหา และกำหนดคำถามการศึกษาหรือสิ่งที่ต้องการจะศึกษา ร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ ค้นคว้าข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ค้นคว้ามาได้ร่วมกันอภิปรายเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ในตอนต้นซึ่งเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะ รวมไปถึงสร้างสรรค์สังคมอีกด้วย

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ โดยนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

4. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยแตกต่างนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ โดยนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาโดยนักวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำโดย รศ.ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์ และคณะ หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยการหาคำตอบ แก้ปัญหา แสวงหาความรู้ และคิดค้นสิ่งใหม่โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การเรียนการสอนประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การตีความ/กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 วางแผนงาน ขั้นที่ 3 ดำเนินการตามแผน และขั้นที่ 4 การนำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาเพื่อพัฒนา

ขั้นที่ 1 ตีความ/กำหนดปัญหา (Define): การเรียนการสอนโดยใช้ประเด็นหลักในเนื้อหารายวิชาหรือปัญหาเป็นหลักเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน

สำรวจประเด็น (Explore)	ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อกำหนดประเด็นหรือสำรวจปัญหาที่จะศึกษา
จัดลำดับความสำคัญ (Prioritize)	ผู้เรียนร่วมกันจัดอันดับความสำคัญของประเด็นที่จะศึกษา
เลือกประเด็น (Select)	ผู้เรียนร่วมกันเลือกประเด็นที่จะศึกษา
กำหนดคำถามการวิจัย (Set Questions)	ผู้เรียนร่วมกันกำหนดคำถามการศึกษา
กำหนดตัวแปร (Define variables)	ผู้เรียนร่วมกันกำหนดตัวแปรหรือประเด็นหลักที่จะศึกษา

ขั้นที่ 2 วางแผนงาน (Design): กำหนดวิธีการและรูปแบบที่จะศึกษาประเด็นที่กำหนด

กำหนดสมมติฐาน (Set hypothesis)	ผู้เรียนร่วมกันกำหนดสมมติฐานหรือข้อสันนิษฐานด้วยตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง
ออกแบบ (Design)	ผู้เรียนร่วมกันออกแบบการศึกษาด้วยตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง

ขั้นที่ 3 ดำเนินการตามแผน (Implement): ดำเนินการศึกษาตามแบบที่ได้กำหนด

เก็บรวบรวมข้อมูล (Collect)	ผู้เรียนช่วยกันเก็บรวบรวมข้อมูล
วิเคราะห์ข้อมูล (Analyze)	ผู้เรียนช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูล
สรุปผล (Conclude)	ผู้เรียนร่วมกันสรุปผล

ขั้นที่ 4 นำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาเพื่อพัฒนา (Improvement): นำผลที่ได้จาก

การศึกษามาทดลองหรือตรวจสอบ

ทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Apply)	ผู้เรียนร่วมกันนำผลการวิจัยไปทดลองปฏิบัติ หรือตรวจสอบร่วมกัน
พัฒนาการปฏิบัติงาน (Improve)	ผู้เรียนร่วมกันนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้มา พัฒนาการทำงาน

การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ใช้กิจกรรมการสนทนาในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องประวัติผู้แต่ง หรือตัวละครที่เป็นบทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ใช้กิจกรรมการบรรยายเนื้อหา การค้นคว้าทำรายงาน ทำแบบฝึกหัดทำแบบทดสอบ มีการอภิปรายซักถามกันในชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อเรื่อง โดยการใช้คำถาม หรือให้นักเรียนทำแบบทดสอบ

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างเข้าใจตามตัวอักษรหรือข้อเท็จจริง สรุปตีความหรือสรุปลงความเห็นจากเรื่องที่อ่าน และมีความสามารถในการแยกแยะระหว่างข้อเท็จจริงกับการแสดงความคิดเห็น สามารถเปรียบเทียบสิ่งที่อ่านจากเนื้อเรื่องกับชีวิตประจำวัน สามารถแปลความเนื้อหาและพิจารณาเหตุผลที่ทำให้ข้อความน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ สามารถประเมินความคิดของผู้เขียนจากสิ่งที่อ่าน สามารถระบุจุดประสงค์หรือความต้องการของผู้เขียนและสามารถบอกเทคนิคที่ผู้เขียนใช้ในการเขียน ตลอดจนสามารถคัดสรรข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในการเรียนรู้ได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้วัดได้จากคะแนนในการทำแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย หมายถึง ความสามารถทางการเรียนวิชา
วรรณคดีไทยของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์การวัดและประเมินผลโดยใช้กรอบแนวคิดของ
แอนเดอร์สันและแครททอลล์ (Anderson & Krathwohl, 2001) ที่ปรับ Bloom's Taxonomy of
Educational Objectives โดยมีทั้งหมด 6 ชั้น คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การ
วิเคราะห์ การประเมินค่า และ การสังเคราะห์ วัดจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
ภาษาไทยซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาวรรณคดีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แนวทางสำหรับครูภาษาไทยในการนำรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมา
ใช้ในการสอนภาษาไทยของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนา
ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
2. ได้แนวทางสำหรับครูผู้สอนในกลุ่มสาระอื่นๆ ที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอน
ด้วยวิธีวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ และ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์อันเป็นผลจากการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียน
การสอนด้วยวิธีวิจัย
3. ได้แนวทางแก่ผู้สนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับ
ทักษะการอ่าน หรือทักษะอื่นๆในวิชาภาษาไทย เช่น ทักษะการเขียน ทักษะการฟัง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม” ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทยและการสอนวรรณคดีไทย
  - 1.1 ความหมายของวรรณคดี
  - 1.2 องค์ประกอบของวรรณคดี
  - 1.3 คุณค่าและความสำคัญของวรรณคดี
  - 1.4 การสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.3 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.4 การจัดการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.5 การวัดและการประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 3.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 3.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 3.4 ประโยชน์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย
  - 4.1 ความหมายและความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย
  - 4.2 แนวคิดที่เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

4.3 ลำดับชั้นการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสอนวรรณคดีไทย

5.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

5.3 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดรากฐานของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทยและการสอนวรรณคดีไทย

1.1 ความหมายของวรรณคดี

วรรณคดี ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถานหมายถึง วรรณกรรมที่ได้รับยกย่องว่า แต่งดีมีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ถึงขนาด เช่น พระราชนิพนธ์สิบสองเดือน มัทนะพาธา สามก๊ก เสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 1055)

วรรณคดี ตามความหมายของวรรณคดีสโมสร วรรณคดี เฉพาะคำ วรรณ ตามรูปศัพท์ เป็นภาษาสันสกฤต ส่วนในภาษาบาลีใช้ว่า สาหิจฺจ หรือ คนุสสมุห วรรณคดีเป็นคำที่ไทยบัญญัติขึ้นใช้แทนคำว่า Literature ปรากฏเป็นหลักฐานทางราชการเป็นครั้งแรกในพระราชกฤษฎีกา วรรณคดีสโมสร เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2457 มาตรา 7 กำหนดคุณลักษณะหนังสือวรรณคดีไว้ 5 ชนิด ได้แก่

1. กวีนิพนธ์ คือ เรื่องที่กวีเป็นผู้รจนาขึ้น เช่น ลิลิตพระลอ นิราศนรินทร์ ฯลฯ
2. บทละครไทย แต่งเป็นกลอนใช้กับการแสดงละครรำ มีกำหนดหน้าพาทย์ อันได้แก่ เพลงที่บรรเลงประกอบกิจการอาการเคลื่อนไหวของบุคคลและธรรมชาติ เช่น ตอนยกทัพใช้เพลงกราว บทโศกใช้เพลงโศก เป็นต้น
3. ละครปัจจุบัน ชื่อนี้เรียกเพื่อให้แตกต่างจากละครรำ ได้แก่ละครไทยที่เอาแบบอย่างมาจากยุโรป ตัวละครแต่งตัวตามชีวิตจริง วรรณคดีไทยที่แต่งเป็นบทละครนั้นใช้ร้อยกรอง แต่ละครปัจจุบันนั้นไม่จำกัดว่าจะใช้ร้อยกรองหรือร้อยแก้วต่าง
4. นิทาน ในสมัยที่มีการบัญญัติคำ “นิทาน” ขึ้นนั้น เราใช้แทนคำว่า Fiction ซึ่งหมายถึง เรื่องที่คนแต่งขึ้น ไม่ใช่เรื่องจริงแท้
5. อธิบาย (Essay) บางที่เป็นรูปบทความต่างๆ (Articles) เช่น บทความในหนังสือพิมพ์ หรือเป็นหนังสือขนาดเล็กที่เราเรียกว่า Pamphlet

หนังสือ 5 ชนิดนี้ ถ้าแต่งดีก็ให้ถือว่าเป็นวรรณคดีได้ และในมาตราที่ 8 ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของวรรณคดีไว้ว่า

1. เป็นหนังสือดี กล่าวคือเป็นเรื่องสมควรซึ่งสาธารณชนอ่านได้ไม่เสียประโยชน์ไม่เป็นเรื่อง “ทุภาชิต” เช่น “เรียนทำไม ตายไปก็ลืมหมด” “รักดีกินถั่ว รักชั่วกินเหล้า” เป็นต้น หรือชักจูงผู้อ่านไปในทำนองไม่เป็นแก่นสาร หรือซึ่งจะชวนให้คิดวุ่นวายทางการเมืองอันอาจเป็นเรื่องรำคาญแก่รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (เพราะคนรู้น้อยอาจไขว่ไขว)

2. เป็นหนังสือที่แต่งดี พิจารณากันที่ “วรรณศิลป์” คือใช้วิธีเรียบเรียงอย่างใดก็ตามแต่ต้องเป็นภาษาไทยที่ดีที่ถูกต้องตามเยี่ยงที่ใช้ในโบราณกาลหรือในปัจจุบันกาลก็ได้ ซึ่งถ้าแต่งดีดังกล่าวก็จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หนังสือเล่มนั้นได้รับประโยชน์จากสโมสรบ้างตามสมควร เช่น ให้เงิน ให้ประกาศนียบัตร (หนังสือที่เคยได้รับประทับตราพระราชลัญจกร คือ มัทนะพาธา เป็นต้น ส่วนผู้ที่เคยได้รับรางวัลได้แก่ ขุนวิจิตรมาตรา พระยาอนุমানราชธน เป็นต้น)

พระยาอนุমানราชธน (2533: 3) ได้ให้ความหมายของวรรณคดีไว้ 2 ความหมายว่า วรรณคดี คือ ข้อเขียนที่แต่งขึ้นเป็นหนังสือ จะแต่งดีหรือไม่ดี เป็นเรื่องดีหรือเลวจะเป็นหนังสือชาติใดภาษาใดหรือยุคสมัยใด ก็ได้ชื่อว่าเป็นวรรณคดีทั้งสิ้น รวมทั้งเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาจะเป็นเรื่องความรู้หรือเรื่องนิยาย นิทาน แม้จะไม่ได้จัดเป็นหนังสือขึ้นไว้ก็จัดเป็นวรรณคดีเหมือนกัน ส่วนวรรณคดีในความหมายอีกนัยหนึ่งหมายถึงบทประพันธ์ ซึ่งมีลักษณะเด่นในเชิงประพันธ์มีค่าทางอารมณ์และความรู้สึกแก่ผู้อ่านคือวรรณคดีมีวรรณศิลป์

กุสุมา รักษมณี (2533: 16) กล่าวว่า วรรณคดี คือ ผลงานศิลปะที่บันทึกเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์โดยใช้ภาษาเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ของผู้ประพันธ์ออกมาอย่างงดงาม

วิภา กงกะนันท์ (2533: 3) กล่าวว่า วรรณคดีหมายถึง ผลงานสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งของมนุษย์โดยผ่านภาษาและที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ด้วยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อบรรยายความรู้สึกนึกคิด ความฝัน อารมณ์ จินตนาการ หรือประสบการณ์ส่วนตัวออกมาให้ปรากฏในรูปแบบอย่างหนึ่ง

สรุปได้ว่าวรรณคดี หมายถึง หนังสือที่แต่งดี มีลักษณะเด่นในด้านการประพันธ์คือมีวรรณศิลป์ เป็นสิ่งบันทึกเรื่องราวความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ โดยถ่ายทอดออกมาทางภาษา และเกิดผลกระทบต่ออารมณ์ของผู้อ่าน

1.2 องค์ประกอบของวรรณคดี

องค์ประกอบของวรรณคดีเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ศึกษาวรรณคดีควรทราบ วรรณคดีมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไป โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของวรรณคดีไว้ ดังนี้

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2525: 35) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของวรรณคดีว่าประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ภาษา มีทั้งการใช้ถ้อยคำและระดับของภาษา
2. รูปแบบ ซึ่งหมายถึงวิธีการเขียนของแต่ละบุคคล ซึ่งแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ รูปแบบของลักษณะการประพันธ์และรูปแบบซึ่งเป็นขนบนิยมในการดำเนินเรื่อง
3. สาระตลหรือแนวคิดของเรื่อง ก็คือลักษณะอันเป็นวิสัยธรรมดารรรรมชาติของโลกและมนุษย์ที่ผู้แต่งมองเห็น และมุ่งหมายจะแสดงลักษณะนั้นออกมาให้ปรากฏแก่ผู้อ่าน สาระตลของเรื่องจึงเป็นสาระที่ผู้แต่งสื่อมายังผู้อ่านแสดงให้เข้าใจว่าวิถีทางแห่งโลกก็เป็นเช่นนี้
4. กลวิธีทางศิลปะจะทำให้วรรณคดีมีชีวิตชีวา มีความถูกต้อง และมีความเป็นตัวของตัวเอง

วิภา กงกะนันท์ (2533: 8) กล่าวว่า วรรณคดีประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สำคัญ และสัมพันธ์กัน 3 ส่วน คือ

1. ภาษา คือ ภาษาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง ไวยากรณ์ภาพพจน์
2. เนื้อหา ซึ่งประกอบด้วยเรื่องราว หรือข้อคิดและอาจจะมีคนหรือตัวละคร เวลา สถานที่ และทัศนะ
3. รูปแบบ คือ รูปแบบของการแต่ง

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของวรรณคดีโดยทั่วไปจะประกอบด้วย ภาษา ลักษณะการประพันธ์ เนื้อหาและวรรณศิลป์

1.3 คุณค่าและความสำคัญของวรรณคดี

วรรณคดีไทยมีความสำคัญต่อชาติไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะวรรณคดีเป็นเครื่องแสดงความเจริญของชาติ ชนชาติที่ไร้ความเจริญย่อมไม่สามารถผลิตผลงานทางวรรณคดีได้ เนื่องจากวรรณคดีเป็นผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ วรรณคดีจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมา

ทุกยุคทุกสมัย ดังที่ศรีวิไล ดอกจันทร์ (2529: 9) กล่าวถึงความสำคัญของวรรณคดีไว้ว่า วรรณคดี เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ วรรณคดีเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ วรรณคดีเป็นศิลปะ วรรณคดีเป็นผลรวมของประสบการณ์มนุษย์ วรรณคดีเป็นการสื่อสารและถ่ายทอดทางวัฒนธรรม วรรณคดีเป็นเครื่องสำเร็จอารมณ์และสิ่งบันเทิง วรรณคดีเป็นกระจกสะท้อนชีวิตและสังคม วรรณคดีเป็นบ่อเกิดของศิลปะและวรรณกรรม วรรณคดีมีอิทธิพลต่อชีวิต จิตใจ ค่านิยม และสติปัญญาของผู้คนในสังคม และวรรณคดีเป็นวิชาหนึ่งที่นักเรียนจำเป็นต้องศึกษาในระบบโรงเรียน

ประดิษฐ์ กัลดประเสริฐ (2522: 37) กล่าวว่าคุณค่าที่สำคัญของวรรณคดีมีอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. คุณค่าทางอารมณ์ (Emotional Value) คือ ก่อให้เกิดความสนุกสนานบันเทิงใจ ทำให้ผู้อ่านสะเทือนอารมณ์ในทางใดทางหนึ่ง เช่น รัก โกรธ เกลียด ภูมิใจ เสียสละ เห็นอกเห็นใจและในที่สุดจะช่วยให้เกิดพัฒนาการทางอารมณ์ ยกกระดับจิตใจให้สูงขึ้น และส่งเสริมจินตนาการที่จะนำมวลมนุษย์ไปสู่สันติสุข
2. คุณค่าทางสติปัญญา (Intellectual Value) คือ ให้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น สังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภาษา ศิลปะการประพันธ์ เสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่ชีวิต ช่วยให้ความคิดเห็นงอกงามขึ้น จนเกิดการหยั่งเห็นชีวิตและโลกในที่สุด
3. คุณค่าทางศีลธรรม (Moral Value) คือ ช่วยผดุงรักษาศีลธรรมในสังคมของตน ไม่บ่อนทำลายความสงบสุขในสังคม หรือจุดให้สังคมเสื่อมทรามลง แต่จะต้องช่วยให้มนุษย์อยู่รวมกันอย่างผาสุก และด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน

คุณค่าทั้ง 3 ประการนี้ ข้อที่ควรตระหนักมากที่สุดคือ คุณค่าทางอารมณ์ เพราะศิลปะกรรมเกิดมาจากอารมณ์สะเทือนใจ จึงย่อมมีหน้าที่ให้ความสำเร็จอารมณ์เป็นหลัก ส่วนจะมีสิ่งอื่นใดเพิ่มขึ้นมาก็เป็นเพียงส่วนประกอบที่ช่วยเพิ่มคุณค่าของศิลปะกรรมนั้นให้มากขึ้นเท่านั้นเอง หากว่ามีแต่คุณค่าทางอื่นโดยปราศจากคุณค่าทางอารมณ์ งานนั้นย่อมไม่ใช่งานศิลปะ แต่จะกลายเป็นงานอย่างอื่นไป เช่น อาจเป็นหนังสือสอนศีลธรรม หรือสอนลัทธิการเมืองไปได้

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2527: 10) ได้กล่าวถึง คุณค่าของวรรณคดี ดังนี้

1. ส่งเสริมทักษะทั้ง 5 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียนและคิด
2. ให้ความรู้โดยวรรณคดีเป็นเครื่องสื่อสาร และเครื่องเชื่อมสร้างภาพอันสมบูรณ์ด้านความรู้

3. ทำให้เกิดพัฒนาการในด้านต่างๆ เช่น ปัญญา วัฒนธรรม ความรู้สึก ความสำนึกต่อสังคม เป็นต้น
4. สร้างลักษณะนิสัย ให้เป็นผู้มีบุคลิกภาพและจิตใจที่งดงาม

ศรีวิไล ดอกจันทร์ (2529: 10) กล่าวถึงคุณค่าของวรรณคดีไทยไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. คุณค่าทางอารมณ์ เพื่อให้ผู้อ่านได้ตีความวรรณคดีนั้นๆ ออกมาอันอาจเป็นอารมณ์ที่คล้ายกับกวี
2. คุณค่าทางปัญญาทั้งในทางเค้าเรื่องของวรรณคดีนั้นๆ ในทางคำและความหมาย ในทางวัฒนธรรมและพฤติกรรมและในทางที่เรายังจะเกิดปัญญากว้างขวางต่อไปอีกเมื่ออ่านวรรณคดีนั้นๆจบลง
3. คุณค่าทางศีลธรรม วรรณคดีเรื่องหนึ่งๆอาจจะมีคติหรือแง่คิดอย่างหนึ่งแทรกไว้
4. คุณค่าทางวัฒนธรรม กวีย่อมจะแต่งเรื่องที่กำลังถึงวัฒนธรรมของตนและในบางครั้งก็จะกล่าวถึงวัฒนธรรมของต่างประเทศที่ตนรู้และเข้าใจด้วย
5. คุณค่าทางประวัติศาสตร์ ทำให้ผู้อ่านรู้ความเป็นไปในสมัยนั้นและเกิดความภูมิใจในบรรพบุรุษ
6. คุณค่าทางจินตนาการ จินตนาการเกิดจากความนึกฝันออกไปถือว่าเป็นการดับสมอง ทำให้ประดิษฐ์กิจกรรมอะไรขึ้นมาได้
7. คุณค่าทางประสบการณ์ วรรณคดีย่อมให้ประสบการณ์แก่ผู้อ่านอย่างสมบูรณ์และมีระเบียบ
8. คุณค่าทางการรู้แจ้งในความเป็นจริง จะเกิดขึ้นหลังการอ่านอย่างใคร่ครวญแล้ว
9. คุณค่าทางทักษะเชิงวิจารณ์ จะไม่คำนึงถึงความงดงามของวรรณคดี
10. คุณค่าทางภาษาและเนื้อหาของวรรณคดีนั้นๆ

สรุปได้ว่า วรรณคดีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงวิถีชีวิต สะท้อนสังคมวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัย การอ่านวรรณคดีให้คุณค่าหลายด้านแก่ผู้อ่าน คือ คุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางสติปัญญา คุณค่าศีลธรรม คุณค่าทางสังคมและคุณค่าทางภาษา

การวิจัยในครั้งนี้เน้นการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีเนื่องจาก วรรณคดีเป็นมรดกทางวัฒนธรรม มีลักษณะเด่นในด้านการประพันธ์คือมีความงามด้านวรรณศิลป์ อีกทั้งเป็นสิ่งบันเทิงเรื่องราวความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ โดยถ่ายทอดออกมาทางภาษา และเกิดผลกระทบต่ออารมณ์ของผู้อ่าน ทั้งนี้วรรณคดียังมีคุณค่าต่อผู้อ่านในหลายๆด้าน คือ คุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทาง

สติปัญญา คุณค่าศีลธรรม คุณค่าทางสังคมและคุณค่าทางภาษา ซึ่งเหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

1.4 การสอนวรรณคดีไทยในระดับมัธยมศึกษา

วรรณคดีมีความสำคัญและมีคุณค่าดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยจึงต้องให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เห็นประโยชน์ และคุณค่าของวรรณคดีให้มากที่สุด

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ, 2546: 346 – 347) เรื่องวรรณคดีสำหรับจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดรายชื่อวรรณคดีและแนวทางการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทย ดังนี้

1. ในแต่ละช่วงชั้นให้เรียนวรรณคดีที่กำหนดรวม 6 เรื่อง โดยให้เลือกเรียนปีละ 2 เรื่อง ให้มีความหลากหลายของเนื้อหาและความยากง่ายของเรื่องอย่างเหมาะสม ในแต่ละชั้นปี ในกรณีที่ เป็นวรรณคดีเรื่องยาว อาจเลือกตอนที่เสนอไว้เป็นตัวอย่าง หรือตอนอื่น ๆ ที่มีคุณค่าและเหมาะสม พิจารณาเทียบเคียงให้อยู่ในระดับเดียวกันกับตอนที่เสนอไว้ อาจเรียนตอนใดตอนหนึ่งหรือมากกว่า 1 ตอนก็ได้ ในกรณีที่ เป็นบทสั้น ๆ ควรเลือกจำนวนบทให้มากพอ และเหมาะสมตาม ศักยภาพของผู้เรียน

2. นอกจากวรรณคดี 6 เรื่องที่กำหนดให้เรียนแต่ละช่วงชั้นแล้ว ให้เลือกเรียนวรรณคดีจาก ตัวอย่างรายชื่อที่เสนอไว้ หรือวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ ที่มีคุณลักษณะในระดับใกล้เคียงกัน รวมทั้งเลือก เรียนวรรณกรรมปัจจุบันและวรรณกรรมท้องถิ่นที่มีคุณค่า เหมาะแก่วัยและศักยภาพของผู้เรียน ทั้งนี้ควรจัดให้ผู้เรียนเรียนวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบันและวรรณกรรมท้องถิ่น จำนวนเรื่องและ จำนวนตอนที่พอเหมาะแก่เวลา

3. วรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่นเป็นภูมิปัญญาไทยที่สะท้อนภาพ ชีวิตและสังคม สามารถเรียนรู้ได้หลายแง่มุมในเชิงสหวิทยาการ ผู้สอนจึงควรจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ เชื่อมโยงกับการ ดำรงชีวิตและบูรณาการกับความรู้ด้านอื่น ๆ การเรียนการสอนวรรณคดีจึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ตาม เป้าหมาย

4. สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดซื้อจัดหาหนังสือวรรณคดี วรรณกรรมไทยที่กำหนดให้เรียน และเรื่องอื่น ๆ ที่มีคุณค่าสำหรับศึกษาค้นคว้าในหอสมุดหรือแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ในสถานศึกษา และสำหรับใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างเพียงพอ

สมพร มั่นตะสูตร (2526: 165 – 166) กล่าวถึงจุดประสงค์ในการเรียนการสอนวรรณคดีสรุปได้ดังนี้ 1) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักความหมายของวรรณคดีและซาบซึ้งในคุณค่าของวรรณคดีในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันสำคัญยิ่งของชาติ 2) เพื่อศึกษาสภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ และสภาพทั่วไปของสังคมจากวรรณคดี 3) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านวรรณคดีลักษณะต่างๆ 4) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการพิจารณาหนังสือ 5) เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้าแก่ผู้เรียน 6) เพื่อให้เกิดความบันเทิงใจ 7) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำคติข้อคิดจากวรรณคดีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม 8) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2538: 229 -230) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนวรรณคดีไทย สรุปได้ดังนี้ 1) เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักความหมายของคำว่าวรรณคดี 2) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักลักษณะหนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวรรณคดี 3) เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยและศึกษาวรรณคดีในรูปแบบต่างๆ 4) เพื่อฝึกทักษะการอ่านออกเสียง ทำนองพูด ทำนองเสนาะ ให้ถูกต้อง 5) เพื่อฝึกทักษะการอ่านในใจ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน 6) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่อง การตีความ ตลอดจนคำศัพท์ต่างๆ 7) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินจากเรื่องที่อ่าน 8) เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาลักษณะข้อบังคับต่างๆ ของคำประพันธ์ที่ใช้ในวรรณคดีแต่ละเรื่อง 9) เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวรรณคดี เข้าถึงอรรถรสของวรรณคดี สามารถจดจำคำหรือข้อความที่ไพเราะ เป็นคติ ข้อคิดต่างๆ และมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง 10) เพื่อให้ผู้เรียนฝึกจินตนาการ และให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 11) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิจารณ์วรรณคดี วิจารณ์ลักษณะนิสัย และการกระทำของตัวละครด้วยใจเป็นธรรม ปราศจากอคติ เพื่อให้นักเรียนได้เป็นผู้ที่มีชีวิตที่กว้างขวาง 12) เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวรรณคดีไทย และ 13) เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวรรณคดีไทย

อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนวรรณคดีไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งมีนักวิชาการกล่าวถึงสาเหตุดังกล่าว ดังนี้

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2519: 253 - 257) ได้กล่าวถึงปัญหาในการจัดการเรียนรู้อรรถคดีสรุปได้ว่าส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้โดยการแปลศัพท์ ครูไม่ได้จัดการเรียนรู้นอกเหนือไปจากนั้น เพราะไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้อรรถคดีให้ลึกซึ้ง เนื่องจากเมื่อเวลาที่เป็นนักเรียนก็ได้รับการจัดการเรียนรู้นั้น ทั้งนี้ ได้ให้ความเห็นว่าการศึกษาวรรณคดีที่แท้จริง คือ การพยายามทำความเข้าใจกับบทประพันธ์ และทำความเข้าใจชีวิตอย่างหลากหลายในฐานะที่วรรณคดีช่วย

เพิ่มพูนประสบการณ์ของชีวิต และต้องศึกษาวรรณคดีในฐานะที่เป็นศิลปะ คือ ต้องรู้กฎเกณฑ์ ธรรมชาติและเทคนิคของการประพันธ์วรรณคดีชนิดนั้นๆ

สร้อยสน สกลรักษ์ (2541: 20 - 21) กล่าวว่าครูส่วนใหญ่มักทำให้เด็กรู้สึกเครียดและคิดว่าการอ่านวรรณคดีเป็นงานยากไปโดยไม่รู้ตัว เพราะครูมักสอนให้นักเรียนท่องศัพท์ยากที่พวกเขาไม่เคยพบและใช้ในชีวิตประจำวัน ตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงมากกว่าจะทำให้พวกเขาแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก ให้นักเรียนถอดคำประพันธ์จากวรรณคดีตอนที่ตัดมาให้เรียนในหนังสือเรียน โดยไม่เล่าเรื่องย่อให้พวกเขาทำความเป็นมาและตอนต่อไปของบทที่ตัดมาเรียน จนเขาตามเรื่องไม่ทันและต่อเรื่องไม่ติด และมักชี้ถูกชี้ผิดจนทำให้เด็กเข้าใจว่าการตีความวรรณคดีที่ถูกต้องคือการตีความของครูเท่านั้น นักเรียนจึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเพราะกลัวเสียคะแนน

ปัญหาดังกล่าว ได้มีนักวิชาการเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไว้ดังนี้

สิทธิ พิณีภูวดล (2525: 5 -10) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการจัดการเรียนรู้อ่านวรรณคดีให้เหมาะสมกับลักษณะของวรรณคดี สรุปได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้อ่านวรรณคดีประจำชาติ ต้องให้รู้ถึงความเป็นมาของชาติ เช่น เมื่อพบข้อความในศิลาจารึกหลักที่ 1 ว่า “ใครมักเลื่อนเลื่อน” แล้วศึกษาประวัติศาสตร์ก็จะทราบว่าสมัยก่อนนั้นคนที่เป็นทาสจะไม่มีสิทธิ์ได้ร้องรำทำเพลงเลย การรู้ประวัติศาสตร์จะทำให้เข้าใจวรรณคดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรรู้จักเปรียบเทียบวรรณคดีแต่ละสมัย เพื่อให้รู้ความเป็นมาและลักษณะวรรณคดีด้วย
2. การจัดการเรียนรู้อ่านวรรณคดีประเภทสะท้อนอารมณ์ (emotional literature) ครูต้องสามารถหยิบยกสายใยแห่งความเศร้า (tragic flaw) มาจัดการเรียนรู้ หรือแนะนำให้นักเรียนเข้าถึงจุดประสงค์ของวรรณคดี ซึ่งเป็นจุดให้การดำเนินเรื่องขยายออกไป เช่น เรื่อง สังข์ทอง สายใยแห่งความเศร้าอยู่ที่ความอิจฉาริษยาของเมียน้อยที่มีต่อเมียหลวง เรื่องพระลอ สายใยแห่งความเศร้าอยู่ที่รักต้องห้าม เป็นต้น
3. วรรณคดีที่รวมองค์ประกอบต่างๆ ของสังคมไว้ตามสภาพของสังคมในการจัดการเรียนรู้อ่านวรรณคดีครูจึงควรแนะนำให้นักเรียนได้เห็นสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวสอดแทรกไว้ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเห็นโลกกว้างขึ้น เช่น ยุทธศาสตร์ในเรื่องสามก๊ก หรือการจัดทัพในเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย เป็นต้น

สุจริต เพียรชอบ และสหายใจ อินทร์มพรรย์ (2538: 235) กล่าวถึงการสอนวรรณคดีว่า ครูควรเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีอย่างแท้จริงและจะต้องมีความรู้ความสามารถพิเศษ เช่น การฟ้อนรำ การขับร้อง การแสดงละคร และความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนวรรณคดี และพยายามปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวรรณคดี ในการสอนวรรณคดีควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนตลอดจนความสนใจและความต้องการของนักเรียน ในการสอนทุกครั้งควรเขียนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมไปด้วย เพราะจะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรใช้วิธีสอนหลายวิธีให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ ควรเน้นมโนทัศน์มากกว่าเนื้อหา มุ่งให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความสุขความจรรโลงใจ โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี โดยไม่ต้องเกิดความกังวลว่าความคิดของตนเองจะไม่สอดคล้องกับครู ครูเองก็ควรเป็นผู้มีใจกว้างยอมรับฟังและเคารพความคิดเห็นของนักเรียน พยายามสนับสนุนทุกวิถีทางที่จะทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น และมีความเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่

กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอแนวทางการสอนวรรณคดีไว้ในเอกสารการจั้ดสวาระการเรีย่นรู้ กลุ่มสาระการเรีย่นรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ 2546 ค: 331-334) ว่าครูผู้สอนควรคำนึงในการจัดการเรีย่นการสอนวรรณคดีประเภทต่างๆ ต่อไปนี้

1. วรรณคดีไทยเป็นผลผลิตที่สำคัญของภาษา เป็นผลงานที่นำภาษามาร้อยเรียงอย่างประณีตงดงาม การศึกษาวรรณคดีให้ได้รับรู้ ได้รู้คุณค่าของวรรณคดีจึงต้องอาศัยทักษะต่างๆ ทางภาษาเป็นสำคัญ ได้แก่ การอ่านวินิจฉัยสารด้วยตนเอง การฟังผู้อื่นอ่านออกเสียง ฟังการอภิปราย การเล่าถึงวรรณคดี การพูดเกี่ยวกับวรรณคดีที่อ่านมาแล้ว เช่น การเล่า การพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การพูดแสดงทรรศนะ ส่วนการเขียนเกี่ยวกับวรรณคดีก็มีมากด้วยเช่นกัน เช่น บันทึกเรื่องที่ได้อ่าน ฟัง ย่อเรื่อง เขียนแสดงความคิดเห็น เขียนรายงานเรื่องที่ได้อ่านเกี่ยวกับวรรณคดีที่เรียน การดูก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรีย่นวรรณคดี เช่น การดูภาพฝาผนัง ภาพเขียน ละคร โขน ล้วนมีประโยชน์ กล่าวโดยรวมได้ว่า การเรีย่นวรรณคดีเป็นการบูรณาการทักษะทางภาษาทั้ง 4 รวมทั้งการดู ผสมผสานกับการคิด การจัดการเรีย่นการส่นจึงควรพ่วงเคียงให้เกิดการบูรณาการดังกล่าว เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล

2. การจัดการเรีย่นการสอนวรรณคดีประเภทร้อยกรอง การอ่านออกเสียงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะบทร้อยกรองมีความไพเราะ อันเกิดจากการที่ผู้ประพันธ์คัดสรรนำมาบรรจงจัดร้อยเรียงเป็นวรรคเป็นบทตามกฎเกณฑ์ของฉันทลักษณ์ ร้อยกรองแต่ละประเภทจะกำหนดจำนวนคำ จำนวนวรรค เสียงสัมผัส เสียงสูงต่ำ เสียงหนักเบา ที่ผสมผสานกันแล้วเกิดจังหวะ ลีลา

การกระทบกระทั่งของเสียง ทำให้เกิดความไพเราะ ดังนั้นการอ่านร้อยกรองจึงควรอ่านออกเสียง อ่านให้ถูกจังหวะ ออกเสียงอักขระชัดเจน (ช่วยการอ่านออกเสียงให้ชัดด้วย) ควรพินิจคำในบท ร้อยกรองอ่านให้มีลีลาจังหวะตามเนื้อความ อาจเป็นจังหวะเนิบช้า อ่อนโยน หรือคึกคักสนุกสนาน หรือกระชั้นกระชาก ข้อสำคัญให้ทุกคนในชั้นเรียนมีโอกาสได้อ่าน อาจอ่านเป็นกลุ่มเป็นแถว อ่านเดี่ยว อ่านทั้งชั้น สลับกันไป เมื่อนักเรียนสามารถอ่านถูกจังหวะแล้ว ควรฝึกอ่านทำนองเสนาะ

3. การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีเรื่องยาวตัดตอนมาให้เรียน สำหรับนักเรียนชั้นเล็ก ครูอาจเล่าเรื่องก่อนถึงตอนที่อ่าน เพื่อช่วยให้เข้าใจเรื่อง ถ้าครูมีวิธีที่สนุกจะจูงใจนักเรียนให้อ่านเรียนมากขึ้น การเล่านั้นไม่ควรฟังไปเรื่อยๆ แต่ต้องกำหนดให้ฟังอย่างมีจุดประสงค์ เช่น ฟังแล้วตอบคำถามได้ หรือฝึกบันทึกจากการฟังไปด้วย เป็นต้น นักเรียนชั้นโต ครูอาจนำเรื่องย่อมาให้อ่าน หรือกำหนดให้เล่า แต่การเล่าของครู ถ้าเล่าอย่างมีชั้นเชิงก็จะทำให้นักเรียนกระตือรือร้น ออกล่ามอ่านต่อได้มาก

การเรียนการสอนวรรณคดีเรื่องยาว ครูไม่ควรกังวลเรื่องศัพท์มากเกินไป นำศัพท์มาสอนก่อนอย่างละเอียด หรือเกินที่ให้นักเรียนหาศัพท์มาก่อน ใช้เวลาเรื่องศัพท์มากจนนักเรียนเบื่อเพราะมีแต่คำที่ไม่รู้จัก ขึ้นต้นครูให้นักเรียนอ่านไปเรื่อยๆ ก็พอเข้าใจได้ โดยทั่วไปคำที่ยากหรือพจนานุกรมก็มักจะมีคำอธิบายไว้แล้ว นักเรียนจะอ่านได้เองต่อเมื่อทำกิจกรรม อาจมอบหมายให้รวบรวมคำศัพท์ที่มีความหมายทำนองเดียวกันไว้ด้วยกัน ส่วนคำทั่วไปอาจให้แบ่งกันหาศัพท์ตามจำนวนหน้า ยกเว้นคำที่ไม่มีในพจนานุกรม ครูอาจช่วยเหลือบอกแหล่งค้นคว้าให้

4. การเรียนการสอนวรรณคดีประเภทมีเนื้อเรื่อง ครูควรให้นักเรียนได้รับการฝึกให้พินิจตัวละครอย่างละเอียด โดยเฉพาะตัวละครเอก ให้สังเกตคำพูด ความคิด การกระทำของตัวละครทุกตัว และทำความเข้าใจว่าเหตุใดตัวละครจึงทำเช่นนั้น และพิจารณาว่าตัวละครต่าง ๆ นั้นมีความเกี่ยวข้องกัน เชื่อมโยงกันอย่างไร นอกจากนี้ควรพิจารณาฉากในเรื่อง ฉากหมายถึง เวลา และสถานที่ที่เรื่องเกิดขึ้น การเข้าใจฉากจะทำให้เข้าใจบรรยากาศของเรื่องเพิ่มขึ้นด้วย

เมื่อนักเรียนอ่านวรรณคดีประเภทมีเนื้อเรื่อง จบไปตอนหนึ่งๆ ควรให้นักเรียนได้พินิจด้วยว่าได้ข้อคิดอะไรจากตอนที่อ่านนั้น การส่งเสริมให้นักเรียนคิด ครูอาจช่วยด้วยการตั้งคำถามก็ได้ นักเรียนอาจคิดต่างกันหรือคิดต่างจากครู ครูควรให้อิสระในการคิด แต่ควรให้นักเรียนคิดโดยมีเหตุผลประกอบว่าเหตุใดจึงคิดได้เช่นนั้น

นอกจากข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ครูควรให้นักเรียนสังเกตรายละเอียดต่างๆ ของเรื่องที่อ่านว่ามีสิ่งใดที่ต่างจากปัจจุบัน ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกสิ่งใดไว้บ้าง เช่น ความคิด ความเชื่อ ความเป็นอยู่ของสมัยก่อน เพื่อจะได้มีหัวข้อในการสนทนาเปรียบเทียบความแตกต่างของสมัยที่อ่านในเรื่องกับสมัยปัจจุบัน

ยังมีอีกเรื่องหนึ่งที่ครูควรแนะนำให้นักเรียนพินิจ คือ การพินิจบทประพันธ์ พินิจว่า คำประพันธ์บทใด วรรคใดที่นักเรียนชื่นชอบเป็นพิเศษ อาจชอบความกระชับของบทหรือยกรอง คือ เขียนสั้นๆมีเนื้อความมากมาย ใช้คำน้อยได้ความมาก มีเสียงของคำไพเราะ มีการเลียนเสียงธรรมชาติ มีการเปรียบเทียบน่าสนใจ มีข้อคิดให้นักเรียนเลือกตามความพอใจ พร้อมทั้งชี้แจงแก่เพื่อนๆได้ว่าเหตุใดจึงชอบคำประพันธ์บทนั้นหรือวรรคนั้นเป็นพิเศษ

นอกจากการพินิจบทประพันธ์ ครูอาจให้นักเรียนทำกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เช่น นำเรื่องมาเขียนใหม่เป็นบทละครสั้นๆง่ายๆสำหรับแสดงในกลุ่ม หรือนำมาเป็นข้อความประกอบภาพ หรือจัดทำเป็นการ์ตูนแบบต่างๆ มีภาพและข้อความ การเรียนวรรณคดีจึงสามารถบูรณาการกับวิชาอื่นๆได้ เช่น ศิลปะ การวาดภาพ ดนตรี การร้องเพลง นาฏศิลป์ การรำยาต่างๆ วรรณคดีบางเรื่องอาจนำมาแสดงละคร ถ้ามีโอกาสควรจัดให้นักเรียนได้ดูและแสดงความคิดเห็นเชิงเปรียบเทียบเรื่องวรรณคดีจากการอ่านและการดู ก็จะทำให้เกิดความคิดกว้างขวางขึ้น

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2544: 35–37) ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรัฐวรรณคดีสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนทุกประเทศควรรับทราบประวัติวรรณคดีของตน เพื่อให้รู้ว่วรรณคดีของชาติมีลักษณะอย่างไร วิวัฒนาการมาอย่างไร มีงานชิ้นเอกใดบ้างที่บรรพบุรุษยกย่อง
2. นักเรียนวรรณคดีต้องเรียนวรรณคดีเช่นเดียวกับนักเรียนกฎหมายต้องเรียนตัวกฎหมาย วรรณคดีที่คัดเลือกมาให้เรียนมีหลายประเภท ทั้งนี้ครูควรให้นักเรียนได้มีโอกาอ่านวรรณคดีทั้งเรื่อง และต้องฝึกให้นักเรียนเกิดความคิดเชิงวิจารณ์ว่วรรณคดีนั้นมีส่วนงานและส่วนบกพร่องที่ใด ควรให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เมื่อทราบความคิดของนักเรียนแล้ว ครูควรบอกความคิดของตนให้นักเรียนทราบ และเสนอความคิดเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้คิดต่อไป
3. ควรจัดการเรียนรัฐวรรณคดีถึงขั้นวิจักษณ์ ควรให้นักเรียนได้อ่านวรรณคดีที่ไม่ค่อยดีบ้าง เพื่อให้นักเรียนหาข้อบกพร่องของวรรณคดีเรื่องนั้น

สรุปได้ว่า การสอนวรรณคดีมีแนวทางและลักษณะการสอนที่ทำได้อย่างหลากหลาย ในการสอนควรสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาส่วนต่างๆจากเรื่องที่ได้อ่านให้มากที่สุด ดังนั้นในการสอนวรรณคดีควรเน้นให้นักเรียนได้อ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และข้อคิดจากวรรณคดีได้มากที่สุดตามศักยภาพ

รวมทั้งครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อสร้างความสนใจและทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูงสุดของการอ่าน ซึ่งเป็นการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินประเมินค่า ความถูกต้องและความ เป็นจริงของสิ่งที่อ่าน นอกจากนี้ยังต้องทำความเข้าใจกับความคิดและวัตถุประสงค์ของผู้เขียน โดยอาศัยความรู้ ความคิดและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านในการตัดสินและประเมินค่าเรื่องที่อ่าน ทั้งนี้ได้มีผู้ให้ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้หลายท่าน ดังนี้

ประสิทธิ์ กาศย์กลอน (2525: 148) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ สามารถใช้ดุลพินิจหาเหตุผล และพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่ได้ถูกต้อง สามารถเปรียบเทียบได้อย่างมีหลักเกณฑ์ และตัดสินได้ว่าเรื่องนั้นหรือตอนใดตอนหนึ่งของเรื่องนั้นผิดหรือถูก ดีหรือไม่ สำคัญหรือไม่สำคัญ สามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความเห็น และสามารถแยกแยะความเห็นออกจากข้อเท็จจริง โดยใช้ปัญญา เหตุผล และหลักวิชา การอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องอาศัยการวิเคราะห์เป็นพื้นฐานและผนวกด้วยการประเมินค่าเรื่องที่ได้อ่านอีกชั้นหนึ่ง คือ เมื่อสามารถวิเคราะห์เรื่องได้แล้ว สามารถตีคุณค่าของเรื่องโดยอาศัยสติปัญญาและเหตุผล รวมทั้งความรู้ที่มีมาไตร่ตรองได้อีกด้วย เช่น สามารถวิพากษ์วิจารณ์เรื่องนั้นได้ สามารถสรุปเปรียบเทียบ หรือสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

สนธิ ตั้งทวี (2536: 11) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นวิจาร์ณเป็น การอ่านที่ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านระดับอ่านเอาเรื่องแปลความ เป็นพื้นฐาน ต่อจากนั้น ผู้อ่านต้องอาศัยประสบการณ์ของตน หรือนำเอาความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่ามาช่วยในการตัดสินและวินิจฉัยเรื่องที่อ่านอีกต่อหนึ่ง

दनया वंशचरित (2542: 182) กล่าวว่า การอ่านอย่างใช้วิจารณญาณ ผู้อ่านต้องแยกข้อเท็จจริงออกจากเนื้อหาส่วนอื่นๆก่อน เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริง และ

เนื้อหาที่เป็นข้อคิดเห็นและความรู้สึกอันนำไปสู่การสรุปว่าผู้เขียนมีเจตนาเสนอข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นความรู้ หลักการ หรือมีเจตนาแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกในเรื่องใด

บันลือ พฤกษะวัน (2543: 76) กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นการอ่านที่ผู้อ่านใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในการพิจารณาตัดสินใจ โดยการตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่อ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้ จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

นิลา แบนตัน สมิธ (Nila Banton Smith, 1963: 262-263) ได้กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า เป็นการอ่านขั้นสูงสุดของการอ่านอย่างมีความหมาย คือ ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่เห็นตามตัวอักษร เป็นการอ่านด้วยการสืบสวน สอบสวน สามารถประเมินหรือตัดสินว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง หรือเป็นความลำเอียงของผู้แต่ง และจะต้องสามารถวิจารณ์โดยใช้ความเห็นส่วนตัวที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับผู้เขียนโดยใช้ประสบการณ์ ความจริงหรือเหตุผล เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

ไลล์ แอล มิลเลอร์ (Lyle L. Miller, 1977: 182) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการประเมิน หรือตัดสินความเป็นจริงและความถูกต้องของสิ่งที่อ่านจากเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้อ่านสร้างขึ้นเองโดยอาศัยประสบการณ์ด้านการอ่านและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

สรุปได้ว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านขั้นสูงของกระบวนการอ่าน ซึ่งผู้อ่านต้องใช้การวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริงข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน โดยใช้ความรู้ และประสบการณ์เดิมในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วนและมีเหตุผลมาสนับสนุน

2.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้รับสารให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสารที่ได้อ่าน ดังที่ อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ (2542: 48) ได้กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญ เพราะช่วยให้รับสารได้อย่างถูกต้อง ผู้อ่านสามารถแยกแยะส่วนต่างๆ และมองเห็นความสัมพันธ์ของทุกส่วนที่มาประกอบกัน ผูกให้ผู้รับสารมีกระบวนการคิดที่ลึกซึ้ง สร้างสรรค์ รู้จักใช้วิจารณญาณไตร่ตรอง ช่วยให้มีความรู้ที่กว้างขวางและเป็นแนวทางให้รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งนี้มีกล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

ชลธิรา สัตยาวัดมน (2524: 158) กล่าวว่า ความเป็นนักอ่านที่มีวิจารณญาณ ทำให้บุคคลมีความรู้เท่าทันอดีต รู้ปัญหาของปัจจุบันและร่วมแรงร่วมใจกันแสวงหาช่องทางเพื่ออนาคตที่ดีกว่าเดิม ย่อมเป็นผลดีต่อประชาชนโดยส่วนร่วมอย่างแน่นอน

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531: 38) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่า การอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ช่วยให้ผู้อ่านเกิดปัญญาความรู้กว้างขวาง เข้าใจตนเองและมีเจตคติที่ถูกต้อง สามารถวินิจฉัยข้อผิดข้อถูกของเรื่องต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันที

ประเทิน มหาพันธ์ (2530: 173 – 174) กล่าวว่า ปัจจุบันการเผยแพร่ข่าวสารเป็นไปอย่างกว้างขวาง ระบบสื่อสารมวลชนมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกวันนี้เป็นอันมาก การฝึกให้เด็กเพียงแต่อ่านหรือฟังเพื่อความเข้าใจนั้นยังไม่เป็นการเพียงพอ จะต้องให้เด็กรู้จักคิดหาเหตุผลควบคู่ไปกับการอ่านหรือการฟังทุกครั้ง ความก้าวหน้าในด้านการโฆษณาชวนเชื่อในยุคปัจจุบันมีมากจนคนส่วนใหญ่ตามไม่ทัน หากผู้อ่านหรือผู้ฟังไม่ได้ใช้ความคิดอย่างรอบคอบแล้วก็จะตกเป็นเหยื่อของการโฆษณานั้นโดยง่าย ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีดังนี้

1. ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านสื่อมวลชนมีมาก การรับข่าวสารจึงจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณให้รอบคอบ เพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง
2. ความก้าวหน้าทางการโฆษณาขายสินค้ามีมากจนคนส่วนใหญ่หลงเชื่อในคำโฆษณา การใช้ความคิดอย่างพินิจพิเคราะห์จะช่วยให้การตัดสินใจซื้อสินค้าเป็นไปอย่างถูกต้อง
3. เนื่องจากลัทธิการปกครองในปัจจุบันมีหลายลัทธิ แต่ละลัทธิก็พยายามโฆษณาชวนเชื่อ โดยใช้หลักจิตวิทยาต่างๆอย่างกว้างขวาง การใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบจะช่วยให้การตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อลัทธิใดเป็นไปอย่างถูกต้อง
4. ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย และวิถีทางของประชาธิปไตยนั้นส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล ด้วยเหตุนี้การอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ก็ดี การคิดอย่างพินิจพิเคราะห์ก็ดี จึงมีความจำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย
5. ปัจจุบันบรรดาสรรพตำราต่างๆมีมาก การเรียนรู้ของคนในยุคปัจจุบันจึงมิได้ยึดอยู่แต่กับตำราเล่มเดียว หากต้องใช้วิจารณญาณพิจารณาจากตำราหลายเล่ม หลายผู้เขียน ด้วยเหตุนี้การอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์จึงมีความจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน

บันลือ พุกษะวัน (2543: 147) กล่าวถึง ความสำคัญและความจำเป็นของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

1. วัสดุการอ่านมีหลายอย่างที่แอบแฝงไว้ทั้งที่มีประโยชน์และอาจมีโทษหรือมีพิษภัยต่อเด็ก เช่น เรื่องผีสาง ไชคกลาง อาชญากรรม ศิลปะอนาจาร ฯลฯ เด็กต้องรู้จักใช้ดุลพินิจในการอ่าน เลือก ชั่งใจ นำเอาแต่สิ่งมีประโยชน์มาใช้หรือปฏิบัติได้
2. การโฆษณาสินค้าเป็นไปอย่างกว้างขวาง ในยุคปัจจุบันมีทั้งการแจก การแถมและชิงรางวัล จำเป็นต้องฝึกเด็กให้รู้จักตัดสินใจเลือกใช้เท่าที่จำเป็น เพราะคนที่มัวเมามุ่งซื้อเพื่อหวังจะได้ชิงโชค หรือหลงเชื่อคำโฆษณาย่อมได้รับความเดือดร้อน
3. ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยส่งเสริมให้พลเมืองใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ถ้าพลเมืองมีคุณภาพ สามารถคิดหาเหตุผล เลือกตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ก็จะมีผลต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยให้ก้าวหน้าได้ดีและส่งผลถึงการดำรงชีวิตของประชาชนด้วย
4. บางยุคสมัยที่มีสงครามช่วงชิงประชาชน 2 ค่าย การโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองจากฝ่ายตรงกันข้ามมีอยู่อย่างแพร่หลาย การอ่าน การฟังอย่างพินิจ ทำให้ไม่เป็นเหยื่อของการโฆษณา ส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยและธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ

สรุปได้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญและจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน เพราะเป็นการอ่านที่พัฒนาความคิดทำให้รู้จักพิจารณาวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ตัดสิน ประเมินค่าข้อมูล ข่าวสารที่ได้รับว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด สิ่งใดควรเชื่อ ไม่ควรเชื่อ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งทำให้มีความรู้ที่กว้างขึ้นอีกด้วย

2.3 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครอบคลุมพฤติกรรมการอ่านตั้งแต่ระดับต้น คือ ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร การแปลความ ตีความ จนถึงพฤติกรรมการอ่านในระดับสูง คือ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ สอดคล้องกับ บันลือ พุกษะวัน (2543: 76 – 78) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นการอ่านระดับสูงสุดของการอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งผู้อ่านต้องใช้พหุสูตในการตรวจสอบ ตัดสินใจ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านว่า เป็นเรื่องจริงหรือความคิดเห็น ควรเชื่อหรือไม่ มีประโยชน์หรือโทษ

สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์ (2534: 143) กล่าวถึง ความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณว่าผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. จับใจความสำคัญของเรื่องได้
2. บอกได้ว่าส่วนใดเป็นข้อความรู้ ข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น เป็นทรรศนะ
 ของผู้เขียน
3. ทราบน้ำเสียง หางเสียงของผู้เขียน ทั้งลีลา รสคำและรสความ
4. รู้ความหมายของคำ ทั้งความหมายตรง ความหมายแฝง ความหมายนัยประหวัด
5. รู้ท่วงทำนองและลีลาการเขียนของผู้เขียน

दनया วงศ์ธนะชัย (2542: 179 – 180) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณว่า ผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและการอ้างอิงได้
2. เข้าใจความคิดของผู้เขียน
3. ตีความหมายเกี่ยวกับภาพและภาษาที่มีใช้ตัวอักษรได้
4. ประเมินค่าความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล ว่าเป็นจริงหรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ
 หรือเป็นการเพื่อฝัน
5. ใช้จินตนาการและแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งประกอบด้วย การใช้ปัญญาและ
 อารมณ์หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน
6. ทายสิ่งที่จะอ่านต่อไปล่วงหน้าได้
7. ตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้
8. เปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและต่างกันได้
9. สรุปความตามหลักฐานได้
10. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง เหตุและผล
11. เข้าใจความคิดหรืออคติของผู้เขียน
12. มีความรู้และปฏิกิริยาต่อวิธีพูด และการเขียนต่างๆกัน เช่น การเสียดสี
 การถากถาง หรือการเยาะเย้ย

บันลือ พุกษะวัน (2543: 78) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณว่า
 ผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น
2. แยกเรื่องที่เป็นความจริงกับเรื่องเพื่อฝันจินตนาการ

3. หาเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกัน
4. พิจารณาและรู้เท่าทันการโฆษณาชวนเชื่อ
5. พิจารณาหาเหตุผลที่ชวนให้เชื่อ
6. พิจารณาคุณค่าและความคิดต่างๆในงานเขียน
7. บ่งชี้ถึงวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง
8. แสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของตนต่อสิ่งที่อ่าน

สรุปความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของนักการศึกษาไทยได้
ดังนี้

ตารางที่ 1 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของนักการศึกษาไทย

สมพร มั่นตะสูตร - แพ่งพิพัฒน์	ดนยา วงศ์ธนะชัย	บันลือ พุกษะวัน	สรุป โดยผู้วิจัย
<ol style="list-style-type: none"> 1. จับใจความสำคัญของเรื่องได้ 2. บอกได้ว่าส่วนใดเป็นข้อความรู้ ข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น เป็นทรรศนะของผู้เขียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นและการอ้างอิงได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แยกข้อเท็จจริง ออกจากความคิดเห็น 2. แยกเรื่องที่เป็นความจริงกับเรื่องเพื่อฝันจินตนาการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นได้
<ol style="list-style-type: none"> 3. ทราบน้ำเสียง หางเสียงของผู้เขียน ทั้งลีลา รส คำและรสความ 4. รู้ความหมายของคำ ทั้งความหมายตรง ความหมายแฝง ความหมายนัยประหวัด 	<ol style="list-style-type: none"> 2. เข้าใจความคิดของผู้เขียน 3. ตีความหมายเกี่ยวกับภาพและภาษาที่มีใช้ตัวอักษรได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 3. พิจารณาหาเหตุผลที่ชวนให้เชื่อ 	<ol style="list-style-type: none"> 2. สามารถตีความเนื้อหาและความโน้มเอียงของผู้เขียนได้

สมพร มั่นตะสูตร - แพ่งพิพัฒน์	คนยา วงศ์ธนะชัย	บันลือ พฤษะวัน	สรุป โดยผู้วิจัย
5. รู้ท่วงทำนองและลีลาการเขียนของผู้เขียน	<p>4. ประเมินค่าความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลว่าเป็นจริงหรือเป็นโฆษณาชวนเชื่อ หรือเป็นการเพ้อฝัน</p> <p>5. ใช้จินตนาการและแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งที่อ่าน ซึ่งประกอบด้วย การใช้ปัญญาและอารมณ์หรือความประทับใจจากข้อความที่อ่าน</p> <p>6. ทายสิ่งที่จะอ่านต่อไปล่วงหน้าได้</p> <p>7. ตัดสินอย่างมีเหตุผลและสรุปได้</p> <p>8. เปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและต่างกันได้</p> <p>9. สรุปความตามหลักฐานได้</p> <p>10. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง เหตุผล</p>	4. พิจารณาคุณค่าและความคิดต่างๆ ในงานเขียน	3. สามารถประเมินคุณค่างานเขียนว่าน่าเชื่อถือหรือไม่อย่างไร และประเมินคุณค่าด้านอื่นจากงานเขียนได้

สมพร มั่นตะสูตร - แพ่งพิพัฒน์	ดนยา วงศ์ธนะชัย	บันลือ พุกประจำวัน	สรุป โดยผู้วิจัย
	11. เข้าใจความคิด หรืออคติของ ผู้เขียน	5. บ่งชี้ถึง วัตถุประสงค์ของผู้ แต่ง	4. บอกจุดประสงค์ ของผู้แต่งได้
	12. มีความรู้และ ปฏิบัติต่อวิธีพูด และการเขียน ต่าง ๆ กัน เช่น การ เสียดสี การถาก ถาง หรือการเยาะ เย้ย	6. แสดงออกซึ่ง ความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ของตนต่อสิ่งที่อ่าน	5. สามารถวิพากษ์- วิจารณ์งานเขียน ได้อย่างมีเหตุผล

ลาไรน์ เฟลมมิง (Laraine Flemming, 1997: 201 – 202) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ผู้อ่านจะต้องสามารถแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น มิใช่ดูดซับทรรศนะของผู้เขียนโดยไม่พิจารณาไตร่ตรองเสียก่อน ขั้นต่อไป ต้องสามารถประเมินความคิดเห็นของผู้เขียนว่าเป็นทรรศนะที่มีคุณภาพหรือไม่ สามารถเข้าใจน้ำเสียงและจุดมุ่งหมายของผู้เขียน รับรู้และประเมินความลำเอียงในงานเขียนได้ รวมถึงวิเคราะห์และประเมินข้อความโต้แย้งได้

เจเน็ต แฮร์ริส (Jenette Harris, 2000: 435 – 443) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. เข้าใจสาระสำคัญของเรื่อง
2. เข้าใจความคิดและจุดประสงค์ของผู้เขียน
3. วิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
4. สามารถประเมินหลักฐานหลักฐาน ข้อมูล เหตุผลที่ผู้เขียนใช้
5. ให้ข้อมูลได้อย่างสมเหตุสมผล

จากความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านขั้นสูง ผู้อ่านจะต้องพิจารณา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าข้อความที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล รวมถึงสามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง สิ่งที่น่าถือหรือไม่น่าเชื่อถือ จนถึงสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2.4 การจัดการเรียนการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักไตร่ตรอง วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ ดังคำกล่าวของ ปรภาศรี สีหอำไพ (2524: 22) ที่ว่าการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การสอนให้รู้จักคิด ตัดสินใจในทางที่ถูก ฝึกให้นักเรียนใช้ความคิดได้เสมอ เช่น คิดหาเหตุผลเกี่ยวกับการกระทำของตัวละครในเรื่อง เปรียบเทียบเหตุการณ์ นำปัญหาชีวิตมาอภิปราย วิจารณ์การใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ มอบงานหรือจัดประสบการณ์ให้อภิปราย แสดงความคิดเห็น ค้นคว้าตอบปัญหา

ประเทิน มหาพันธ์ (2530: 182) กล่าวถึงการสอนอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ หรือการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า นอกจากครูจะได้ฝึกฝนการอ่านอย่างวิจารณ์ในบทเรียนโดยทั่วไปแล้ว ครูจำเป็นต้องมีแบบฝึกหัดสำหรับการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับเด็กโดยเฉพาะ การสอนอ่านอย่างมีหลักการดังนี้

1. ครูควรยึดหลักการสอนอ่านโดยทั่วไป ซึ่งสามารถนำมาใช้กับการอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์ได้ คือ
  - 1.1 การหาสมมติฐานมีความจำเป็น เพราะจะทำให้ทราบว่าผู้อ่านมีข้อบกพร่องด้านใด จะได้แก้ไขได้ถูกต้อง
  - 1.2 การสอนควรยึดหลักความต้องการของผู้เรียน
  - 1.3 การอ่านคือการรับรู้ความหมาย
  - 1.4 การใช้วิธีการหลายๆอย่างมีความจำเป็น
  - 1.5 ให้เด็กอ่านสิ่งที่เด็กสามารถอ่านได้ ทำความเข้าใจได้
2. ก่อนการอ่าน ครูควรได้มีการเตรียมตัวเป็นการล่วงหน้า เช่น การเล่าเรื่องคำอธิบาย คำยาก อธิบายความหมายแฝงอยู่ ทั้งนี้รวมถึงการสะกดการันต์ด้วย
3. หลีกเลี่ยงความคิดที่ว่า การสอนอ่านจะเกิดขึ้นเฉพาะในช่วงสอนอ่านเท่านั้น การอ่านนั้นเกิดขึ้นได้ทุกโอกาสที่เหมาะสม

4. ควรมีเวลาที่สอนเกี่ยวกับหลักภาษาสวดแทรกในบางโอกาสที่เหมาะสม เช่น การสอนเกี่ยวกับรูปประโยค อนุเจต เป็นต้น
  - 4.1 สอนการออกเสียง การสะกดตัวเมื่อเด็กต้องการ
  - 4.2 อธิบายประโยคยากๆ ให้เข้าใจ
5. สอนเกี่ยวกับลำดับ และความสัมพันธ์ของเหตุผลในเรื่องที่อ่าน
6. ใช้สื่อทัศนูปกรณ์เท่าที่มีอยู่ทั้งหมด เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดที่ถูกต้องมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง
7. ใช้คำถามให้เป็นประโยชน์ ในการกระตุ้นให้เด็กอ่านและคิดต่อไป
8. การให้เด็กอ่านอย่างจริงจัง ในเรื่องที่กำหนดให้โดยเป็นผู้ตั้งคำถามให้บางส่วนจะทำให้เด็กรู้จักวิเคราะห์ เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละส่วน และรู้จักเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น
9. สอนให้เด็กรู้จักแปลความหมายจาก กราฟ แผนภูมิ ตาราง ภาพประกอบ ซึ่งจะช่วยให้เด็กทำความเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งขึ้น
10. สอนให้เด็กเข้าใจหลักเหตุผล เพื่อเด็กจะได้นำหลักดังกล่าวไปใช้ตีความจากเรื่องที่อ่าน
11. ฝึกให้เด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับการโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้ใช้การตัดสินใจของตนเองได้อย่างถูกต้อง
12. ช่วยให้ได้มีทัศนคติที่ดีต่อการตั้งคำถามเพื่อเด็กจะได้ทราบว่า อะไรคือความจริง อะไรคือความคิดเห็น เด็กสามารถเห็นความสัมพันธ์ของเหตุผลได้อย่างถูกต้อง รู้จักใช้ข้อมูลที่ได้รับจากการอ่าน และประสบการณ์ของตนเองในการประเมินได้อย่างถูกต้อง

ดunya วงศ์ธนะชัย (2542: 181-182) เสนอแนวการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณว่า ครูจะต้องสอนให้นักเรียนอ่านโดยจะต้องรู้สิ่งต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. รู้จักผู้เขียน ครูต้องสอนให้นักเรียนรู้จักสังเกตว่าเรื่องที่ย่านั้นใครเป็นผู้เขียน และผู้เขียนนั้นเป็นที่น่าเชื่อถือได้เพียงใด
2. รู้ความมุ่งหมายในการเขียน ครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนวิเคราะห์ได้ว่าผู้เขียนเขียนเพื่อวัตถุประสงค์ใด เช่น เขียนเพื่ออุบาย เขียนเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง
3. รู้ความคิดเห็นของผู้เขียน ประเมินได้ว่าความคิดเห็นของผู้เขียนที่แสดงไว้ในเรื่องรายนั้นเป็นไปอย่างมีเหตุผลหรือไม่
4. รู้ข้อสนับสนุนหรือข้อโต้แย้ง ที่เป็นข้อมูลสนับสนุนงานเขียน

5. รู้ข้อมูลที่ใช้อ้างอิง ข้อมูลที่เป็นหลักฐานยืนยันเป็นที่น่าเชื่อถือได้หรือไม่
6. รู้ว่าข้อความที่อ่านนั้นเป็นการโฆษณาชวนเชื่อหรือไม่
7. รู้ถึงวิธีการปฏิบัติตนที่เกิดประโยชน์
8. รู้แหล่งข้อมูลที่มีผู้เขียนเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ว่ามีผู้คัดค้านหรือสนับสนุนอย่างไร
9. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ เช่น ดีหรือไม่ดี เพราะอะไร

Gocsik (2004: online) ได้กล่าวถึงแนวทางการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ สรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการก่อนอ่าน (The Process: Previewing) ดำเนินการดังนี้
  - 1.1 พิจารณาวัตถุประสงค์ในการอ่าน ว่าในการอ่านครั้งนี้ต้องการที่จะอ่านเพื่อค้นหาข้อมูล หาใจความสำคัญ อ่านเพื่อความเข้าใจ หรือวิเคราะห์รายละเอียด และจะใช้ประโยชน์จากเรื่องที่อ่านอย่างไร
  - 1.2 พิจารณาบริบท วัตถุประสงค์ เนื้อเรื่องที่อ่าน เช่น พิจารณาชื่อเรื่องมีความหมายว่าอย่างไร กลุ่มเป้าหมายของผู้เขียนที่จะอ่านเรื่องคือกลุ่มบุคคลใด เขียนเมื่อไร ที่ไหน พิจารณาภูมิหลัง หรือข้อมูลสรุปที่ผู้เขียนคาดการณ์ไว้
  - 1.3 พิจารณาเนื้อเรื่อง ความชัดเจนของบทนำและข้อสรุป คำสำคัญต่างๆ รายละเอียดที่น่าสังเกตต่างๆ
2. กระบวนการอ่านและการทำความเข้าใจประกอบ (The Process: Reading and Annotating)
  - 2.1 ระลึกถึงวัตถุประสงค์ในการอ่านอีกครั้งว่ากำลังต้องการค้นหาอะไร
  - 2.2 อ่านและขีดเส้นใต้ซ้ำที่ผู้เขียนได้อธิบายประเด็นสำคัญหรือทำบันทึกไว้ข้างๆ
  - 2.3 ขีดเส้นใต้ในประเด็นใหม่แต่ละประเด็นที่ผู้เขียนกล่าวถึง
  - 2.4 ทำเครื่องหมายวงกลมประเด็นสำคัญให้เห็นได้ชัดเจน
  - 2.5 ทำเครื่องหมายเน้นข้อความในส่วนที่เป็นสถิติ หรือความคิดเห็น
  - 2.6 เขียนสรุปประเด็นโดยใช้ภาษาเขียนที่เข้าใจง่าย
  - 2.7 ทำเครื่องหมายคำถามในส่วนที่ไม่เข้าใจ
  - 2.8 ทำเครื่องหมายอัศเจรีย์ตรงข้อความที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย
  - 2.9 บันทึกสรุปการอ่าน

สรุปได้ว่า การสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การสอนให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจ เรื่องราว วิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะไตร่ตรองข้อมูล และตัดสินใจประเมินค่าสิ่งที่อ่านโดยใช้หลัก เหตุผลประกอบ และควรมีเวลาที่สอนเกี่ยวกับหลักภาษาสอดแทรกในบางโอกาสที่เหมาะสม และ ควรให้ผู้อ่านได้พิจารณาเนื้อหาในแต่ละตอน และแสดงความคิดเห็น เช่น เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย น่าสนใจหรือไม่น่าสนใจ เป็นต้น

2.5 การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งใน การเรียนการสอน เพราะสามารถช่วยให้นักเรียนได้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนและครูได้ รู้ผลของการจัดการเรียนการสอนว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรือบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ วางไว้หรือไม่อย่างไร ทั้งนี้มีนักการศึกษาให้แนวคิดในการวัดและประเมินผลความสามารถในการ อ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

บลูม (Bloom: 1971) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลตามจุดมุ่งหมายทางการ ศึกษาไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ด้านปัญญา คือ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่

1.1 ความรู้ หมายถึงความสามารถในการจำเนื้อหาความรู้ และระลึกได้เมื่อ ต้องการนำมาใช้ สิ่งที่จำได้ เช่น ความรู้เฉพาะเจาะจง ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ และความรู้ เกี่ยวกับหลักการ

1.2 ความเข้าใจ หมายถึงการเข้าใจเนื้อหาสาระ ไม่ได้จำเพียงอย่างเดียว สามารถแสดงพฤติกรรมความเข้าใจในรูปแบบของการแปลความหมาย ตีความ หรือสรุป ความสำคัญได้

1.3 การนำไปใช้ หมายถึงการนำหลักการ เนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและ ทฤษฎีต่าง ๆ ไปใช้ในรูปแบบใหม่และในสถานการณ์ใหม่

1.4 การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกเนื้อหาให้เป็นส่วนย่อย เพื่อค้นหาองค์ประกอบ โครงสร้าง หรือความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยนั้น ซึ่งนักเรียนจะสามารถ วิเคราะห์ได้ก็ต่อเมื่อเข้าใจเนื้อหาสาระที่เรียนมาแล้ว

1.5 การสังเคราะห์ หมายถึงความสามารถที่จะนำองค์ประกอบย่อย ๆ เข้ามา รวมกันเพื่อให้เป็นภาพที่สมบูรณ์เกิดความชัดเจนในสิ่งเหล่านั้น

1.6 การประเมินค่า หมายถึงความสามารถในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยที่ผู้ตัดสินกำหนดเกณฑ์ขึ้นมาเอง หรือเกณฑ์ที่ผู้อื่นทำขึ้น

พุทธิพิสัยเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านปัญญา ซึ่งจะเรียงลำดับจากขั้นพื้นฐาน คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ไปสู่การพัฒนาขั้นสูงสุด คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งนักเรียนจำเป็นจะต้องมีความรู้ในขั้นพื้นฐานมาก่อนที่จะพัฒนาถึงขั้นสูงสุด

2. จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นจุดประสงค์เกี่ยวกับด้านความรู้สึก จิตใจ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรม กระบวนการที่เกิดขึ้นภายในเหล่านี้จะเกิดขึ้นตามลำดับขั้น ดังนี้

2.1 การรับ คือ การที่นักเรียนได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม เช่น การยอมรับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมในสังคม

2.2 การตอบสนอง คือ การมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมที่รับเข้ามาด้วยความเต็มใจ เช่น การแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องที่ครูบรรยาย

2.3 การเห็นคุณค่า คือ การยอมรับและสามารถนำค่านิยมนั้นไปปฏิบัติ เช่น ศึกษางานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

2.4 การจัดรวบรวม คือ การพิจารณาและรวบรวมค่านิยมให้เข้าเป็นระบบ เช่น การจัดโครงสร้างทางวัฒนธรรม

2.5 การพิจารณาคูณค่าคุณลักษณะจากค่านิยม คือ การพิจารณาค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดที่ปรากฏในแต่ละบุคคล เช่น การสร้างค่านิยมด้านวัฒนธรรม

จิตพิสัยเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความรู้สึกนึกคิด เจตคติและค่านิยม ซึ่งประกอบไปด้วย การรับและมีปฏิกิริยาโต้ตอบสิ่งแวดล้อม มีการจัดรวบรวมและเห็นคุณค่า ค่านิยมนั้น ๆ

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวกับทักษะการเคลื่อนไหว และการใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย มีการพัฒนาทักษะ ดังนี้

3.1 สามารถเลียนแบบ โดยการทำตามตัวอย่างที่ครูให้ หรือดูแบบจากของจริง เช่น สามารถวาดภาพได้เหมือนกับตัวอย่างที่ครูกำหนด

3.2 สามารถทำตามคำบอก โดยการทำตามคำสั่งของครูโดยไม่มีตัวอย่างให้เห็น เช่น สามารถวาดภาพตามที่ครูบอกได้

3.3 สามารถทำอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยที่นักเรียนอาศัยความรู้เดิมมา

ดัดแปลงใหม่ เช่น สามารถออกแบบภาพได้

3.4 สามารถทำได้ถูกต้องหลายรูปแบบ โดยการทำเรื่องที่ คล้าย ๆ กันและแยก รูปแบบได้ถูกต้อง เช่น สามารถวาดรูปสิ่งมีชีวิตได้หลายประเภท

3.5 สามารถทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยเกิดจากความรู้ความชำนาญและ เสร็จในเวลารวดเร็ว เช่น วาดภาพได้รวดเร็วและถูกต้องวิธี

ทักษะพิสัยเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านการเคลื่อนไหวของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ความคล่องแคล่วว่องไวในการปฏิบัติงาน เช่น การวาดภาพ การทำตามคำสั่ง การอ่านออกเสียง ซึ่งนักเรียนจะต้องปฏิบัติในขณะที่อ่านอย่างมีวิจารณญาณ ครูควรสังเกตและ จดบันทึกเพื่อจะได้ประเมินผลนักเรียนได้ถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้

Anderson & Krathwohl (2001: online) ได้นำ Bloom's Taxonomy of Educational Objectives มาปรับเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย (Taxonomies of the Cognitive Domain) 6 ชั้น คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสังเคราะห์ แต่มีการลำดับชั้นต่างจาก Bloom คือ ปรับชั้น การสังเคราะห์ ให้อยู่เป็นขั้นสุดท้าย ดังนี้

1. วัดความรู้ – ความจำ (remembering) คือ ความสามารถในการระลึกได้ถึง เรื่องราวต่างๆที่เคยมีประสบการณ์มาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
2. วัดความเข้าใจ (understanding) คือ ความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความได้ คำถามประเภทนี้ควรเป็นข้อความใหม่ที่ครูกำหนดสถานการณ์ขึ้น
3. วัดการนำไปใช้ (applying) คือ ความสามารถที่จะนำเอาความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องที่ได้เรียนรู้มาไปแก้ปัญหาสถานการณ์ใหม่
4. วัดการวิเคราะห์ (analyzing) คือ ความสามารถในการบอกความสัมพันธ์ใน เชิงเหตุและผล การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างในการเขียน การวิเคราะห์ วัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน
5. วัดการประเมินค่า (evaluating) คือ การตัดสินคุณค่าของงานเขียนเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ด้านข้อคิด คุณค่า ทรรศนะของผู้เขียน ความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ การกระทำของบุคคลหรือตัวละคร ตลอดจนการประเมินข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นนั้นๆ
6. วัดการสังเคราะห์ (creating) คือ ความสามารถในการสรุปเรื่องราวหรือ เหตุการณ์นั้นๆเป็นมโนทัศน์ คติ สำนวนสุภาษิต ตลอดจนคาดคะเนหรือทำนายผลที่คาดว่าจะเกิด ตามมาจากเหตุการณ์ หรือการกระทำนั้นบนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่

สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์มพรรย์ (2538: 347) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ควรวัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษาหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ ทักษะคิด การใช้เหตุผล เป็นต้น

จรรยา บุญปลั่ง (2541: 91-92) ได้สรุปขั้นตอนการวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลโดยทั่ว ๆ ไปว่าควรประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 กำหนดคุณลักษณะที่ต้องการวัด เช่น ความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ จะต้องกำหนดว่าประกอบด้วยความสามารถใดบ้าง เช่น การจับใจความสำคัญ การแยกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็น การประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เป็นต้น

ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการที่จะวัดคุณลักษณะนั้น ๆ โดยการกำหนดเครื่องมือที่จะวัด หรือแบบทดสอบ เช่น กำหนดว่าจะใช้แบบทดสอบชนิดใด เพื่อจะใช้วัดคุณลักษณะที่ต้องการได้ครอบคลุม

ขั้นที่ 3 กำหนดมาตรการและเกณฑ์ของคะแนนที่ได้จากการวัดคุณลักษณะ เช่น ข้อสอบที่ถูกควรจะได้คะแนนเท่าใดและเทคนิคทั่วไปที่ใช้วัดทักษะการอ่านซึ่งรวมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ด้วยนั้น ก็คือการให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องที่ยกมา และวัดความเข้าใจของนักเรียนโดยการถามประเด็นที่สำคัญ ๆ ในเรื่อง และให้นักเรียนเลือกคำตอบจากตัวเลือกหลาย ๆ ตัวเพื่อทดสอบดูว่านักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องนั้นเพียงใด โดยหลักในการเลือกข้อความเพื่อนำมาทำแบบทดสอบ มีดังนี้

1. ความยาว เนื่องจากว่าแบบทดสอบนั้นจะมีข้อความต่าง ๆ หลายประเภท ฉะนั้นแต่ละเรื่องควรเป็นเรื่องสั้นๆ ประมาณ 100-250 คำโดยให้มีใจความเพียงพอสำหรับตั้งคำถามได้ 6-8 ข้อ

2. เนื้อเรื่อง ควรเป็นเรื่องหลายชนิดรวมกัน เช่น ชีวประวัติ นวนิยาย และบทความ เนื้อเรื่องที่ยกมาควรเป็นเรื่องที่มีความสมบูรณ์ในตัว ไม่ต้องอ่านเพิ่มเติมจากที่อื่นอีก และเนื้อเรื่องต้องไม่เป็นเรื่องที่รู้กันโดยทั่วไป ซึ่งนักเรียนสามารถจะตอบคำถามได้โดยไม่ต้องอ่านเนื้อเรื่องเลย

3. ภาษาที่ใช้ ถ้าเนื้อเรื่องประกอบด้วยคำศัพท์หรือโครงสร้างที่ยุ่งยากจนเกินไปผู้ออกแบบทดสอบควรดัดแปลงให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้สอบและควรตั้งคำถามอย่างชัดเจน

สรุปได้ว่าการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีเกณฑ์แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวัด เช่น การวัดประเมินผลด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติงานของนักเรียน ซึ่งในการวัดและประเมินผลในแต่ละครั้งมีทั้งความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า ซึ่งในการวัดและประเมินผลในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถประเมินโดยเน้นในสิ่งที่ต้องการได้และสามารถสร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ โดยต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และกำหนดว่าจะสร้างแบบทดสอบในรูปแบบใดโดยสร้างแบบสอบให้ครอบคลุมเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณซึ่งมี 6 ชั้น คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าให้ครบถ้วน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

กู๊ด (Good, 1991: 7) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกซึ่งความรู้และทักษะต่างๆที่ได้เรียนมาแล้ว

ไอเซนช และเมล (Eysench and Meil, 1972: 28) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายาม ความสามารถทางร่างกายหรือสมอง

สมหวัง พิริยานุวัฒน์ (2540: 71) ให้ความหมายของคำว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึงผลที่เกิดจากการสอนหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกมา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัยและด้านจิตพิสัย

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นผลมาจากการสะสมความรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังการจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกมาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

3.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือในการชี้วัดความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นครูจึงควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน นักการศึกษาได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

กานเย่ (Gagne, 1970: 42-45) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า การจัดการเรียนรู้ใดๆมีองค์ประกอบหลักอยู่ 2 ประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นส่วนที่บุคคลได้รับปัจจัยทางชีววิทยา ซึ่งนักจิตวิทยาให้ความสนใจเป็นพิเศษ ได้แก่ สติปัญญาและความถนัด สติปัญญาเป็นความสามารถทางสมองที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ และเป็นที่ยอมรับกันว่าสติปัญญาของคนได้รับการถ่ายทอดมาทางพันธุกรรม นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบบางอย่างที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ประสบการณ์ การเรียนรู้ และความสนใจ ส่วนความถนัดที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ความถนัดเชิงภาษา ความถนัดเชิงเหตุผล ความถนัดเชิงมิติ ความถนัดเชิงความจำ และความถนัดเชิงตัวเลข

2. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนที่บุคคลได้รับมาจากการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน ด้านบุคลิกภาพของครู และด้านอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษา

บลูม (Bloom, 1971: 167-176) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. พฤติกรรมทางด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถด้านต่างๆของนักเรียน ประกอบด้วยความถนัดและพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียน

2. ด้านจิตพิสัย หมายถึง สภาพการณ์ที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ใหม่ ได้แก่ ความสนใจ เจตคติต่อการเรียนรู้ การยอมรับ ความสามารถของตน ลักษณะเหล่านี้อาจเปลี่ยนแปลงหรือคงอยู่ได้

3. คุณภาพการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ประสิทธิภาพซึ่งนักเรียนจะได้รับผลสำเร็จในการเรียนรู้ ได้แก่ การได้รับคำแนะนำ การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การเสริมแรงจากครู การแก้ไขข้อผิดพลาด และการรู้ผลสะท้อนของการกระทำ

ฮีตัน (Heaton, 1990: 14-16) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ ไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางร่างกาย (Physical Factor) ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพร่างกาย ข้อบกพร่องทางร่างกาย และลักษณะท่าทาง
2. องค์ประกอบด้านความรัก (Love Factor) ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา กับบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างบุตร และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว
3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและการถ่ายทอดทางสังคม (Cultural and Socialization Factor) ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดู และฐานะเศรษฐกิจทางบ้าน เป็นต้น
4. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน (Peer Group Factor) ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน
5. องค์ประกอบทางการพัฒนาตนเอง (Self-Development Factor) ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ ทักษะคตินของนักเรียนต่อการเรียน
6. องค์ประกอบด้านการปรับตัว (Self-Adjustment Factor) ได้แก่ การปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ เป็นต้น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 4-5) กล่าวถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย สรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมทางภาษาไทยที่ผู้เรียนแสดงออกด้วยการฟัง พูด อ่าน เขียน รวมถึงพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของผู้เรียนด้วย
2. พฤติกรรมเฉพาะทางภาษาไทย คือการวิเคราะห์ส่วนย่อยของพฤติกรรมทางภาษา คือ ความจำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า พฤติกรรมนี้จะเน้นแตกต่างกันไปสำหรับผู้เรียนที่มีวัย เพศ และอายุ แตกต่างกัน
3. ความต้องการและความสนใจเฉพาะของผู้เรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ เพศ วัย อายุ และสภาพแวดล้อมตลอดจนการเลี้ยงดูอบรมจากทางบ้าน

4. วัตถุประสงค์การสอนภาษาไทย ที่ครูผู้สอนตั้งขึ้นและต้องการให้นักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์ดังกล่าว
5. โปรแกรมการสอนที่กำหนดไว้ในระยะยาว รวมถึงกิจกรรมที่จัดในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน
6. การวัดและประเมินผล ควรมีการวัดผลหลายวิธี
7. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนจะเป็นเครื่องชี้ว่าผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดตามวัตถุประสงค์มากหรือน้อย

สรุปว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ ด้านพันธุกรรมคือตัวของนักเรียนเองและสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว เช่น สภาพทางครอบครัว เพื่อน และการจัดการเรียนรู้ของครูในชั้นเรียนเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลในการที่จะสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชวาล แพรัตกุล (2536: 10-12) กล่าวถึงความหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง การตรวจสอบความรู้ ทักษะและสมรรถภาพทางสมองด้านต่างๆที่นักเรียนได้รับจากการอบรมสั่งสอนของครู ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้วิธีสอบโดยให้นักเรียนเขียนตอบในกระดาษ การวัดผลชนิดนี้สำคัญมากในวงการศึกษา เพราะแบบวัดผลสัมฤทธิ์จะทำให้เห็นว่าวัดผลว่านักเรียนเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด โดยแบบทดสอบชนิดนี้ต้องการวัดว่าครูได้ใช้เนื้อหาวิชาไปกระตุ้นสมองนักเรียนในใ้ห้องตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้มากน้อยเพียงใด โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement test) ซึ่งหมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถด้านวิชาการของนักเรียนในวิชาต่างๆ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher Made Test) เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างเพื่อใช้ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และความสามารถทางวิชาการของนักเรียน ตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ แบบทดสอบประเภทนี้เมื่อใช้ทดสอบกับนักเรียนแล้วก็จะเก็บไว้ เมื่อสอบใหม่จึงสร้างขึ้นใหม่หรือนำของเก่ามาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง โดยไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบ
2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้น

ด้วยกระบวนการสร้างแบบทดสอบ กล่าวคือต้องมีการนำไปทดลองใช้ แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อปรับปรุงให้ได้ข้อสอบที่มีคุณภาพดีได้มาตรฐาน

สรุปได้ว่า แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองมีข้อดี คือ ครูสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ เพราะครูผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบเอง และแบบทดสอบมาตรฐานมีข้อดี คือ เป็นแบบทดสอบที่มีการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติจึงสามารถเชื่อถือได้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2538: 347) กล่าวถึงการใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยว่า การวัดผลและประเมินผลการสอนภาษาไทย ควรที่จะได้วัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษาหลายด้าน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ ทศนคติ การใช้เหตุผล เป็นต้น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 95-96) กล่าวถึง เกณฑ์การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทย โดยการอ้างหลักเกณฑ์ของบลูม (Bloom) มาประยุกต์ใช้มีทั้งหมด 6 ชั้น คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนี้

1. วัดความรู้ – ความจำ คือ ความสามารถในการระลึกได้ถึงเรื่องราวต่างๆที่เคยมีประสบการณ์มาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
2. วัดความเข้าใจ คือ ความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความได้ คำถามประเภทนี้ควรเป็นข้อความใหม่ที่ครูกำหนดสถานการณ์ขึ้น
3. วัดการนำไปใช้ คือ ความสามารถที่จะนำเอาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้เรียนรู้มาไปแก้ปัญหาใสถานการณ์ใหม่
4. วัดการวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการบอกความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง การวิเคราะห์โวหารในการเขียน การวิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้เขียน
5. วัดการสังเคราะห์ คือ ความสามารถในการสรุปเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นๆ เป็นมโนทัศน์ คติ สำนวนสุภาษิต ตลอดจนคาดคะเนหรือทำนายผลที่คาดว่าจะเกิดตามมาจากเหตุการณ์ หรือการกระทำนั้นบนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่
6. วัดการประเมินค่า คือ การตัดสินคุณค่าของงานเขียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้าน ข้อคิด คุณค่า ทรรศนะของผู้เขียน ความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ การกระทำของบุคคลหรือตัวละคร ตลอดจนการประเมินข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นนั้นๆ

นอกจากนี้ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2538: 346) ให้ข้อเสนอแนะในการวัดผลประเมินผลการเรียนภาษาไทยไว้ดังนี้ เพื่อให้การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตรได้อย่างทั่วถึง ควรจะได้ออกข้อสอบเป็นแบบปรนัย (objective) และเป็นแบบเลือกตอบ (multiple choices) ซึ่งถ้าจะให้ดีควรเป็นแบบ 5 ตัวเลือก หรืออย่างน้อยก็เป็น 4 ตัวเลือก ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ครูถามได้มากขึ้น และการตรวจให้คะแนนก็ดำเนินไปได้โดยง่าย

สรุปได้ว่า การสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีต้องมีความตรงตามจุดประสงค์ และต้องผ่านการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติว่าสามารถเชื่อถือได้ เนื้อหาในการออกข้อสอบควรครอบคลุมจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยทั้งหมด โดยสามารถออกข้อสอบได้ทั้งแบบปรนัยและอัตนัย และจากการศึกษาพบว่า การออกข้อสอบแบบปรนัยควรมีตัวเลือกอย่างน้อย 4 ตัวเลือก ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์แบบปรนัย 4 ตัวเลือก

3.4 ประโยชน์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์พรชัย (2538: 341-343) กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ครูได้ทราบสถานภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เป็นเครื่องช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้มากขึ้น เพราะนักเรียนจะตื่นตัวอยู่เสมอ และได้ทราบความก้าวหน้าของตน
3. ช่วยให้ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆตามความสามารถได้เหมาะสมเพราะถ้าจัดนักเรียนในกลุ่มเดียวกันให้มีความสามารถทางการเรียนรู้อยู่ในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน การจัดการเรียนรู้ก็จะสะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูยังสามารถจัดการเรียนรู้ซ่อมเสริมทักษะทางภาษาให้เป็นพิเศษในกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง และสามารถเรียนรู้ได้ทันนักเรียนกลุ่มอื่น
4. เป็นการประเมินผลการสอนของครูว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด และควรปรับปรุงด้านใดบ้าง
5. ช่วยในการวินิจฉัย และทำนายผลการจัดการเรียนรู้ และยังเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการที่จะตัดสินใจการดำเนินการจัดการเรียนรู้ว่าสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด

6. เป็นวิธีการหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ คือ เป็นการสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนได้ทดลองความรู้ความสามารถที่ได้เรียนรู้

7. ช่วยให้ผู้ครูสามารถให้คะแนนนักเรียนได้ถูกต้อง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 16-17) กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ดังนี้

1. นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการจัดการเรียนรู้อุ้ของครู
2. นำผลการประเมินเสนอผู้ปกครอง เพื่อจะได้รู้ความสามารถในการเรียนรู้อุ้ของนักเรียน ซึ่งจะได้หาทางส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้อุ้สูงขึ้น
3. นำผลการประเมินไปปรับปรุงสื่อการเรียนรู้อุ้เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน
4. ผู้บริหารสามารถใช้ผลการประเมินเป็นแนวทางการจัดการกิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางการเรียนรู้อุ้ของนักเรียน
5. นำผลการประเมินไปใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ครูทำการสอนแล้ว นำปัญหานั้นมาศึกษาทดลองเพื่อหาคำตอบผลของคำตอบจะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้อุ้ให้เหมาะสมกับนักเรียนต่อไป

กล่าวโดยสรุปการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้อุ้มีประโยชน์ คือ ครูสามารถนำผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพให้แก่ักเรียน นอกจากนี้ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะช่วยให้ให้ครูทราบพัฒนาการในการเรียนของนักเรียนว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้อุ้ให้เหมาะสมกับนักเรียนต่อไป

การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและวรรณคดี สามารถสรุปได้ว่าการอ่านวรรณคดีช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้อุ้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องอาศัยวิธีสอนที่สามารถจะพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนต่างๆและพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเป็นรูปแบบที่น่าสนใจ มีขั้นตอนการสอนที่ชัดเจน และจากการศึกษาขั้นการสอนแต่ละขั้นของรูปแบบพบว่าน่าจะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

4. รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

4.1 ความหมายและความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย (Research – Based Instructional Model) เป็นหนึ่งในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CRP* ที่พัฒนาขึ้นโดยคณะวิจัยโครงการพัฒนาศรศึกษาศาสตร์และผลิตภาพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ไพฑูริย์สินลาวัฒน์และคณะ, 2549) ที่ได้ทำการวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะของเด็กไทยในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ เพื่อให้เด็กไทยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4ร. คือ

- 1) รู้ทัน รู้นำโลก
- 2) เรียนรู้ชำนาญเชี่ยวชาญการปฏิบัติ
- 3) รวมพลังสร้างสรรค์สังคม
- 4) รักษาวัฒนธรรมไทย ใฝ่สันติ

การใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ CRP นั้นไม่จำเป็นว่าในการสอนตามรูปแบบจะต้องใช้คุณลักษณะทั้ง 4ร. ให้ครบถ้วน ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของแต่ละรูปแบบว่ารูปแบบนั้นๆจะเน้นคุณลักษณะข้อใดเป็นหลัก ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนแบบตกลึกเน้นคุณลักษณะรู้ทันรู้นำโลกเป็นหลัก รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเน้นคุณลักษณะเรียนรู้ชำนาญเชี่ยวชาญการปฏิบัติเป็นหลักและรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพเน้นคุณลักษณะรวมพลังสร้างสรรค์สังคมเป็นหลักแต่ทุกรูปแบบจะมีการปลูกฝังคุณลักษณะ รักษาวัฒนธรรมไทยใฝ่สันติในการจัดการเรียนการสอนด้วย ถึงแม้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยจะพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ 4ร. แต่จากการศึกษาคุณลักษณะย่อยของคุณลักษณะ 4ร. ปรากฏว่า คุณลักษณะย่อยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังที่บันลือ พงกษะวัน (2543: 78)

---

* ผลของงานวิจัยการเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ คือ รูปแบบการเรียนการสอน 3 รูปแบบที่พัฒนาขึ้น รวมเรียกว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ CRP ประกอบด้วย รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกลึก (Crystal-Based Instructional Model) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย (Research-Based Instructional Model) และรูปแบบการเรียนการสอนเชิงผลิตภาพ (Productivity-Based Instructional Model)

กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้ สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น สามารถแยกเรื่องที่เป็นความจริงกับเรื่องเพื่อฝันจินตนาการ สามารถหาเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกัน สามารถพิจารณาและรู้เท่าทันการโฆษณาชวนเชื่อ สามารถพิจารณาเหตุผลที่ชวนเชื่อ สามารถพิจารณาคุณค่าและความคิดต่างๆในงานเขียน สามารถบ่งชี้ถึงวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง และสามารถแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของตนต่อสิ่งที่อ่าน ดังนั้นคุณลักษณะรู้ทันผู้นำโลก ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย คือ มีทักษะการแสวงหา/คัดสรร/สร้างความรู้ มีทักษะการใช้และรู้จักการความรู้ มีทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีทักษะการวิเคราะห์และแก้ปัญหา และมีทักษะทางภาษาและการสื่อสาร จึงมีความเชื่อมโยงกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เช่น แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น พิจารณาคุณค่าและความคิดต่างๆในงานเขียน และสามารถบ่งชี้ถึงวัตถุประสงค์ของผู้แต่งได้ ด้วยการมีทักษะการแสวงหา/คัดสรร/สร้างความรู้ มีการใช้และจัดการความรู้ และมีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ คุณลักษณะเรียนรู้ชำนาญ เชี่ยวชาญปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย คือ การคิดใหม่ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแจ้งแทงตลอด และจิตมุ่งคุณภาพมาตรฐานและความเป็นเลิศ จึงมีความเชื่อมโยงกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เช่น การพิจารณาและรู้ทันโฆษณาชวนเชื่อ การพิจารณาเหตุผลที่ชวนเชื่อ และ การแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของตนเองต่อสิ่งที่อ่านด้วยการคิดใหม่ คิดสร้างสรรค์และคิดแจ้งแทงตลอด

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย เน้นการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้รู้ผู้นำโลกและเรียนรู้ชำนาญ เชี่ยวชาญปฏิบัติ เป็นหลัก จากการตั้งคำถาม และแสวงหาคำตอบจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจนได้คำตอบที่เป็นข้อความรู้ใหม่ เป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเองแม้จะเป็นความรู้ที่อาจมีคำตอบอยู่แล้ว แต่คำตอบดังกล่าวก็เกิดจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจนได้เป็นคำตอบ ที่มาตอบปัญหาที่ตนประสบเอง ผู้เรียนจะสามารถนำความรู้สู่ภาคปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ นอกจากนี้ การเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนในการวิเคราะห์เนื้อหารายวิชาเพื่อกำหนดประเด็นการศึกษา จัดลำดับความสำคัญของประเด็นหรือปัญหา และกำหนดคำถามการศึกษาหรือสิ่งที่ต้องการจะศึกษา ร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ ค้นคว้าข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ค้นคว้ามาได้ร่วมกันอภิปรายเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ในตอนต้นซึ่งเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะ รวมพลังสร้างสรรค์สังคมอีกด้วย ดังที่ สร้อยสน สกลรักษ์ (2549: 64) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย (Research – Based Instructional Model) ว่าได้พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียน และ/หรือในโลก

แห่งความเป็นจริง พร้อมทั้งเรียนรู้ที่จะหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างมีหลักวิชาการ และสามารถนำวิธีการดังกล่าวลงสู่ภาคปฏิบัติให้เกิดการแก้ปัญหาได้จริงในทางสร้างสรรค์

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนตั้งข้อสังเกตหรือประเด็นที่ตนสนใจจะศึกษาด้วยตนเอง อาจเริ่มต้นที่ปัญหาที่ตนพบในขณะเรียนหรือขณะศึกษาข้อมูล แล้ววางแผนการหาคำตอบประเด็นต่างๆอย่างเป็นระบบ อันนับเป็นการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง จากความสนใจหรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง โดยระหว่างการค้นหาคำตอบนั้น ผู้เรียนจะต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมห้องและครู นอกจากนั้นผู้เรียนค้นพบคำตอบแล้วต้องนำคำตอบที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาหรือดำเนินการตามที่วางแผนไว้ ดังนั้นผลงานที่ผู้เรียนจะได้เมื่อผ่านการเรียนตามรูปแบบ คือ ผลงานกึ่งวิจัยที่ผ่านการทดลองนำไปใช้แล้วด้วยตนเอง ผู้เรียนได้ฝึกทักษะต่างๆได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ และได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบตามกระบวนการวิจัย เป็นการให้ห้องเรียนฝึกผู้เรียนให้เป็นนักวิจัยน้อยๆสำหรับการเรียนในระดับสูงหรือการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป (ไพฑูริย์ สนิลรัตน์ และคณะ, 2549: 55) ดังนั้นในการวางแผนการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเพื่อนำมาตอบประเด็นต่างๆนั้น ผู้เรียนจะต้องศึกษาเอกสารที่มาจากแหล่งข้อมูล โดยใช้การคิดวิเคราะห์ สรุปและเลือกใช้ข้อมูลต่างๆ ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะต้องใช้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ช่วยวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปข้อมูล จากนั้นต้องนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อตอบประเด็นที่ตั้งไว้และสรุปออกมาเป็นรายงานเชิงวิจัย ซึ่งเป็นการทบทวนความรู้ทั้งหมดของผู้เรียนตั้งแต่ต้น รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยจึงสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้นได้

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับรายวิชาที่เน้นการพัฒนาทักษะปฏิบัติ หรือรายวิชาที่เน้นการนำความรู้ทางวิชาการไปปรับใช้ในการทำงาน เช่น วิชาทักษะทางภาษา คณิตศาสตร์ หรือวิชาเคมี เพราะขั้นตอนของรูปแบบเป็นระบบตั้งแต่การถ่ายทอดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปสิ่งที่เรียนรู้ (ไพฑูริย์ สนิลรัตน์ และคณะ, 2549: 102)

แนวคิดเรื่องการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย พัฒนาขึ้นจากแนวคิดในการจัดการศึกษาหลายแนวคิด เน้นการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้ทันรู้ทันโลก สามารถนำความรู้สู่ภาคปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ และสามารถรวมพลังกับผู้อื่นสร้างสรรค์ผลผลิตจากการทำวิจัยชิ้นเล็กๆในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์กับสังคม

(ไพฑูริย์ สีนลาร์ตันและคณะ, 2549: 54) โดยคณะวิจัยโครงการพัฒนาครูศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย จากแนวคิดสำคัญที่เป็นฐานของรูปแบบ 5 แนวคิด คือ การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก (Research-Based Learning) การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Learning) การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) และการเรียนแบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) เข้าด้วยกัน ทำให้เกิดรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีขั้นตอนชัดเจน เพื่อใช้ในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน

4.2 แนวคิดที่เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย พัฒนารูปร่างขึ้นจากแนวคิดในการจัดการศึกษาหลายแนวคิด เน้นการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้รู้ทันผู้นำโลก สามารถนำความรู้สู่ภาคปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ และสามารถรวมพลังกับผู้อื่นสร้างสรรค์ผลงานจากการทำวิจัยชิ้นเล็กๆในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์กับสังคมในอนาคต แนวคิดสำคัญที่เป็นฐานในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมี 5 แนวคิด คือ

1. การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก (Research-Based Learning)
2. การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Learning)
3. การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)
4. การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning)
5. การเรียนแบบนำตนเอง (Self-Directed Learning)

การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก (Research-Based Learning)

กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการแสวงหาความรู้เพื่อให้ได้ข้อมูลความรู้ที่เชื่อถือได้ การให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาหาความรู้ต่างๆจะช่วยให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้กระบวนการวิจัย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายต่อตนเอง

การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก เป็นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการวิจัย ที่มุ่งเน้น

ให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้จักสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความหมาย ตั้งข้อคำถาม หรือมองเห็นปัญหา พร้อมทั้งหาคำตอบได้ด้วยตนเอง จากการแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลดังกล่าวจนได้คำตอบที่มีเหตุผล เชื่อถือได้ ซึ่งผู้สอนต้องฝึกฝนทักษะการวิจัยที่จำเป็น หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน ให้กับผู้เรียนตามความเหมาะสม (ทิตินา เขมมณี, 2547: 144)

ความหมายของการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก

คำว่า Research – Based learning นักการศึกษาไทยเรียกชื่อต่างๆกันออกไป เช่น การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก เช่น ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2550) การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐาน เช่น สถิต เทียนวรรณ (2548) สุชาดา ปุญฺณ (2548) สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2545) ซึ่งทุกชื่อมีความหมายในทำนองเดียวกันเพราะมีหลักการใหญ่ๆเหมือนกัน คือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์โดยอาศัยพื้นฐานจากกระบวนการวิจัย สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คำว่า การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก ตามโครงการการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CRP ซึ่งพัฒนาโดยนักการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Evans (1998) กล่าวว่า การสอนที่ใช้วิจัยเป็นหลักมีความหมายรวมใน 4 ประเด็นหลักในการเชื่อมโยงการสอนกับการวิจัย คือ ประกอบด้วยผลการวิจัยซึ่งก่อให้เกิดเนื้อหาในหลักสูตร กระบวนการวิจัยเป็นวิธีการทำให้เกิดการเรียนรู้ เครื่องมือในการวิจัยและบริบทหรือสิ่งรอบๆที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ รวมทั้งจรรยาบรรณนักวิจัยในตัวผู้เรียน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเติม (2545) กล่าวถึงการสอนแบบ Research – Based Learning สรุปได้ว่า คือการสอนที่ใช้การวิจัยเป็นกระบวนการเรียนการสอน เนื้อหารายวิชา เรื่องราว กระบวนการ ทักษะ และอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาวิชาหรือสิ่งต่างๆ โดยมีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการเรียนและวิธีการแสวงหาความรู้ มากกว่าเรียนตัวความรู้หรือเนื้อหาวิชาสำเร็จรูป เพราะเนื้อหาวิชามีมากมาย แต่จะเน้นคุณภาพในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนเป็นอันดับแรก

สถิต เทียนวรรณ (2548: 11) กล่าวถึงการเรียนการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐานว่าเป็นการสอนเนื้อหา ที่ต้องการสอนโดยอาศัยพื้นฐานจากกระบวนการวิจัย ใช้วิธีการแสวงหาความรู้เป็นวิธีสอน เป็นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก คือ การสอนเนื้อหาทฤษฎี โดยการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าจริงอย่างเป็นระบบโดยอาศัยพื้นฐานทางการวิจัย เพื่อให้ผู้เรียนสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่มีความหลากหลาย จนได้คำตอบที่มีเหตุผลเชื่อถือได้

แนวทางการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นหลัก

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตน์ (2545: 4-6) กล่าวถึงแนวคิดหลักของการสอนแบบใช้การวิจัยเป็นฐาน มีแนวคิด 2 ประการ คือ ประการแรก เนื้อหาที่เราได้มาจากการวิจัย ประการที่สอง กระบวนการในการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ประการแรก เนื้อหาที่เราได้มาจากการวิจัย หมายความว่าอาจจะหาเนื้อหามาให้โดยดูจากงานวิจัยต่างๆซึ่งมีคำตอบแล้ว แต่ยังไม่แน่ใจ หรือยังสงสัย เมื่อยังไม่มีคำตอบก็จะทิ้งไว้ให้ผู้สอนนำไปค้นคว้าวิจัยต่อไป ตลอดจนการนำเอาความรู้ที่ได้มาจากการวิจัยนำไปสู่ข้อความรู้ใหม่ๆมีลักษณะเป็นการวิจัยต่อไปเรื่อยๆ

ประการที่สอง กระบวนการที่ได้จากการวิจัย มีกระบวนการการค้นคว้า หาคำถามเอง รู้จักยกประเด็นปัญหาให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหาที่เผชิญเอง และทำที่สุดให้รู้วิธีที่จะได้มาซึ่งคำตอบ ในด้านกระบวนการของการสอนแบบวิจัยจึงมีโครงสร้างใหญ่ๆอยู่ 4 สเกล ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เป้าหมายของการสอนเพื่อการนำความรู้ไปใช้ มุ่งให้ผู้เรียนจำ ทำ และใช้ ผู้สอนจะนำการวิจัยมาบรรยายให้ผู้เรียนฟัง เป็นการตอบคำถามที่มีอยู่

รูปแบบที่ 2 ผู้สอนเป็นผู้นำผลการวิจัยจากที่วิจัยเองหรือคิดค้นคว้ามาอภิปรายเพื่อแสวงหาความรู้และข้อมูลใหม่มุ่งตั้งถามมากขึ้น

รูปแบบที่ 3 ผู้สอนจะมีบทบาทในการแนะนำให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการวิจัย เพื่อมุ่งหาความรู้ใหม่มากขึ้น

รูปแบบที่ 4 ผู้สอนจะเป็นแค่ผู้จัดการ ให้คำปรึกษา ให้ผู้เรียนทำการวิจัยค้นคว้าด้วยตนเอง โดยการตั้งคำถามและให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเต็ม (2545: 14) กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นหลัก ว่าแบ่งเป็น 4 ลักษณะใหญ่ คือ

1. การสอนโดยใช้วิธีวิจัยเป็นวิธีสอน คือ การให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ทำวิจัยในระดับต่างๆ เช่น การทำการทดลองในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ การศึกษารายกรณี การทำโครงการ การทำวิจัยเอกสาร การทำวิจัยฉบับเล็ก (Baby Research) การทำวิทยานิพนธ์และอื่นๆ
2. การสอนโดยให้ผู้เรียนร่วมทำโครงการวิจัยกับอาจารย์หรือเป็นผู้ช่วยวิจัยในโครงการวิจัยของอาจารย์ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการทำงานร่วมกันในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนก็ได้
3. การสอนโดยให้ผู้เรียนศึกษางานวิจัยของอาจารย์และของนักวิจัยชั้นนำในศาสตร์ที่ศึกษา เพื่อเรียนรู้ว่าอะไรคือความรู้ชายแดน (Frontier Knowledge) ในศาสตร์ของตน เรียนรู้จากการตั้งโจทย์ปัญหา เรียนรู้การแก้ปัญหา เรียนรู้ผลการวิจัย เรียนรู้หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนั้นๆ เรียนรู้จากการนำผลการวิจัยไปใช้ เป็นต้น
4. การสอนโดยใช้ผลการวิจัยประกอบการสอน เป็นการให้ผู้เรียนรับรู้ทฤษฎี ข้อความรู้ใหม่ๆ ในศาสตร์ของตนขณะนี้เป็นอย่างไร และยังเป็นการสร้างศรัทธา ให้ผู้เรียนทราบว่าอาจารย์มีความทันสมัยทางวิชาการ ไม่ใช่สอนเหมือนเดิมทุกปี ในส่วนของอาจารย์ก็จะไม่รู้ลึก เบื้องหน้าที่ต้องสอนเนื้อหาซ้ำๆ ทุกปี

สรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลักมีแนวคิดในการสอน 4 ประการหลัก คือ สอนเนื้อหาที่ได้มาจากการวิจัยที่ยังไม่มีข้อยุติที่แน่นอน ตายตัว สามารถหาคำตอบได้อีกในการวิจัยครั้งต่อไป การสอนโดยใช้กระบวนการที่ได้จากการวิจัย คือ การศึกษาค้นคว้า ตั้งคำถาม วิเคราะห์ปัญหาและเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา การสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยของอาจารย์ และหลักการสอนโดยใช้ผลการวิจัยประกอบการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยจะเน้นกระบวนการวิจัย ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการเรียนรู้ รวมถึงรู้จักสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความหมาย ตั้งข้อคำถาม หรือมองเห็นปัญหา พร้อมทั้งหาคำตอบได้ด้วยตนเอง จากการแสวงหาข้อมูลที่หลากหลาย วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจนได้คำตอบที่มีเหตุผล

การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Learning)

ปัญหาสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดภาวะงุนงงสงสัยและความต้องการที่จะแสวงหาความรู้เพื่อขจัดความสงสัยดังกล่าว การให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาจริงหรือสถานการณ์ปัญหาต่างๆ และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหานั้นๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และ

สามารถพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆอันเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นปัญหา ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียน (learn to learn) เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งการเรียนรู้และโลกแห่งความเป็นจริง ปัญหาที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้นี้ต้องมีความหมายและความสำคัญต่อผู้เรียน รวมทั้งต้องน่าสนใจและกระตุ้นความอยากรู้อยากเรียนเพื่อดึงความสนใจของผู้เรียนให้เข้าสู่การคิดหาวิธีการหรือกระบวนการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งนับเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์และทักษะการแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ที่อิงหลักทางวิชาการ (University of Delaware, 2004 อ้างถึงในไพฑูริย์ สีนลาร์ตันและคณะ, 2549: 54)

ความหมายของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก

คำว่า Problem – Based Learning นักการศึกษาไทยเรียกชื่อต่างๆกันออกไป เช่น การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ได้แก่ ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2549) วิไลพร สุตันไชยนนท์ (2546) เฉลิม วราวิทย์ (2531) การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ได้แก่ สมบัติ เผ่าพงศ์คล้าย (2546) สุนธนา สมจันทร์ (2546) ซึ่งทุกชื่อมีความหมายในทำนองเดียวกันเพราะมีหลักการใหญ่ๆ เหมือนกัน คือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ คำว่า การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก ตามโครงการการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CRP ซึ่งพัฒนาโดยนักการศึกษาของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Barrow และ Tamblin, 1980 (อ้างถึงใน วิไลพร สุตันไชยนนท์, 2546: 31) การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก หมายถึง วิธีการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์ หรือปัญหาเป็นสิ่งที่เริ่มต้นในการกระตุ้นผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะเฝ้าหาความรู้ เพื่อแก้ไขสถานการณ์หรือปัญหานั้น โดยที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ตัดสินใจแสวงหาความรู้ในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และทำงานร่วมกับผู้เรียนคนอื่นภายในกลุ่ม โดยมีติวเตอร์ (Tutor, เป็นคำที่ใช้ในการเรียกอาจารย์ผู้สอน ในระบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก) เป็นผู้ดูแลกระบวนการเรียนการสอน

Duch (1995) ให้ความหมายของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักว่า คือวิธีการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาในชีวิตจริงในชีวิตจริงเป็นบริบทสำหรับให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เพื่อให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะในการแก้ปัญหาและการแสวงหาความรู้ที่จำเป็นตามหลักสูตร

Finkle and Torp (1995) ให้ความหมายของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักว่าเป็นการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ทั้งในด้านยุทธวิธีการแก้ปัญหา ความรู้พื้นฐานของสาขาวิชาต่างๆและทักษะไปพร้อมๆกัน โดยผู้เรียนมีบทบาทโดยตรงในการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญกับปัญหาที่มีโครงสร้างซับซ้อน และสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

เฉลิม วราวิทย์ (2531: 8) ได้ให้ความหมายของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักไว้ว่า หมายถึง วิธีการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะหาความรู้เพื่อแก้ปัญหาโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีมภายในกลุ่มผู้เรียนด้วยตนเอง

ทศนา แชมมณี (2550: 137) กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักว่า เป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหา หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และมีกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหานั้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาต่างๆ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์หรือปัญหาเป็นสิ่งที่เริ่มต้นในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และใฝ่หาความรู้เพื่อนำมาแก้ปัญหา ซึ่งทำให้ผู้เรียนต้องคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลที่มีความหลากหลาย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และความเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้นและส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันก่อให้เกิดทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย

แนวทางของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงลักษณะของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก เช่น ทิศนา เขมมณี (2550: 138) ได้เสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนนี้ไว้ 10 ประการดังนี้

1. ผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันเลือกปัญหาที่ตรงกับความสนใจหรือความต้องการของผู้เรียน
2. ผู้สอนและผู้เรียนมีการออกไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนมีการจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา
3. ผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุของปัญหา
4. ผู้เรียนมีการวางแผนการแก้ปัญหาร่วมกัน
5. ผู้สอนมีการให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการแสวงหาแหล่งข้อมูล การศึกษาข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ผู้เรียนมีการศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้สอนมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลายและพิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสม
8. ผู้เรียนมีการลงมือแก้ปัญหา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและประเมินผล
9. ผู้สอนมีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้เรียนและให้คำปรึกษา
10. ผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งทางด้านผลงานและกระบวนการ

สรุปแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดปัญหา เผชิญปัญหา วิเคราะห์ ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยที่ครูมีบทบาทเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ และประเมินผลในตอนท้ายเท่านั้น

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักปัญหา เผชิญปัญหาและเรียนรู้วิธีการเรียน (Learn to learn) เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งการเรียนรู้ และโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ และทักษะการแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมถึงการแสวงหากระบวนการเรียนรู้ที่อิงหลักทางวิชาการได้

การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)

การเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามสภาพจริงและบริบทจริง โดยไม่ต้องเอาเรื่องนั้นๆออกมาจากบริบทที่เป็นอยู่ การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงในห้องเรียนสามารถจัดได้หากจัดให้กระบวนการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญที่คล้ายคลึงเช่นเดียวกับที่เกิดในสภาพจริง

ทิสนา แคมมณี (2550: 133) กล่าวถึง หลักการในการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ดังนี้

1. การเรียนรู้เรื่องใด ๆ ย่อมมีความสัมพันธ์กับบริบทของเรื่องนั้นๆ การเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทแวดล้อมเป็นการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความเป็นจริง จึงสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้
2. สภาพการณ์จริง ปัญหาจริงเป็นโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งทุกคนจะต้องเผชิญ ดังนั้น การให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพการณ์จริง ปัญหาจริง จึงเป็นการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริง
3. การเรียนรู้ความเป็นจริง ของจริง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย เพราะสามารถนำไปใช้ได้ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน จึงเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ อยากเรียนรู้
4. การให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและแก้ปัญหา จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตจำนวนมาก

ความหมายของการเรียนรู้ตามสภาพจริง

Patton (2001) กล่าวถึงการเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสร้างความหมายจากประสบการณ์ของตนเอง ทำให้ความรู้และความเชื่อที่ได้จะมาจากการเรียนรู้ของตนเอง เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและมีคุณค่าต่อตนเอง ซึ่งนอกเหนือไปจากสภาพภายในโรงเรียน ภายใต้กระบวนการสืบสอบทางวิชาการ

George (2001) กล่าวถึงการเรียนการสอนตามสภาพจริงว่าไม่ได้เป็นเพียงการให้ผู้เรียนรู้ข้อมูล แต่เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนต้องตีความ และประยุกต์ใช้ความรู้เหล่านั้น โดยมีเป้าหมายในการเรียนรู้ที่สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้เรียนได้รวบรวมความรู้จากหลายๆ แหล่งที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่ใกล้ตัว
2. ผู้เรียนสามารถสร้างเครื่องมือที่สะท้อนวิถีชีวิตวัฒนธรรมของตนเอง เช่นเดียวกับการเกิดการรู้แจ้งและได้รับประสบการณ์ส่วนบุคคล
3. ผู้เรียนสามารถสร้างความเข้าใจในปัญหาของตนเอง
4. ผู้เรียนสามารถเข้าถึง สร้างความเข้าใจ และจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อนภายในโลกที่ตนอาศัยอยู่ได้
5. ผู้เรียนได้ศึกษาวิจัยและสืบเสาะธรรมชาติที่เป็นจริงของเหตุการณ์
6. ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นอยู่ของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมของตนเอง

ทิสนา แคมมณี (2550: 136) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงว่า หมายถึง การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญสภาพการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริง และร่วมกันศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูล และวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหา นั้น และได้รับผลการประเมินตามมาตรฐานคุณภาพในชีวิตจริง

สรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามสภาพจริง คือ การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์จริงหรือปัญหาจริงที่ตนเองประสบโดยร่วมกันแสวงหาความรู้ ข้อมูล และวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งในแต่ละกระบวนการผู้เรียนจะต้องอาศัยทักษะการตีความ วิเคราะห์และใช้วิจารณญาณในการประยุกต์ใช้ความรู้เหล่านั้นมาแก้ปัญหารหรือตอบคำถามของตนเองในสภาพจริงได้

แนวทางการเรียนรู้ตามสภาพจริง

ลักษณะการสอนตามสภาพจริงเป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนการสอนและการประเมินผลที่ให้ความสำคัญอย่างมากกับมาตรฐานของคุณภาพทางสติปัญญา ซึ่งให้ผลที่เรียกว่าผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามสภาพจริง (Authentic student achievement) การเรียนการสอนตามสภาพจริงเป็นการสอนที่มีเป้าหมายในการรักษาความเป็นอิสระ และส่งเสริมความคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ช่วยให้นักเรียนพึงพอใจกับการที่จะต้องอยู่ร่วมกัน และได้รับประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันในงานทางด้านสติปัญญาที่ซับซ้อน การเรียนการสอนตามสภาพจริงส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนทุกคนที่มีภูมิหลังทางสังคม

ที่แตกต่างกัน ลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนตามสภาพจริง คือ การสอนที่เน้นสถานการณ์ และปัญหาในโลกที่แท้จริง (วิทวัฒน์ ชัตติยะมาน, 2546: 26)

วิทวัฒน์ ชัตติยะมาน (2546: 48) กล่าวถึง แนวทางในการจัดการเรียนรู้ตาม สภาพจริงว่า เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภายใต้ประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพ ความเป็นจริงภายในโรงเรียนมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ข้อมูล ความรู้ไป วางแผนการเรียนในห้องเรียนจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดเน้นดังนี้

1. ผู้เรียนมีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง หมายถึงการที่ผู้เรียนได้จัดระบบ ตีความ วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสร้างความหมายหรือเชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนใช้กระบวนการสืบสอบทางวิชาการ หมายถึง ผู้เรียนใช้กระบวนการ ต่างๆในการหาความรู้ แล้วนำมาทดสอบ หาความสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความ กระจ่างต่อประเด็นหรือปัญหา
3. ผู้เรียนเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนการสอนไปสู่โรงเรียน หมายถึง การที่ผู้เรียน ทำกิจกรรมหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียน หรือมีการเชื่อมโยงระหว่าง ความรู้ที่เรียนรู้กับสภาพจริงในโรงเรียน

บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง คือ ครูต้องเป็นผู้ที่มีบทบาท หลักในห้องเรียน ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ที่นั่งดูหรือไม่มีส่วนร่วมใดๆกับผู้เรียนในแนวการสร้างความรู้ของ ผู้เรียน ครูต้องมีบทบาทหลากหลาย เช่น เป็นผู้สังเกตการณ์ เป็นผู้สร้างสถานการณ์ที่เรียกว่าภาวะ ไม่สมดุลงให้เกิดในความเข้าใจของผู้เรียน โดยการตั้งคำถามหรือปัญหา แล้วตามด้วยการอภิปราย ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ใช้บ่อยๆในห้องเรียนซึ่งให้ความสำคัญกับทักษะการคิดระดับสูง การเรียนรู้ตาม สภาพจริงผู้เรียนจะไม่เพียงแค่มองงานของตนเองในโรงเรียนว่ามีความสัมพันธ์กับโลกที่เป็นจริง เท่านั้น แต่จะต้องมองว่าตนเองสามารถประยุกต์ใช้การเรียนรู้ในบริบทของชีวิตจริงได้ด้วย

สรุปได้ว่าแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ต้องเน้นสถานการณ์และ ปัญหาที่อยู่บนความเป็นจริง การเรียนการสอนให้อิสระแก่ผู้เรียน ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณและการทำงานเป็นทีม อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ ของผู้เรียนแต่ละคน แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ด้วยตนเอง ใช้กระบวนการสืบสอบทางวิชาการเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดในประเด็นปัญหาและ

ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้จากห้องเรียนกับสภาพจริงในโรงเรียนได้ โดยที่ผู้สอนจะต้องมีบทบาทที่หลากหลายในการส่งเสริมการสร้างความรู้ให้แก่ผู้เรียน

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเน้นสถานการณ์และปัญหาในโลกที่แท้จริง โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง จากการเข้าไปเผชิญสถานการณ์จริง ปัญหาจริงในบริบทจริง เพื่อแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหา โดยส่งเสริมความคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ให้ความสำคัญอิสระและทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันในงานทางด้านสติปัญญาที่ซับซ้อน

การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning)

ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีรูปแบบการเรียนรู้ (Learning style) ที่แตกต่างกันการให้ผู้เรียนนำตนเองและเลือกวิธีการเรียนรู้เอง จะช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเอง และพัฒนาตนเองได้ การนำตนเองและพึ่งตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายใน ซึ่งสามารถกระตุ้นความต้องการที่จะเรียนรู้ และช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีทิศทาง มีจุดหมาย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี ได้มาก และจดจำได้นานขึ้น รวมทั้งนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

ความหมายของการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning)

มัลคอม เอส โนวอลล์ (Malcom S. Knows, 1980) กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าสามารถเกิดขึ้นได้ในระบบ โดยเป็นการเรียนที่ผู้เรียนถูกชี้แนะหรือถูกกระตุ้นให้ใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการประเมินความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง กำหนดจุดประสงค์และวางโครงการเรียนของตนเอง โดยที่ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกระหว่างกระบวนการเรียนเท่านั้น

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2541: 7) สรุปความหมายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดของชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นการเรียนรู้ที่ยอมรับสภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคลเป็นการเรียนรู้ที่เคารพในศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งจะตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนโดยการยอมรับว่า

ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเองได้เพื่อให้ตนเองสามารถดำรงอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

ทิสนา แชมมณี (2550: 125) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนนำตนเองว่า หมายถึง การให้โอกาสผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครอบคลุมการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ของตน การตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การเลือกวิธีเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งความรู้ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการประเมินตนเอง โดยครูอยู่ในฐานะกัลยาณมิตร ทำหน้าที่กระตุ้นและให้คำปรึกษาผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการ กำหนดวัตถุประสงค์ ออกแบบแผนการเรียนรู้ และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ แหล่งข้อมูล รวมทั้งร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียนและติดตามประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

สรุปได้ว่า การเรียนแบบนำตนเอง คือ กระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนการเรียน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการและการประเมินผลด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเอง โดยยอมรับว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเอง

แนวทางการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ลูซี่ เอ็ม กุกลีเอลมิโน (Lucy M. Guglielmino, 1977) กล่าวถึงแนวทางของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ได้แก่ ความสนใจในการเรียน มีความพยายามที่จะทำความเข้าใจเรื่องที่ยากและชอบการศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด
2. มองตนเองว่าเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถแสวงหาวิธีการเรียนและแหล่งเรียนรู้ที่จะศึกษาค้นคว้า
3. มีความคิดริเริ่มและสามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระ
4. มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง
5. มีความรักในการเรียน ได้แก่ ความสนุกสนานในการค้นคว้า หรือความต้องการที่จะเรียนรู้
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
7. มองอนาคตในแง่ดี ได้แก่ มีความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต คิดว่าปัญหาเป็นสิ่งท้าทายและรู้ว่าตนเองต้องการจะเรียนรู้อะไรเพิ่มเติม

8. สามารถใช้ทักษะในการแสวงหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า แนวทางของการเรียนรู้ด้วยตนเอง จะต้องเป็นการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบและสนใจใฝ่รู้ ที่สำคัญทำให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าในตนเอง

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถเลือกรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้อย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างอิสระ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการ ความถนัดและความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาหลายคนได้เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบการนำตนเองไว้หลายรูปแบบ (รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความหมายแตกต่างกับรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งหมายถึง สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎีหลักการ แนวคิดโดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน) เช่น

คอลิน กริฟฟิน (Colin Griffin, 1983) ได้แบ่งรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบที่ใช้สัญญาการเรียนรู้ (Learning contract) เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดของโนลส์
2. รูปแบบการใช้โครงการการเรียนรู้ (Learning project) เป็นตัวบ่งชี้การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
3. รูปแบบการใช้บทเรียนสำเร็จรูป (Individualized Program Instruction)
4. รูปแบบที่ไม่ใช่การจัดการเรียนการสอนทั่วไป (Non-Traditional Institution) ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนโดยสมัครใจ คาดหวังว่าได้รับความรู้
5. รูปแบบของการเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิต (Experiential Learning)

โกรว์ (Grow, 1991: 144 – 145 อ้างถึงใน คณาพร คมสัน, 2540: 56) เสนอ
รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามขั้นตอน (Staged Self-Direct Learning Model: SSDL)
ไว้โดยมีขั้นตอน 4 ขั้น ได้แก่

1. ครูนำโดยการชักจูงด้วยการบรรยาย หรือให้ลองฝึกหัด
2. ครูจูงใจให้นักเรียนสนใจโดยการบรรยาย การอภิปรายโดยครูเป็นผู้นำ ให้
ตั้งเป้าหมาย และกำหนดยุทธวิธีการเรียน
3. นักเรียนเรียนโดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน การอภิปรายกลุ่ม
หรือจัดสัมมนา
4. นักเรียนนำตนเองโดยครูเป็นที่ปรึกษา ทำได้โดยการลองฝึกด้วยตนเอง เช่น
การฝึกงาน การค้นคว้า การทำรายงานบุคคลหรืองานกลุ่ม

สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติกำจร (2541: 6) แบ่งรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็น
4 รูปแบบตามแนวคิดของนักการศึกษาต่างประเทศดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้แบบ PSI (The Personalize System of Instruction) คือ
การสอนที่มีการจัดแบ่งเนื้อหาวิชาเป็นหน่วยการเรียนรู้ (Units) ซึ่งมี
วัตถุประสงค์ในการเรียน และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนเตรียมไว้เพื่อให้
ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองตามอัตราความช้า ความเร็วของแต่ละบุคคล
2. รูปแบบที่ใช้สัญญาการเรียนรู้ (Contract Learning) เป็นการสอนที่ให้อิสระแก่
ผู้เรียน โดยมีการตกลงหรือทำสัญญาการเรียนระหว่างผู้สอนและผู้เรียนก่อน
ดำเนินการเรียนการสอน
3. รูปแบบบทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) เป็นบทเรียนที่มี
ลักษณะเป็นบทเรียนสำเร็จรูปที่มีการออกแบบและผลิตขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียน
ด้วยตนเองตามอัตราความช้าเร็วในการเรียนของแต่ละคน
4. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer-Assisted Instruction) เป็น
บทเรียนที่ผู้สอนจัดเตรียมหรือมอบหมายให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองซึ่งมีความ
คล้ายคลึงกับบทเรียนด้วยตนเองประเภทอื่นๆ ที่ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมอัตรา
ความช้าเร็วในการเรียนของตนเองแต่บทเรียน CAI เป็นบทเรียนที่มีลักษณะ
พิเศษซึ่งเป็นคุณสมบัติเฉพาะของคอมพิวเตอร์ คือ ผู้เรียนสามารถ
ปฏิสัมพันธ์ หรือโต้ตอบกับบทเรียนได้ทันที และตลอดเวลาในการขณะเรียน

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบนำตนเองสรุปได้ว่า คือ ครูต้องเป็นผู้แนะนำ ช่วยเหลือ และจัดหาแหล่งความรู้สนับสนุนนักเรียน ครูสามารถแนะนำแนวทางต่างๆ ให้กับนักเรียนได้ แต่ไม่ใช่การบอกรายละเอียด เนื้อหาต่างๆ ให้กับนักเรียนทั้งหมด นอกจากนี้ครูยังต้องทำหน้าที่กระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการให้โอกาสนักเรียนอธิบายเหตุผลในการเลือกตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ และคิดหาวิธีการที่หลากหลายในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด และยังคงต้องสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนให้มากขึ้นอีกด้วย

สรุปได้ว่ารูปแบบของการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถทำได้อย่างหลากหลาย เป็นต้นว่า การใช้สัญญาการเรียน โปรแกรมสำเร็จรูป โครงการ ประสบการณ์ หรือเป็นรูปแบบที่ไม่ใช่การจัดการเรียนการสอนทั่วไป ครูมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้โดยเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือจัดหาแหล่งความรู้ให้นักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้และสร้างแรงจูงใจให้แก่นักเรียน

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นหนึ่งในแนวคิดรากฐาน แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนตามถนัดและความต้องการของตนเอง ภายใต้ข้อกำหนดต่างๆ ที่ตกลงร่วมกับครู เป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน อีกทั้งยังเป็นการฝึกความรับผิดชอบในตัวผู้เรียนอีกด้วย

การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning)

การเรียนรู้ร่วมกัน ไม่ใช่เทคนิคการสอนแต่เป็นปรัชญาทางการศึกษาข้อหนึ่ง ที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับครู โดยที่ครูไม่จำเป็นต้องเป็นผู้รู้ทุกอย่าง ข้อค้นพบบางประการของนักเรียนอาจสร้างความรู้ให้กับครูด้วย การเรียนแบบนี้จึงถือเป็นการสร้างความรู้ร่วมกันทั้งระหว่างครูและนักเรียน โดยบทบาทของครูในการเรียนการสอนแบบนี้ คือ ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะที่ดีให้กับนักเรียน รวมทั้งเป็นผู้จัดการ ผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นผู้ประเมินผล ที่สำคัญครูต้องอธิบายจุดมุ่งหมายของการสอนให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน นอกจากนี้จะต้องอธิบายบทบาทของนักเรียนที่มีต่อกลุ่ม ให้นักเรียนเข้าใจก่อนการทำกิจกรรมและเน้นย้ำการมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกในการเข้ากลุ่ม (Wiersema, 2000: online)

ความหมายของการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning)

Balkcom (1992) กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วมกัน หมายถึง กลยุทธ์ในการสอนที่ประสบความสำเร็จในลักษณะของกลุ่ม ผู้เรียนแต่ละคนจะมีระดับความสามารถที่แตกต่างกันโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายในการเรียนรู้และเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหา สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่จะมีหน้าที่รับผิดชอบในการเรียนรู้เท่านั้น แต่ยังต้องช่วยกันถ่ายทอดการเรียนรู้ไปยังเพื่อนในกลุ่มด้วย

Stephen (1992) ให้ความหมายของการเรียนรู้ร่วมกัน ว่า การเรียนรู้ร่วมกันคือการสอนที่เน้นให้ทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะกลุ่ม โดยสมาชิกของกลุ่มจะช่วยกันเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

McAlpine (2000) กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วมกันว่าเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน โดยมีกิจกรรมการเจรจาต่อรอง มีการสนทนาร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงาน กลุ่ม หรืออาจเป็นการเรียนแบบ Open ended โดยให้ผู้เรียนได้ค้นหา ได้ค้นพบ การจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มเล็กก็เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านทักษะได้ร่วมกันทำงาน เพื่อหาคำตอบของปัญหาที่เกิดขึ้น การเรียนรู้ร่วมกันเป็นวิธีการจัดกระบวนการในการเรียนการสอน ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของกลุ่ม ที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา ส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย

พิชัย ทองดีเลิศ (2547: 10) สรุปความหมายของการเรียนรู้ร่วมกันว่า เป็นวิธีการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อศึกษาในสิ่งที่ตนเองชอบและสนใจ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน รวมถึงแหล่งข้อมูลภายนอกเพื่อร่วมกันสร้างชิ้นงาน และนำเสนอผลงานเพื่อศึกษาร่วมกัน มีการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การวิจารณ์เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียนในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันเหมาะสำหรับการเรียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ความรู้

สุพิน ดิษฐสกุล (2545) อธิบายความหมายของการเรียนรู้ร่วมกันว่าเป็นวิธีการเรียนแบบหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อยู่ในสถานการณ์ที่ตนเองเป็นผู้ที่ส่วนร่วมในการสร้าง

สิ่งที่ตนเองชอบหรือสนใจ เป็นวิธีการเรียนที่สอดคล้องกับปรัชญา Constructivism ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากชิ้นงาน หรือทำโครงการ (Project based education)

กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้ร่วมกัน คือ การเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาในสิ่งที่ตนสนใจ ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน การเรียนรู้ร่วมกันเน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ สร้างข้อตกลงและเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้

แนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน

การประเมินผลการเรียนรู้ในการเรียนรู้ร่วมกันส่วนใหญ่จะประเมิน 2 ด้านควบคู่กันไป คือ การประเมินกระบวนการเรียน (Assessment Process) เป็นวิธีการที่สามารถเลือกใช้ได้ในทุกสภาพแวดล้อมทางการเรียนและประเมินได้ทุกสัปดาห์และการประเมินเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนและใช้เพื่อจัดลำดับของผลการเรียนให้กับผู้เรียนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

การประเมินกระบวนการเรียน (Cramer 1994 อ้างถึงใน พิชัย ทองดีเลิศ, 2547: 21) กระบวนการดังกล่าวได้แก่

1. การประเมินชั้นเรียน (Class Assessment)
2. การเลือกตามรายการ (Checklists)
3. การประเมินรายงานส่วนบุคคล (Journal Monitoring)
4. การประเมินโดยสมาชิกในกลุ่ม (Anonymous Group Member Evaluations)
5. รายงานของผู้เรียน (Student Paper)
6. ประเมินความร่วมมือของกลุ่ม (Evaluating Collaborative Group)

การประเมินเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มี 6 วิธีการ (พิชัย ทองดีเลิศ, 2547: 21) คือ

1. รายงานของผู้เรียน (Student Paper)
2. โครงการวิจัย (Research Projects)
3. แบบทดสอบแบบสั้น (Shot3Answer Examination Question)

4. ผลย้อนกลับของการร่วมมือทำงาน (Formative Feedback on Collaborative Group Products)
5. การทดสอบความร่วมมือ (Collaborative Examination)
6. งานที่มอบหมายให้ทำร่วมกัน (Collaborative Assignment)

สรุปได้ว่า ในการเรียนรู้ร่วมกันจะต้องประเมินผลโดยการใช้ประเมิน 2 ด้านควบคู่กัน คือ การประเมินกระบวนการเรียน เช่น การประเมินชั้นเรียน ประเมินโดยเพื่อน และการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ประเมินจากผลงานของผู้เรียน เช่น รายงานการวิจัย โครงการ เป็นต้น

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ตามสภาพจริง แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการทำงานร่วมกัน รวมถึงการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม

จากแนวคิดทฤษฎีที่เป็นรากฐานของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย สามารถสรุปความสัมพันธ์ของแต่ละแนวคิดที่ประกอบอยู่ในรูปแบบฯ ได้ดังนี้

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยประกอบไปด้วยขั้นตอนการสอนทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ

- ขั้นที่ 1 ตีความและกำหนดปัญหา
- ขั้นที่ 2 วางแผนงาน
- ขั้นที่ 3 ดำเนินการตามแผน
- ขั้นที่ 4 การนำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหา

ซึ่งในแต่ละขั้นประกอบไปด้วยแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ดังนี้

การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นที่ 1 **ตีความและกำหนดปัญหา** ซึ่งเป็นขั้นที่กระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงปัญหาที่ต้องการคำตอบ และ/หรือเห็นความสำคัญของประเด็นที่จะศึกษา โดยผู้สอนให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหารายวิชาในภาพรวมและให้ผู้เรียนช่วยกันตั้งประเด็นต่างๆที่แตกออกมาจากเนื้อหารายวิชาดังกล่าว เป็นการเตรียมประเด็นที่จะศึกษาร่วมกันในรายวิชา จากนั้นผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้จัดลำดับความสำคัญของปัญหา/ประเด็นเหล่านั้น และให้ผู้เรียนได้เลือกปัญหา/ประเด็นที่จะศึกษาตามความสนใจ ความถนัด และปัญหาเฉพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจศึกษาเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคลตามความเหมาะสม เมื่อผู้เรียนมีประเด็นที่จะศึกษาแล้ว ผู้สอนให้ผู้เรียนกำหนดคำถาม

ของการศึกษาและตัวแปร หรือสิ่งที่ต้องการศึกษา การให้ผู้เรียนได้แตกประเด็นต่างๆจากเนื้อหา รายวิชาด้วยตนเอง ได้วิเคราะห์สิ่งที่ตนไม่รู้ และบอกได้ว่าตนควรรู้เรื่องอะไรบ้าง เป็นการกระตุ้น ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของวิชา ทราบประโยชน์ของการศึกษาวิชานั้นๆอันจะนำไปสู่การเริ่มต้น ของการเรียนรู้ที่มีความหมาย จุดความสนใจให้ผู้เรียนตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งนำไปสู่ขั้นตอนของ การวางแผนการหาคำตอบ หรือเรียนรู้ประเด็นต่างๆอย่างเป็นระบบด้วยตนเองต่อไป

การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก เป็นฐานของการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนตาม รูปแบบใน**ขั้นที่ 2 วางแผนงาน และขั้นที่ 3 ดำเนินการตามแผน** ซึ่งเป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นให้ ผู้เรียนกำหนดผลที่คาดหวัง เป็นการตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ หลังจากได้กำหนดประเด็นของ การศึกษา และเลือกประเด็นที่ตนสนใจจะศึกษาแล้ว หลังจากนั้นผู้สอนแนะแนวทางให้ผู้เรียน วางแผนการเรียนรู้ เพื่อหาคำตอบตามประเด็นที่ตั้งไว้ตามแนวทางของการทำวิจัย คือ เน้นแหล่ง การเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย สอนวิธีการค้นคว้าข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา เลือกเฉพาะส่วนที่ ตรงกับประเด็น รวมทั้งสอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่ค้นคว้ามาได้ เพื่อนำมาสรุป เป็นคำตอบตอบคำถามที่ตั้งไว้ในตอนต้น เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ต่อตามที่ ผู้เรียนตั้งผลที่คาดหวังไว้ในตอนต้น

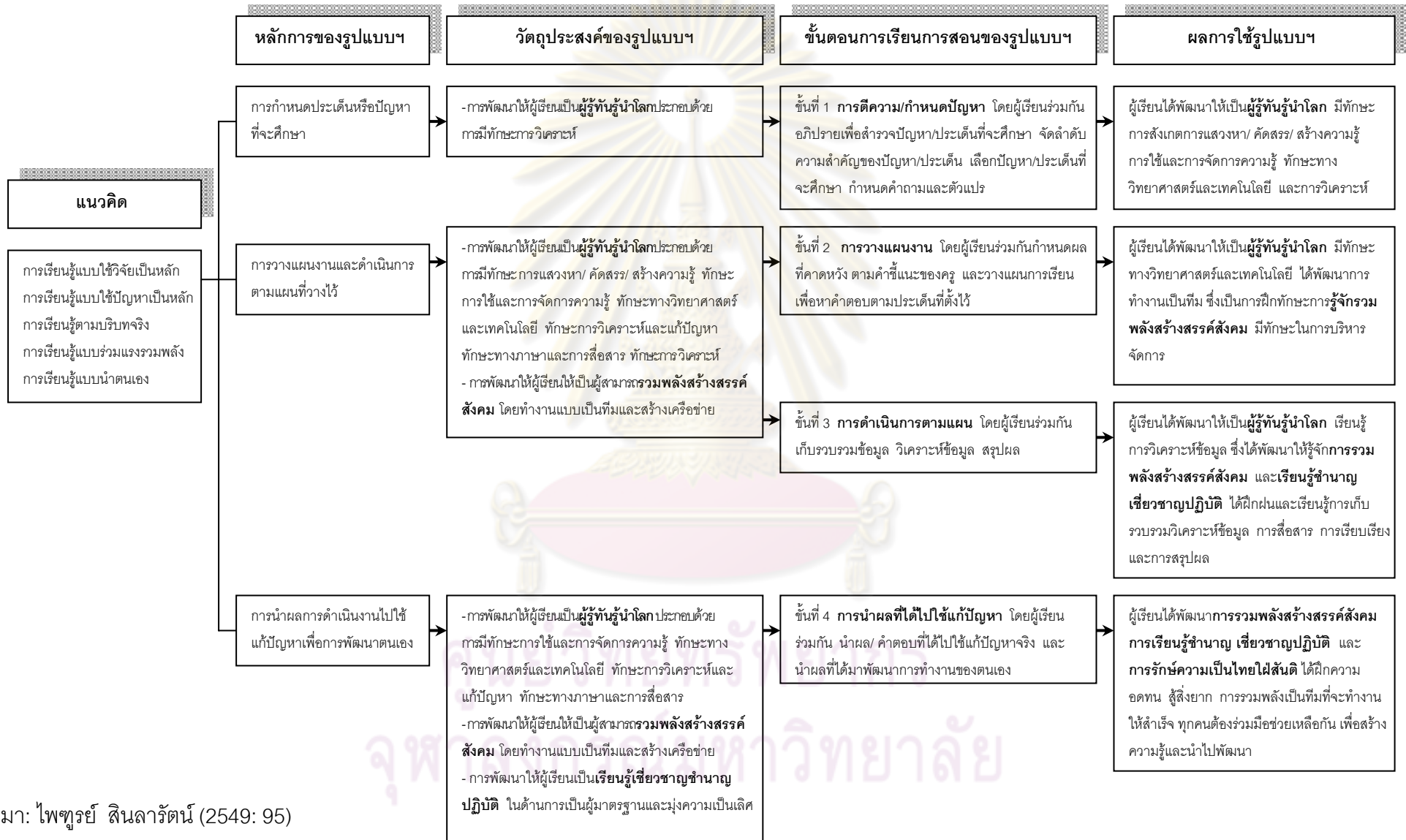
การเรียนรู้ตามสภาพจริง เป็นการต่อยอดจากการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการวิจัย เมื่อผู้เรียนได้ผลการศึกษาประเด็นต่างๆ และได้ตอบคำถามที่ตนได้ตั้งไว้ตั้งแต่ เริ่มต้นเรียนรายวิชาแล้ว ผู้เรียนจะต้องนำข้อมูลหรือคำตอบดังกล่าวไปใช้แก้ปัญหาจริง อาจเป็น การพัฒนาการทำงานของตนเองภายใต้กรอบของรายวิชาก็ได้ ซึ่งเป็นขั้นการเรียนการสอน**ขั้นที่ 4 การนำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหา**

ในการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 2 3 และ 4 ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้ แนวคิด การเรียนแบบนำตนเอง มาใช้ได้ เนื่องจากแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่เน้นตัวผู้เรียนให้ได้เรียนรู้ ด้วยตนเอง ตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถวางแผนการเรียนการแสวงหาความรู้ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และ สังเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งประเมินตนเองว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียนอย่างไร

ในขั้นที่ 1 2 และ 3 ผู้สอนสามารถใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันมาใช้ในการจัดการกิจกรรม การเรียนการสอนตามรูปแบบโดยให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาวิชาเพื่อแตกประเด็น การศึกษา จัดลำดับความสำคัญของประเด็นหรือปัญหา และกำหนดคำถามการศึกษาหรือสิ่งที่ ต้องการจะศึกษาร่วมกัน หลังจากนั้นผู้เรียนสามารถร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ ค้นคว้าข้อมูล และ แลกเปลี่ยนข้อมูลที่ค้นคว้ามาได้ ร่วมกันอภิปรายเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ คำตอบตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ในตอนต้น

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย (Research-Based Instructional Model)

ที่มา: ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2549: 95)

4.3 ลำดับชั้นการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

การเรียนการสอนรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย สรุปได้เป็น 4 ขั้นตอน (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตน์, 2549: 144 – 145) คือ ขั้นตอนการตีความ/กำหนดปัญหา ขั้นตอนการวางแผนงาน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ขั้นตอนการนำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาเพื่อพัฒนา โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การตีความ/กำหนดปัญหา (Define): การเรียนการสอนโดยใช้ประเด็นหลักในเนื้อหา รายวิชาหรือปัญหาเป็นหลักเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน

สำรวจประเด็น (Explore)	ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อกำหนดประเด็นหรือสำรวจปัญหาที่จะศึกษา
จัดลำดับความสำคัญ (Prioritize)	ผู้เรียนร่วมกันจัดอันดับความสำคัญของประเด็นที่จะศึกษา
เลือกประเด็น (Select)	ผู้เรียนร่วมกันเลือกประเด็นที่จะศึกษา
กำหนดคำถามการวิจัย (Set Questions)	ผู้เรียนร่วมกันกำหนดคำถามการศึกษา
กำหนดตัวแปร (Define variables)	ผู้เรียนร่วมกันกำหนดตัวแปรหรือประเด็นหลักที่จะศึกษา

ขั้นที่ 2 วางแผนงาน (Design): กำหนดวิธีการและรูปแบบที่จะศึกษาประเด็นที่กำหนด

กำหนดสมมติฐาน (Set hypothesis)	ผู้เรียนร่วมกันกำหนดสมมติฐานหรือข้อสันนิษฐานด้วยตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง
ออกแบบ (Design)	ผู้เรียนร่วมกันออกแบบการศึกษาด้วยตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง

ขั้นที่ 3 ดำเนินการตามแผน (Implement): ดำเนินการศึกษาตามแบบที่ได้กำหนด

เก็บรวบรวมข้อมูล (Collect)	ผู้เรียนช่วยกันเก็บรวบรวมข้อมูล
วิเคราะห์ข้อมูล (Analyze)	ผู้เรียนช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูล
สรุปผล (Conclude)	ผู้เรียนร่วมกันสรุปผล

ขั้นที่ 4 การนำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาเพื่อการพัฒนา (Improvement): นำผลที่ได้จาก

การศึกษามาทดลองหรือตรวจสอบ

ทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Apply)	ผู้เรียนร่วมกันนำผลการวิจัยไปทดลองปฏิบัติหรือตรวจสอบร่วมกัน
พัฒนาการปฏิบัติงาน (Improve)	ผู้เรียนร่วมกันนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้มาพัฒนาการทำงาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวรรณคดี

พัลลภ พุฒตาล (2545) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการใช้รูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการสอนวรรณคดีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการอ่านวรรณคดีไทย เรื่องพระอภัยมณี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนวรรณคดีไทยโดยใช้รูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญทิศา สิริชยานุกูล (2546) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการใช้กระบวนการพัฒนาความคิดของเดอ โบ โน ในการสอนวรรณคดีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการทางด้านกระบวนการคิดตามกระบวนการพัฒนาความคิดของเดอ โบ โน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามกระบวนการพัฒนาความคิดของเดอ โบ โน มีพัฒนาการทางด้านกระบวนการคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรทิพย์ ศิริสมบุญธนะ (2547) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจ และการคิดไตร่ตรองของนิสิตปริญญาบัณฑิต มีกลุ่มตัวอย่าง 34 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองได้รับการเรียนการสอนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จำนวน 17 คน และกลุ่มควบคุมได้รับการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ จำนวน 17 คน ผลการวิจัยพบว่า จากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม

พบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจ และการคิดไตร่ตรองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมันตา วีรกุล (2547) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านวรรณคดีไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนแบบปกติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านวรรณคดีไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองแตกต่างกับกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบมีผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

ธิดิรัตน์ วิเชียรมงคลกุล (2548) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT ที่มีต่อเจตคติและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมซึ่งจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 30 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักร 4MAT มีเจตคติต่อวรรณคดีไทยและมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวรรณคดี สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีมีกลวิธีในการจัดการเรียนการสอนของครูหลากหลายแนวทาง เช่น การใช้รูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน การใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบ การใช้รูปแบบวัฏจักร 4MAT การใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกผลึก ซึ่งแต่ละแนวทางในการจัดการเรียนการสอน มีผู้ทำการวิจัยแล้วพบว่า แนวทางดังกล่าวสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยให้สูงขึ้นได้

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จรรยา บุญปลั่ง (2541) วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า คะแนนหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการเรียนต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนเห็นว่าการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน น่าสนใจและพอใจ

สุนันท์ ประสานสอน (2544) วิจัยเรื่อง ผลการใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนทดลองสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลองร้อยละ 15.71 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้กลวิธีที่นำการอ่านและการคิดระดับสูง มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธีปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมภาพร จันทรพรหม (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 จำนวน 31 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปได้ว่าความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เช่น ใช้กลวิธีสืบสอบ ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การศึกษาพบว่าวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้ ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีแนวคิดวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นรากฐานของแนวคิด ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยจึงน่าจะสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนได้

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์ และคณะ (2549: 97) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3 รูปแบบ ในโครงการการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CRP โดยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเป็นหนึ่งใน 3 รูปแบบที่ได้รับการพัฒนาขึ้นในโครงการวิจัยนี้ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูจำนวน 276 คน และนักเรียนจำนวน 5,300 คน จากโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 5 จังหวัด ใน 5 ภูมิภาคทั่วประเทศไทย คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ ซึ่งครูประจำการและนักเรียนในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคัดเลือกโรงเรียนของโครงการวิจัยบูรณาการการเปลี่ยนผ่านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้แบบเจาะจง จากโรงเรียนทั้งหมดที่เข้าร่วมโครงการวิจัยบูรณาการฯ จำนวน 27 โรงเรียน โดยได้โรงเรียนแกนนำจาก 5 จังหวัด ใน 5 ภูมิภาคทั่วประเทศไทยจังหวัดละ 2 โรงเรียน โดยแยกเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา 1 โรงเรียน และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 1 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นเป็นโรงเรียนแกนนำ จำนวน 10 โรงเรียน

ผลที่ได้จากการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ CRP ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ตามข้อมูลจากการนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนในโรงเรียนแกนนำ 10 โรงเรียนและการรายงานผลที่ได้หลังจากจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบของครูผู้ร่วมวิจัย ปรากฏว่าคุณลักษณะ 4ร. ในตัวของนักเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองจากการสังเกตของครูผู้สอน

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยสามารถพัฒนาคุณลักษณะ 4ร. ตามหลักสัจตตศิลา (ไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์และคณะ, 2550: 1) ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ในทุกด้าน โดยเน้นการพัฒนาคุณลักษณะเรียนรู้ชำนาญ เชี่ยวชาญปฏิบัติ เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อตอบคำถามที่ตนสนใจ และเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนพบจากการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ โดยให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ และวางแผนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหา

ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2549 โดยนักการศึกษาในโครงการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CRP ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นำโดย รศ.ดร.ไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์และคณะ จึงยังไม่มีงานวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่สามารถอ้างถึงได้ แต่ทั้งนี้ก็มีผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย ดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก

ใจทิพย์ ณ สงขลา (2545: 81) กล่าวว่า การวิจัย คือ การแสวงหาความรู้ ด้วยการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ เป็นการค้นหาแสวงหาความจริงโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ได้แก่

1. การตั้งและตีความปัญหา (Problem)
2. การตั้งสมมติฐาน (Hypotheses)
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Gathering data)
4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis)
5. การสรุป (Conclusion)

การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลักจึงมีความสอดคล้องและใกล้เคียงกับวิธีสอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพราะกระบวนการวิจัยมีพื้นฐานมาจากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก ปรากฏว่าไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใดที่ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการอ่าน แต่จากการศึกษาวิธีสอนที่มีความสอดคล้องกับการเรียนรู้แบบใช้วิจัยหลัก คือ วิธีสอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) มีปรากฏงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านดังนี้ คือ

งานวิจัยในประเทศ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2534 (อ้างถึงใน ลัดดา ไขว้พันธุ์, 2542: 31) ได้วิจัยเรื่องการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์พัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 60 คน แบ่งเป็น ชาย 30 คน หญิง 30 คน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหญิง และนักเรียนชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการกำหนดคำทำนายมีความสำคัญกับสัมฤทธิ์ผลในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จริยาพร สจิมทอง (2536) ได้วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์กับอ่านโดยใช้วิธี SQ3R ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองอ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์และกลุ่มทดลองที่อ่านโดยใช้วิธี SQ3R แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ธัญพร อินทมาศ (2538) ได้วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างการใช้วิธีวิทยาศาสตร์กับวิธีเล่านิทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลลำปาง ผลการวิจัยปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์และกลุ่มที่อ่านโดยใช้วิธีเล่านิทานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลัดดา ไชว์พันธุ์ (2542) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับวิธีสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่สอนด้วยวิธีสอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าวิธีสอนตามคู่มือครู

รัตนาภรณ์ คำมูล (2547) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเฉลี่ยร้อยละ 89.43

งานวิจัยต่างประเทศ

คาร์เพนเทอร์ และคณะ, 1989 (อ้างถึงใน สถิต เทียนวรรณ, 2548: 75) ได้ทำวิจัยโดยทดลองกับครู 40 คน ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความคิดแก้ปัญหาของนักเรียน พบว่าการศึกษาหรือการอ่านงานวิจัยมีผลกระทบต่อความเชื่อของครูเกี่ยวกับการสอน ซึ่งทำให้ครูเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและนักเรียนที่ครูกลุ่มนี้สอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น จากผลการวิจัยกล่าวว่า การสอนแบบ RBL มีประสิทธิภาพในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูและพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนด้วยการวิจัยเป็นหลักทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบใช้วิจัยเป็นหลักช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2545: 24) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบสืบสวน (Inquiry teaching method) เป็นการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem – based learning) ข้อสงสัยหรือปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะค้นคว้าหาข้อมูลมาช่วยแก้ปัญหา ผู้เรียนเรียนโดยใช้ตนเองเป็นหลัก ในขณะที่ผู้สอนเป็นผู้จัดประสบการณ์กระตุ้นให้คิดแก้ปัญหา การทดลอง การทำโครงการ และการทำงานวิจัยภายใต้การแนะนำของผู้สอนอันจะนำไปสู่การทำวิจัยด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบสืบสวนมีรากฐานมาจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ปรากฏว่าไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใดที่ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการอ่าน แต่จากการศึกษากลวิธีการสอนต่างๆ พบว่ากลวิธีการสอนแบบสืบสวน (Inquiry teaching method) มีฐานมากจากการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ซึ่งปรากฏงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ

งานวิจัยในประเทศ

สมนึก พวงกลืน (2530) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและสมรรถภาพการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบสืบสวนกับสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและมีสมรรถภาพการอ่านเร็วสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมจิต บุญคงเสน (2549) ศึกษาผลการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบ สืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบ จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมจัดการเรียนการสอนแบบปกติ จำนวน 30 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

ซอล (Sol cited in Wilks, 1995 อ้างถึงใน สมจิต บุญคงเสน, 2549) ได้จัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบโดยให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมเรื่อง The session หลังจากนั้นให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน พบว่า นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีความกระตือรือร้นมากขึ้น และนักเรียนให้เหตุผลว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยกลวิธีสืบสอบดี เพราะนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย นักเรียนสามารถคิดได้ด้วยตนเอง สามารถมองเห็นภาพที่ตนเองไม่เข้าใจจากความคิดเห็นของคนอื่น สามารถมีส่วนร่วมสนทนากับคนอื่นได้ สามารถเปลี่ยนความคิดได้หลังจากฟังความคิดเห็นของคนอื่น

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนให้สูงขึ้นพร้อมกับมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นด้วย

งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การเรียนการสอนตามสภาพจริง ต้องอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ร่วมกันถึง 8 ทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีเมตาคอกนิทีฟเป็นหนึ่งในทฤษฎีของการจัดการเรียนรู้ร่วมกันในการเรียนการสอนตามสภาพจริง ดังที่ ราเซน มีศรี (2544: 41) กล่าวถึง Metacognitive theory กับการเรียนรู้ตามสภาพจริงว่า ทฤษฎีนี้มีผลอย่างมากในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันโดยเน้นการควบคุมและการประเมินการคิดของตนเองอยู่ตลอดเวลา รู้ว่าตนเองรู้อะไร ทำอะไร บกพร่องเรื่องอะไร จะแก้ไขอย่างไร ผู้ที่สามารถควบคุมและประเมินการคิดของตนเองได้ เรียกว่าเป็นผู้มีเมตาคอกนิชัน

จากการศึกษาวิธีสตอรีไลน์ (storyline method) สรุปได้ว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีลักษณะทั่วไป คือ เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ (construction the new knowledge) เน้นการใช้กิจกรรมเป็นหลัก (activity – based approach) เน้นการเรียนตามสภาพจริง (authentic learning) เน้นการเรียนการสอนอย่างมีบูรณาการ (instructional integration) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นฐานของวิธีสอนแบบสตอรีไลน์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามสภาพจริง ปรากฏว่าไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใดที่ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการอ่าน แต่จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามสภาพจริง คือ ทฤษฎีเมตาคอกนิทีฟ (Metacognitive theory) และวิธีสตอรีไลน์ (storyline method) มีปรากฏงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ดังนี้ คือ

งานวิจัยในประเทศ

จุฑารัตน์ ชนานุศาสน์ (2546) ศึกษาผลของการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันที่มีต่อการพัฒนาเมตาคอกนิชันในการอ่านและการแก้ปัญหา และ ต่อมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มทดลองจำนวน 30 คน เรียนโดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชัน และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คนเรียนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเมตาคอกนิชันในการอ่านและการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อารีรักษ์ สืบถิ่น (2535) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักในเมตาคognition กับการอ่านภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความตระหนักในเมตาคognition ไม่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย แต่มีความสัมพันธ์กับเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ความตระหนักในเมตาคognition ในการอ่านภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในเมตาคognition ในการอ่านภาษาอังกฤษ และความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัฒนาพร กระจับทุกษ์ (2536) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบการฝึกยุทธศาสตร์การเรียนรู้เมตาคognition ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบโดยตรงกับแบบสอดแทรกในเนื้อหาการสอน โดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความตระหนักในยุทธศาสตร์การเรียนรู้เมตาคognition ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนการฝึกเท่ากันและมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนการฝึกไม่แตกต่างกัน กลุ่มที่ 1 ฝึกด้วยรูปแบบการฝึกยุทธศาสตร์การเรียนรู้เมตาคognition แบบโดยตรง ส่วนกลุ่มที่ 2 ฝึกด้วยรูปแบบการฝึกยุทธศาสตร์การเรียนรู้เมตาคognition แบบสอดแทรกในเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มที่คะแนนเฉลี่ยด้านความตระหนักในยุทธศาสตร์การเรียนรู้ เมตาคognition ในการอ่านและด้านความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ หลังการฝึกสูงกว่าเกณฑ์กำหนดทั้ง 3 เกณฑ์ นอกจากนี้พบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีคะแนนด้านความตระหนักในยุทธศาสตร์การเรียนรู้เมตาคognition ในการอ่านหลังการฝึกไม่แตกต่างกัน ขณะที่คะแนนเฉลี่ยด้านความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการฝึกของทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่า คะแนนของประชากรที่ฝึกด้วยยุทธศาสตร์การเรียนรู้เมตาคognition ในการอ่านแบบโดยตรงสูงกว่าคะแนนของประชากรที่ฝึกด้วยรูปแบบการฝึกยุทธศาสตร์การเรียนรู้เมตาคognition ในการอ่านแบบสอดแทรกในเนื้อหาการสอน

กาญจนา มากพูน (2548) ได้ศึกษาผลการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบ่งเป็นกลุ่มทดลองเรียนด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ จำนวน 47 คน และกลุ่มควบคุมเรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ จำนวน 47 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลอง มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

Hosenfeld (1977) ได้ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของผู้เรียนภาษาที่สองที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว โดยทำการวิจัยจากข้อมูลที่ให้นักศึกษาจำนวน 40 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูง จำนวน 20 คน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านต่ำ จำนวน 20 คน โดยการแสดงการคิดออกเสียง กล่าวคือ นักศึกษาพูดบรรยายถึงรายละเอียดขั้นตอนต่างๆที่คิดในขณะที่อ่าน เพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพกระบวนการคิด ในขณะที่อ่านอย่างชัดแจ้ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีความสามารถทางการอ่านแตกต่างกัน จะใช้กลวิธีในการอ่านแตกต่างกัน นักศึกษาที่อ่านเก่งจะใช้กลวิธีต่างๆ เช่น พยายามจดจำเนื้อเรื่องขณะอ่าน อ่านและตีความโดยการมองภาพรวม ข้ามคำที่ไม่สำคัญ และมีมโนทัศน์ที่ดีในการอ่าน ส่วนนักศึกษาที่อ่านไม่เก่งจะใช้กลวิธีตรงกันข้าม

Jacqueline Means Parson, 1985 (อ้างถึงใน สุนันท์ ประสานสอน, 2544: 40) วิจัยเรื่อง ผลของการฝึกกลวิธีเมตาคอกนิชันที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการฝึกกลวิธีเมตาคอกนิชันที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมหาวิทยาลัยที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ จำนวน 50 คน กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยกลวิธีที่เลือกมาเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และฝึกการใช้กลวิธีเหล่านี้ในสถานการณ์กลุ่มโดยใช้เทคนิคเมตาคอกนิชัน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนกลวิธีเดียวกันโดยไม่มีเทคนิคเมตาคอกนิชัน แต่ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไม่มีนัยสำคัญ

Carrell (1989) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักในเมตาคอกนิชันกับความเข้าใจในการอ่านภาษาที่หนึ่ง และภาษาที่สอง ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาที่ใช้ภาษาสเปนเป็นภาษาแม่ และเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง จำนวน 45 คนและนักศึกษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ และเรียนภาษาสเปนเป็นภาษาที่สอง จำนวน 75 คน โดยที่นักศึกษาในแต่ละกลุ่มมีประสิทธิภาพในการใช้ภาษาที่สองแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าความตระหนักในเมตาคอกนิชันมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในการอ่านภาษาที่หนึ่ง ความตระหนักในเมตาคอกนิชันมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความเข้าใจในการอ่านภาษาที่สอง นักศึกษากลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการใช้ภาษาที่สองสูง มีความตระหนักในเมตาคอกนิชันแตกต่างจากนักศึกษากลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการใช้ภาษาที่สองต่ำ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามสภาพจริงทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการเรียนรู้ตามสภาพจริง ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนให้สูงขึ้น พร้อมกับส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นด้วย

งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนแบบนำตนเอง

งานวิจัยในประเทศ

คณาพร คมสัน (2540) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 42 คน และกลุ่มควบคุมเรียนด้วยวิธีสอนอ่านตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังการเรียนของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่คะแนนของผู้เรียนที่มีความสามารถอยู่ในระดับต่ำของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนของผู้ที่มีความสามารถอยู่ในระดับต่ำของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

รจนา คำนิ่งผล (2542) ได้ศึกษาผลของการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีปกติจำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมภาพร จันทร์พรหม (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 จำนวน 31 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้

วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

งานวิจัยต่างประเทศ

ดอนนา ลิซ คลาวด์ (Donna Leach Cloud, 1993) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนประถมศึกษา กับระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้ปกครอง โดยใช้แบบวัดลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง พบว่า ระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนกับระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ โดยระดับนัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของเด็กชาย กับผู้ปกครองสูงกว่าระดับนัยสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของเด็กหญิงกับผู้ปกครอง เมื่อทดสอบความรู้ของนักเรียนด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงจะมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงด้วย

ลินดา แลงตัน (Linda Langston, 1990) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนรัฐศาสตร์ในระดับวิทยาลัยต่อโครงการเรียนโดยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำ โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนผู้เรียนทั้งสองกลุ่ม พบว่า ค่าเฉลี่ยของผลการเรียนของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันและความสนใจต่อวิธีเรียนของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่ความพึงพอใจต่อโครงการเรียนของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน โดยผู้ที่เรียนในโครงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความรู้สึกว่าได้รับประโยชน์มากกว่าและมีความพอใจที่มีโอกาสได้เลือก มีความพอใจที่ได้รับอิสระในการเรียนและไม่ต้องมีความกดดันในการทำงาน

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบนำตนเองทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การเรียนแบบนำตนเองสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ร่วมกัน

การเรียนรู้ร่วมกันเป็นแนวคิดเป็นพื้นฐานของรูปแบบการสอนหลากหลาย เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกผลึก (Crystal-based Instructional Model)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันและการจัดการเรียนรู้ที่มีแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นฐาน ปรากฏงานวิจัยดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ชินะพัฒน์ ชื่นแดตุ่ม (2542) ได้ศึกษาผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของไวคอตสกี ที่มีต่อทักษะทางภาษาไทยและการกำกับตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 162 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองสอนด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองย่อย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีจัดกลุ่มแบบยืดหยุ่น แบบแลกเปลี่ยนบทบาทและแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองโดยรวม มีคะแนนทักษะทางภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีคะแนนทักษะทางภาษาไทยหลังเรียน และความคงอยู่ของทักษะทางภาษาไทย แตกต่างจากกลุ่มควบคุม ส่วนผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองย่อย 3 กลุ่มพบว่า กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีทักษะทางภาษาไทย ด้านการฟัง การอ่าน และการเขียน แตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ

อารีรักษ์ มีแจ้ง (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมงานเพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้การอ่านสำหรับนิสิตนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เมื่อนำรูปแบบการสอนกลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมงานไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าคะแนนความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

Benado, 1998 (อ้างถึงใน อารีรักษ์ มีแจ้ง, 2547: 49) ได้ศึกษาการใช้ภาษาและกลวิธีการเรียนรู้แบบร่วมงานของนักเรียนประถมชาวสเปนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็น

ภาษาที่สอง ในห้องเรียนที่เป็นการเรียนรายวิชาทั่วไปและในห้องเรียนที่สอนการอ่าน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา 4 ในนิวยอร์ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การสังเกต การจดบันทึก การบันทึกเสียงและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ในห้องเรียนทั่วไปโครงสร้าง ของการสนทนาที่ใช้คือ การขอร้อง การอภิปราย และการอธิบาย ส่วนในห้องเรียนการอ่าน โครงสร้าง การสนทนาที่ใช้มาก คือ การอภิปราย การขอร้องและการอธิบาย

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ร่วมกันทั้งในประเทศและ ต่างประเทศสรุปได้ว่า การเรียนรู้ร่วมกันสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย พัฒนามาจากรูปแบบการเรียนการสอนที่ หลากหลาย ซึ่งแต่ละรูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ด้วยตนเองและการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้รูปแบบการเรียนรู้ต่างๆที่เป็น องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยยังเป็นรูปแบบที่เป็นที่นิยมนำมาจัดการ การเรียนการสอนในห้องเรียน และจากผลการวิจัยจึงยอมรับได้ว่าแต่ละรูปแบบมีประสิทธิภาพใน การพัฒนาทักษะและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้รูปแบบการเรียนการสอน ด้วยวิธีวิจัยสามารถฝึกทักษะของผู้เรียน ทั้งการพูด การอ่าน การฟัง การเขียนและการดู โดยเน้น การฝึกทักษะการอ่านและการเขียนเป็นหลัก นอกจากนี้ยังฝึกให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นทีม มี ความอดทน รับผิดชอบและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าข้อมูลหรือข้อสรุปต่างๆที่ดีที่สุดมาใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองตามที่ระบุไว้ และ เขียนสรุปเป็นรายงานเชิงวิจัย (ไพฑูริย์ สินลาร์ตันและคณะ, 2549: 47) ดังนั้นรูปแบบการเรียน การสอนด้วยวิธีวิจัยจึงสามารถนำมาใช้จัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อ พัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยได้ ดีขึ้น เนื่องจากในแต่ละขั้นตอนของ การเรียน ผู้เรียนจะต้องค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆที่มี ความหลากหลาย ด้วยการอ่านโดยใช้วิจารณญาณตัดสินใจเลือกข้อมูลที่น่าเชื่อถือที่สุดมาใช้แก้ปัญหาที่ ตนเองประสบตามที่ระบุไว้ และทดลองใช้วิธีการตามที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สุดท้ายจะได้ ผลงานเป็นรายงานเชิงวิจัยที่สมบูรณ์ ดังนั้นผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในด้านเนื้อหาที่เรียนเป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การออกแบบการวิจัย
3. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
5. การดำเนินการและการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

- 1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการสอนวรรณคดี
- 1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน
- 1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับหลักและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

2. การออกแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi-experimental design) มีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนสอนด้วยวิธีวิจัย และกลุ่มควบคุมเรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ การออกแบบการวิจัยแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การออกแบบงานวิจัย

กลุ่ม	การวัดก่อนการทดลอง	ตัวแปรจัดกระทำ	การวัดหลังการทดลอง
C	A ₁ , B ₁		A ₂ , B ₂
E	A ₁ , B ₁	X	A ₂ , B ₂

C	แทน	กลุ่มควบคุม
E	แทน	กลุ่มทดลอง
X	แทน	การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย
A ₁	แทน	การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนการทดลอง
A ₂	แทน	การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลอง
B ₁	แทน	การวัดผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนการทดลอง
B ₂	แทน	การวัดผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลอง

3. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม วิทยาลัยนาฏศิลป์มีทั้งหมด จำนวน 12 แห่ง คือ วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลปกรุงเทพฯ วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี วิทยาลัย

นาฏศิลป์เชียงใหม่ นาฏศิลป์นครศรีธรรมราช วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณ และวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มประชากรโดยมีเหตุผลดังนี้

3.1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นระดับชั้นสูงสุดของช่วงชั้นที่ 3 และจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งนักเรียนจะต้องตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อ ดังนั้นความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญมากต่อการพิจารณาเลือกและตัดสินใจของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล

3.1.2 การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการสอนการอ่านพบว่าไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษากลุ่มประชากรในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และผู้วิจัยมีความเห็นว่านักเรียนที่ศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลป์จะต้องมีความรู้ในเรื่องของการอ่านและวรรณคดีอย่างลึกซึ้ง เพราะนักเรียนต้องนำไปใช้ในวิชาชีพของตน คือ การแสดงนาฏศิลป์

3.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จังหวัดอ่างทองที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 77 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยมีเหตุผลดังนี้

3.2.1 สถานศึกษาแห่งนี้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ประเภทสหศึกษา สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับปริญญาตรี มีการจัดห้องเรียนแบบลดความสามารถของนักเรียน

3.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการวิจัย ให้ความอนุเคราะห์อย่างดีในการเก็บข้อมูลระหว่างทำวิจัย รวมถึงคณะครูในสถานศึกษาแห่งนี้ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี ในด้านการจัดการเรียนการสอนใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เช่นเดียวกับสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ แต่มีการจัดการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการฝึกนาฏศิลป์ นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลาง

3.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยพิจารณาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) และดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้
ขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยจากการทดสอบก่อนเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 ห้อง มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)

3.3.2 นำค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียน ของกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 มาทดสอบหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยการทดสอบค่า t (t-test) ผลการทดสอบแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{x}$	s	t	sig.
ห้องเรียน ม.3/1	38	30.8158	5.73211	.281	.50
ห้องเรียน ม.3/2	39	30.4615	5.31060		

* p < .05

ตารางที่ 4 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.3 นำผลคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากการทดสอบก่อนเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 ห้อง มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)

3.3.4 นำค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของผลคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน ของกลุ่มตัวอย่างคือ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 มาทดสอบหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการทดสอบค่า t (t-test) ผลการทดสอบแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{x}$	s	t	sig.
ห้องเรียน ม.3/1	38	35.8421	6.35664	.469	.50
ห้องเรียน ม.3/2	39	35.0256	6.17502		

* $p < .05$

ตารางที่ 5 พบว่าค่าเฉลี่ยผลคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.5 กำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยจัดให้กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย และกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ปกติ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย และแผนการสอนแบบปกติ รวมทั้งสิ้นจำนวน 32 แผน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอน

ด้วยวิธีวิจัยซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 ศึกษาจุดหมายของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
- 1.2 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ และข้อเสนอแนะในการสอนจากคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 1.3 ศึกษาเนื้อหารายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดจำนวนคาบในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย แสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนคาบเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย

แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย	จำนวนคาบเรียน
ศิลาจารึกหลักที่ ๑	4
บทละครสามเกียรติ์ตอนนารายณ์ปราบนาทก	4
โคลงสุภาพษิตนฤมุนาการ	4
พระบรมราชาไชวาท ร.๕	4
รวม	16

1.4 ศึกษาเอกสาร ตำราต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จัดการเรียนการสอนเพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาว แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ

1.5 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ จำนวน 32 แผน ตามเนื้อหาวิชา โดยแบ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับกลุ่มทดลองจำนวน 16 แผน และกลุ่มควบคุมจำนวน 16 แผน แต่ละแผนใช้เวลาสอน 1 คาบ (60 นาที) โดยสอนแต่ละกลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 8 สัปดาห์ กลุ่มทดลองได้ทำการสอนวิชาภาษาไทยด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยและกลุ่มควบคุมได้รับการสอนวิชาวรรณคดีไทยแบบปกติ ดังนี้

กลุ่มทดลอง เรียนโดยใช้การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย โดยมีขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตีความ/กำหนดปัญหา ขั้นวางแผนงาน ขั้นการดำเนินการตามแผน และขั้นการนำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตีความ/กำหนดปัญหา (Define): นำเสนอเนื้อหาหรือปัญหาหาตีความหรือกำหนดเป็นประเด็นหลักในการเรียนรู้เนื้อหารายวิชาร่วมกัน

สำรวจประเด็น (Explore)	ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อกำหนดประเด็นหรือสำรวจปัญหาที่จะศึกษา
จัดลำดับความสำคัญ (Prioritize)	ผู้เรียนร่วมกันจัดอันดับความสำคัญของประเด็นที่จะศึกษา
เลือกประเด็น (Select)	ผู้เรียนร่วมกันเลือกประเด็นที่จะศึกษา
กำหนดคำถามการวิจัย (Set Questions)	ผู้เรียนร่วมกันกำหนดคำถามการศึกษา
กำหนดตัวแปร (Define variables)	ผู้เรียนร่วมกันกำหนดตัวแปรหรือประเด็นหลักที่จะศึกษา

ขั้นที่ 2 วางแผนงาน (Design): กำหนดวิธีการและรูปแบบที่จะศึกษาประเด็นที่กำหนด

กำหนดสมมติฐาน (Set hypothesis)	ผู้เรียนร่วมกันกำหนดสมมติฐานหรือข้อสันนิษฐานด้วยตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง
ออกแบบ (Design)	ผู้เรียนร่วมกันออกแบบการศึกษาด้วยตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง

ขั้นที่ 3 ดำเนินการตามแผน (Implement): ดำเนินการศึกษาตามแบบที่ได้กำหนด

เก็บรวบรวมข้อมูล (Collect)	ผู้เรียนช่วยกันเก็บรวบรวมข้อมูล
วิเคราะห์ข้อมูล (Analyze)	ผู้เรียนช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูล
สรุปผล (Conclude)	ผู้เรียนร่วมกันสรุปผล

ขั้นที่ 4 การนำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาเพื่อพัฒนา (Improvement): นำผลที่ได้จากการศึกษามาทดลองหรือตรวจสอบ

ทดลองใช้ในสถานการณ์จริง (Apply)	ผู้เรียนร่วมกันนำผลการวิจัยไปทดลองปฏิบัติหรือตรวจสอบร่วมกัน
---------------------------------	---

พัฒนาการปฏิบัติงาน (Improve) ผู้เรียนร่วมกันนำข้อมูลย้อนกลับที่ได้มา
พัฒนาการทำงาน

กลุ่มควบคุม เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติ มีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ใช้กิจกรรมการสนทนาในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง
ประวัติผู้แต่ง หรือตัวละครที่เป็นบทเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ใช้กิจกรรมการบรรยายเนื้อหา การค้นคว้าทำรายงาน ทำ
แบบฝึกหัดทำยบท มีการอภิปรายซักถามกันในชั้นเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อเรื่อง โดยการใช้คำถาม หรือ
ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยและ
แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ เพื่อพิจารณาความตรงตาม
เนื้อหา การจัดกิจกรรมแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยและตามวิธี
สอนปกติ ความเหมาะสมกับเวลา เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไป
ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสม ซึ่ง
ผู้ทรงคุณวุฒิ (รายนามอยู่ในภาคผนวก ก) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแผนการจัดการ
เรียนรู้ทั้ง 32 แผน ดังนี้

ตารางที่ 7 การปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแก้ไข	ส่วนที่ปรับปรุงแก้ไข
1) การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงเวลา ที่อาจไม่เพียงพอสำหรับกิจกรรม	ปรับลดกิจกรรมที่ไม่สำคัญออก คือ การ จัดกิจกรรมเขียนเป็นคู่ และเขียนเป็น กลุ่มเพื่อหาคำศัพท์แก้ไขเป็นให้นักเรียน แต่ละคนศึกษาคำศัพท์จากดัชนีคำศัพท์ ท้ายบทเรียน

ตารางที่ 7 การปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแก้ไข	ส่วนที่ปรับปรุงแก้ไข
<p>2) การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยขั้นที่ 1 การกำหนดประเด็น ขั้นที่ 2 การวางแผนงานและ ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน เป็นการ จัดกิจกรรมซ้ำๆ อาจทำให้นักเรียน เกิดความเบื่อหน่าย ควร มี กิจกรรมสอดแทรกเพื่อสร้าง บรรยากาศในชั้นเรียน</p>	<p>จัดกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ถึงขั้น 3 ให้มีความแตกต่างกัน แต่ได้ เนื้อหาเท่ากัน คือ การจัดกิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายในชั้นเรียน การใช้เอกสาร ประกอบการสอนที่ต่างๆกัน เช่น จาก หนังสือ จากอินเทอร์เน็ต และจากการ ค้นคว้าเพิ่มเติมของนักเรียน</p>
<p>3) รายละเอียดของการจัดกิจกรรม แต่ละชั้นโดยเฉพาะการนำเข้าสู่ บทเรียนในแต่ละคาบควรน่าสนใจ</p>	<p>ปรับการนำเข้าสู่บทเรียนจากการสนทนา กับนักเรียน เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนโดย ใช้แถบประโยค ใช้รูปภาพ หรือวีดิทัศน์</p>
<p>4) สื่อที่ปรากฏในแผนไม่มีความ หลากหลาย คือ รูปภาพมีน้อย แถบประโยคมีน้อย และทำให้เกิด ความไม่น่าสนใจ ควรเพิ่มเติมสื่อ ให้น่าสนใจและหลากหลาย</p>	<p>เพิ่มสื่อการเรียนรู้ในแต่ละคาบให้มากขึ้น และมีความเหมาะสม เช่น ใช้รูปภาพ ผู้แต่งมาประกอบการสอนประวัติผู้แต่ง ใช้รูปภาพประกอบเนื้อหา ใช้แถบ ประโยคสรุปใจความสำคัญหรือขึ้นหัว เรื่อง ใช้วีดิทัศน์เพื่อสร้างความสนใจของ นักเรียน</p>

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง (ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในภาคผนวก ๑)

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้ ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ รวม 4 แผน ไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี จังหวัด สุพรรณบุรี จำนวน 39 คน ผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอน

ด้วยวิธีวิจัย พบว่าการจัดนักเรียนเพื่อเข้ากลุ่มตามประเด็นปัญหาใช้เวลามากเกินไป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมนักเรียนสนใจและร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี

1.9 นำผลการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำว่า ในการทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ควรกำหนดพื้นที่ที่นักเรียนแต่ละคนจะสามารถเดินมาเข้ากลุ่มตามประเด็นของตนได้สะดวก เช่น ตามมุมห้องจะประหยัดเวลาได้มากกว่า ทั้งยังช่วยลดความวุ่นวายที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนอีกด้วย

1.10 ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 32 แผน จากนั้นบันทึกผลการจัดการเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ในแต่ละคาบ เพื่อนำมาอภิปรายผลการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาจุดหมายของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบ

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบและแบบวัดปรนัยจากหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.3 สร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) และแบบทดสอบหลังเรียน (Post – test) ซึ่งซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบคู่ขนาน แบบทดสอบทั้งสองชนิดเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ฉบับละ 60 ข้อ ใช้เวลาสอบ 1 ชั่วโมง 30 นาที เนื้อหาของแบบทดสอบประกอบด้วย วรรณคดีจากหนังสือเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 เรื่อง คือ ศิลปจารึกหลักที่ ๑ บทละครรวมเกียรติ ตอนนารายณ์ปราบหนทก พระบรมราโชวาท ร.๕ และโคลงสุภาภษิตนฤทมนนาการ โดยใช้กรอบแนวคิดของ แอนเดอร์สัน และแครททโฮล (Anderson & Krathwohl, 2001: online) และกำหนดอัตราส่วนร้อยละของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย คือ วัดทักษะการอ่านเบื้องต้น คือ ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ ร้อยละ 30 (18 ข้อ) และวัดทักษะการอ่านระดับสูง คือ การวิเคราะห์ การประเมินค่าและการสังเคราะห์ ร้อยละ 70 (42 ข้อ) ดังนี้

ตารางที่ 8 เนื้อหาของแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

เนื้อหา	ความรู้ ความ จำ	ความ เข้าใจ	การนำ ไปใช้	การ วิเคราะห์	การ ประเมิน ค่า	การ สังเคราะห์	รวม
ศิลาจารึกหลักที่ ๑	1	1	2	4	4	3	15
ละครสามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบหนทก	1	1	2	4	4	3	15
พระบรมราชาชาวาท ร.๕	1	1	3	4	3	3	15
โคลงสุภาษิตินฤทุมนา- การ	1	1	3	3	4	3	15
จำนวนข้อรวม	4	4	10	15	15	12	60
	30% (18 ข้อ)			70% (42 ข้อ)			100%

2.4 สร้างแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบวัดก่อนเรียน (Pre – test) และแบบวัดหลังเรียน (Post – test) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบวัดคุณาน แบบวัดทั้งสองชนิดเป็นแบบวัดปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ฉบับละ 60 ข้อ ใช้เวลาสอบ 1 ชั่วโมง 30 นาที เนื้อหาของแบบวัดประกอบด้วยบทอ่านที่ตัดตอนมาจากให้นักเรียนอ่าน คัดเลือกมาจาก วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต และคำถามที่ครอบคลุมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ ความรู้ความจำความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสังเคราะห์ โดยใช้กรอบแนวคิดของ แอนเดอร์สัน และเครททอล (Anderson & Krathwohl, 2001: online) และกำหนดอัตราส่วนร้อยละของการวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ คือ วัดทักษะการอ่านเบื้องต้น คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ร้อยละ 30 (18 ข้อ) และวัดทักษะการอ่านระดับสูง คือ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสังเคราะห์ ร้อยละ 70 (42 ข้อ) ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนข้อจำแนกตามระดับพุทธิพิสัย

จุดมุ่งหมายตาม ระดับพุทธิพิสัย	ความรู้ ความจำ	ความ เข้าใจ	การนำ ไปใช้	การ วิเคราะห์	การ ประเมินค่า	การ สังเคราะห์
	30% (18 ข้อ)			70% (42 ข้อ)		
จำนวนข้อ	4	4	10	15	15	12

2.5 นำแบบสอบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณา เพื่อดูความเหมาะสม ถูกต้อง และนำแบบสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.6 นำแบบสอบที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจพิจารณาความตรงตามเนื้อหา ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษาและข้อความถาม และนำแบบทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

ตารางที่ 10 การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการเก็บข้อมูลตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแก้ไข	ส่วนที่ปรับปรุงแก้ไข
1) ข้อคำถามที่เป็นการปฏิเสธควรขีดเส้นใต้คำที่ใช้ปฏิเสธ เช่น ข้อใดไม่ใช่ จุดมุ่งหมายที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ ให้ขีดเส้นใต้คำว่าไม่ใช่	ตรวจสอบข้อคำถามที่เป็นการปฏิเสธ และขีดเส้นใต้คำที่ใช้ปฏิเสธที่ปรากฏในแบบสอบทั้ง 2 ชุด
2) ปรับภาษาในการเขียนข้อคำถามหรือตัวเลือกตอบให้ชัดเจน	ตรวจสอบการใช้ภาษาในการสร้างแบบสอบและปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.7 นำแบบสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 39 คน กำหนดเวลาในการทำแบบสอบฉบับละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ผลการทดลองใช้แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย พบว่านักเรียนทำแบบสอบทั้ง 2 ฉบับเป็นไปตามเวลาที่กำหนด และเข้าใจข้อคำถามได้เป็นอย่างดี

2.8 นำแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ฉบับที่ผ่านการทดลองใช้ในข้อ 1.7 มาตรวจให้คะแนนโดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และ 0 คะแนน ในข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก แล้วคำนวณค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) ค่าระดับความยากง่าย (degree of difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (power of discrimination) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ EVANA 4.1 (ภคินันต์ ทองคำ, 2544) แล้วพิจารณาคัดเลือกแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยข้อที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีค่าความเที่ยง ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ค่าความยาก

ง่าย ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 129-130) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยมีค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ .90 ค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง .21- .75 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .28 - .79 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค) เมื่อพิจารณาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนด พบว่าข้อสอบทุกข้อมีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.9 นำแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณฉบับที่ผ่านการทดลองใช้ในข้อ 1.7 มาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบถูก และ 0 คะแนน ในข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก แล้วคำนวณค่าความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) ค่าระดับความยากง่าย (degree of difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (power of discrimination) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบ EVANA 4.1 (ภคนันท์ ทองคำ, 2544) แล้วพิจารณาคัดเลือกแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณข้อที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีค่าความเที่ยง ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ค่าความยากง่าย ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 129-130) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ .92 ค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง .25 - .79 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .29 - .88 (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ค) เมื่อพิจารณาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนด พบว่าข้อสอบทุกข้อมีค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.10 นำแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5. การดำเนินการและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง เพื่อขออนุญาตทดลองสอน
2. ผู้วิจัยเลือกนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยนำคะแนนผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาไทย ท ๓๓๑๐๑ ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของนักเรียน จำนวน 2 ห้องเรียน มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิตของ

คะแนนทั้งสองห้องไปทดสอบอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เลือกรหัสหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองเรียนวิชาภาษาไทยด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย อีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมที่ เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

3. ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ แบบสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 60 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 1 ชั่วโมง 30 นาที

4. ปฐมนิเทศกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มก่อนการสอน โดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้อ การดำเนินการเรียนการสอน การประเมินผล ระยะเวลาที่ทดลองสอนและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน โดยในกลุ่มทดลองผู้วิจัยได้ทำการสอนพื้นฐานการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การค้นคว้าข้อมูลและการเขียนรายงานเชิงวิจัย เพื่อเป็นทักษะประกอบการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ การเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยด้วย

5. ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจำนวนกลุ่มละ 16 แผน สัปดาห์ละ 2 แผน แผนละ 1 คาบ รวมเวลาในการสอนทั้งหมดกลุ่มละ 16 คาบ ใช้เวลาในการสอนสัปดาห์ละ 2 คาบ รวมเวลาทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

6. เมื่อสอนครบตามกำหนดการสอนแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 60 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 1 ชั่วโมง 30 นาที

7. ตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก

8. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียน การสอนด้วยวิธีวิจัย และกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 11.5 for windows ดังนี้

6.1 วิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูล ดังนี้

6.1.1 คำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)

ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย แล้วนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลอง โดยทดสอบอัตราส่วนวิกฤต (t – test dependent)

6.1.2 คำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนนที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของทั้ง 2 กลุ่ม โดยทดสอบอัตราส่วนวิกฤต (t-test independent)

6.2 วิเคราะห์คะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

6.2.1 คำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย แล้วนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการทดลอง โดยทดสอบอัตราส่วนวิกฤต (t – test dependent)

6.2.2 คำนวณค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนนที่ได้จากการวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของทั้ง 2 กลุ่ม โดยทดสอบอัตราส่วนวิกฤต (t-test independent)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม” ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย แสดงในตารางที่ 11
- ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย แสดงในตารางที่ 12
- ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย กับวิธีสอนแบบปกติ แสดงในตารางที่ 13
- ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย กับวิธีสอนแบบปกติ แสดงในตารางที่ 14

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนและหลังเรียนของผู้ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนและหลังการทดลองสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

กลุ่มทดลอง	n	คะแนนเต็ม	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)	อัตราส่วนวิกฤต (t-test)	sig.
ก่อนการทดลอง	38	60	30.815	5.732		
หลังการทดลอง	38	60	41.026	5.252	-33.284	.000*

* p < .05

ข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนการทดลอง เท่ากับ 30.815 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.732 หลังการทดลอง นักเรียนมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเท่ากับ 41.026 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.252 เมื่อคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต (t - test) ของผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ($\bar{x}$) ก่อนและหลังการทดลอง ได้เท่ากับ -33.284 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง (df = 37) ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 (t = 1.658) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

กลุ่มทดลอง	n	คะแนนเต็ม	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)	อัตราส่วนวิกฤต (t-test)	sig.
ก่อนการทดลอง	38	60	35.842	6.356	-5.847	.000*
หลังการทดลอง	38	60	43.052	5.219		

* p < .05

ข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า หลังการทดลอง นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนการทดลอง เท่ากับ 35.842 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 6.356 หลังการทดลอง นักเรียนมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เท่ากับ 43.052 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.219 เมื่อคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต (t - test) ของผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{x}$) ก่อนและหลังการทดลอง ได้เท่ากับ -5.847 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง (df = 37) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ ที่ .05 (t = 1.658) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย กับวิธีสอนแบบปกติ ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย กับวิธีสอนแบบปกติ

กลุ่ม	n	คะแนนเต็ม	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)	อัตราส่วนวิกฤต (t-test)	sig.
กลุ่มทดลอง	38	60	41.026	5.252	3.794	.000*
กลุ่มควบคุม	39	60	35.769	6.788		

* p < .05

ข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า หลังการทดลอง นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย 41.026 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.252 นักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนแบบปกติมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เท่ากับ 35.769 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.788 เมื่อคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ($\bar{x}$) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเท่ากับ 3.794 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง (df= 92) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 (t = 1.658) จึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย กับวิธีสอนแบบปกติ ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) และอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย กับวิธีสอนแบบปกติ

กลุ่ม	n	คะแนนเต็ม	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s)	อัตราส่วนวิกฤต (t-test)	sig.
กลุ่มทดลอง	38	60	43.052	5.219	3.893	.000*
กลุ่มควบคุม	39	60	37.256	7.594		

* p < .05

ข้อมูลที่ปรากฏในตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เท่ากับ 43.052 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.219 และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เท่ากับ 37.256 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.594 เมื่อคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต (t-test) ของผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{x}$) ของกลุ่มทดลองได้เท่ากับ 3.893 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง (df = 92) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 (t = 1.658) จึงสรุปได้ว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนปกติ โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยแตกต่างกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม” มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย 2) ความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยกับวิธีสอนแบบปกติ 4) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยกับวิธีสอนแบบปกติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท 33101 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม โดยให้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาภาษาไทย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 วิทยาลัยนาฏศิลป์อำเภอทอง จังหวัดอ่างทอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวนห้องละ 38 คนและ 39 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 77 คน จากนั้นทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำคะแนนมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) จากนั้นนำคะแนนมาทดสอบค่าที (t-test) พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ให้เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนด้วยการเรียน การสอนแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยจำนวน 16 แผน และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติจำนวน 16 แผน แต่ละแผนใช้เวลาสอน 1 คาบ คาบละ 60 นาที ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไข แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 4 แผน ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อพิจารณาความเหมาะสมในเรื่องการจัดกิจกรรมและเวลา ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อย่างละ 2 ฉบับ คือ แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และแบบทดสอบหลังเรียน (post-test) โดยเป็นแบบสอบคู่ขนาน แบบทดสอบทั้งสองชนิดเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก ฉบับละ 60 ข้อ ใช้เวลาสอบ 1 ชั่วโมง 30 นาที

แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยประกอบด้วยคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาวรรณคดีไทยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 และแบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วยบทอ่านที่คัดสรรและตัดตอนมาให้ให้นักเรียนอ่าน ซึ่งคัดเลือกมาจากวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต และคำถามที่ครอบคลุมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบทั้ง 2 ชนิดให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อดูความเหมาะสมและถูกต้อง จากนั้นนำแบบสอบมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบพิจารณาความตรงตามเนื้อหา ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษาและข้อคำถาม จากนั้นปรับปรุงและนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลดังนี้

แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ฉบับก่อนเรียน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .90 ค่าความยากง่ายเท่ากับ .21- .75 และค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .28 - .79 แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ฉบับหลังเรียนมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .90 ค่าความยากง่ายเท่ากับ .21 - .75 และค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .28 - .79 จัดว่าแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยพิจารณาคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีค่าความเที่ยง ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ค่าความยากง่าย ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 129-130)

แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับก่อนเรียนได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .92 ค่าความยากง่ายเท่ากับ .25 - .79 และค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .29 - .88 แบบสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ฉบับหลังเรียนได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .92 ค่าความยากง่ายเท่ากับ .25 - .79 และค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .29 - .88 จัดว่าแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยพิจารณาคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีค่าความเที่ยง ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ค่าความยากง่าย ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538: 129-130)

ผู้วิจัยสอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยตนเองโดยปฐมนิเทศกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มก่อนการสอน โดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ การดำเนินการเรียนการสอน การประเมินผล ระยะเวลาที่ทดลองสอนและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน และดำเนินการสอนเป็นเวลา 8 สัปดาห์ จากนั้น ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แล้วนำคะแนนของนักเรียนมาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย แล้วนำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลอง โดยทดสอบอัตราส่วนวิกฤต (t – test independent)

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

- 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยหลังเรียนของผู้ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 1.2 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบวิธีวิจัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยถูกพัฒนาขึ้นโดยมีฐานจากการจัดการเรียนรู้ 5 แนวคิด คือ การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก (Research-Based Learning) การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Learning) การเรียนรู้ตามสภาพจริง

(Authentic Learning) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) และการเรียนแบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) ซึ่งผลการทดลองที่ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 แนวคิด ดังนี้

ลัดดา ไขว้พันธุ์ (2542) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับวิธีสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีวิทยาศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวิมล ว่องวานิช (2536) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลการเรียนการสอนแบบสืบสอบวิชาการแบบวิธีวิจัยทางการศึกษา โดยเปรียบเทียบผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบสืบสอบจากการวิจัยระยะที่ 1 และระยะที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนิสิตสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าสูงขึ้น และนิสิตเห็นว่าการสอนแบบสืบสอบกระตุ้นให้รู้จักคิด

คณาพร คมสัน (2540) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ซีเลีย (Celia, 2005) ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ร่วมกันของนักศึกษาในชั้นเรียนวรรณคดี พบว่าการเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหา และความหมายของวรรณคดีที่เรียนได้ดียิ่งขึ้น

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถอธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนแบบปกติ ดังนี้

(1) ขั้นตอนในรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยในขั้นที่ 1) การตีความ/กำหนดปัญหา ประกอบด้วยหลักการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยในการพัฒนาผู้เรียน คือ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงปัญหาของตนเอง หรือประเด็นที่จะศึกษาและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกปัญหา/ประเด็นที่จะศึกษาตามความสนใจ จึงนำไปสู่จุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่มีความหมาย ดังที่ทศนา แคมมณี (2550: 137) กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักว่า เป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย ให้ผู้เรียน

เผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ เกิดทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาต่างๆ ในขั้นที่ 2) วางแผนงาน 3) ดำเนินการตามแผน และขั้นที่ 4) การนำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหา ประกอบด้วยหลักการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นหลัก การเรียนร่วมกัน การเรียนรู้ตามสภาพจริงและการเรียนแบบนำตนเอง ในขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้กรอบที่ครูกำหนด คือ นักเรียนสามารถออกแบบการเรียนรู้โดยกำหนดแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลเอง เช่น จากอินเทอร์เน็ต จากห้องสมุด จากชั้นเรียน นักเรียนสามารถเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครูสอดแทรกในชั้นเรียนตามความสนใจ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การอ่านทำนองเสนาะ ในขั้นที่ 4 การเรียนรู้ตามสภาพจริง เมื่อผู้เรียนได้ข้อมูลที่จะนำมาใช้ศึกษาบทเรียนและตอบประเด็นที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้นแล้ว จะต้องนำข้อมูลนั้นๆ ไปใช้แก้ปัญหาตามสภาพจริง โดยใช้เนื้อหาจากบทเรียนจริง ทั้งนี้ในการจัดการเรียนรู้ขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 ครูจะใช้แนวคิดการเรียนแบบนำตนเอง คือ เป็นแนวคิดที่เน้นตัวผู้เรียนให้ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ดังที่ แลงสตัน (Langston, 1990) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและความพึงพอใจของนักเรียน แล้วพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความพึงพอใจที่มีอิสระในการเรียน และไม่ต้องมีความกดดันในการเรียน และแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม โดยฝึกให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนในกลุ่มและในชั้นเรียนส่งผลให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่เรียนได้อย่างถ่องแท้ และการได้ข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาด้วยตนเองทำให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้ดีและทำข้อสอบได้ดีขึ้น

(2) การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย นักเรียนจะต้องเป็นผู้ตั้งข้อสังเกตหรือหาประเด็นที่ตนสนใจจะศึกษาด้วยตนเอง โดยเริ่มต้นที่ประเด็นที่สนใจหรือปัญหาที่พบขณะเรียน แล้วออกแบบการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อหาคำตอบตามประเด็นต่างๆ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง จากความสนใจของตนเอง โดยระหว่างการค้นหาคำตอบนั้นนักเรียนจะต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้นเรียนและครู นอกจากนั้นผู้เรียนค้นพบคำตอบแล้วต้องนำคำตอบที่ได้ไปใช้ตอบประเด็นที่กำหนดไว้ หรือดำเนินการตามที่วางแผนที่วางไว้ โดยนักเรียนจะต้องรวบรวมข้อมูลทุกชั้นตั้งแต่ต้นเพื่อนำเสนอออกมาในรูปแบบรายงานเชิงวิจัย ที่ผ่านการทดลองใช้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบตามกระบวนการวิจัย ดังที่ ไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์ และคณะ (2549: 55) กล่าวถึงหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย ว่าสามารถสังเคราะห์ได้เป็น 3 ประเด็น คือ 1) หลักการด้านการกำหนดประเด็นหรือปัญหาที่จะศึกษา 2) หลักการด้านการวางแผนงานและดำเนินการตาม

แผนที่วางไว้ และ 3) หลักการด้านการนำผลการดำเนินงานไปใช้แก้ปัญหาเพื่อพัฒนาตนเอง กล่าวโดยสรุปคือ เมื่อจบบทเรียนนักเรียนจะต้องได้รายงานเชิงวิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผ่านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และทดลองใช้ จนได้เป็นองค์ความรู้ในประเด็นที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง กระบวนการวิจัยนี้สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่ตนศึกษามากขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และจดจำได้แม่นยำกว่าการเรียนการสอนแบบปกติ

2.2 ด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนด้วยวิธีวิจัยนักเรียนมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติโดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

รัตนภรณ์ คำมูล (2547) ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ (2544) ศึกษาผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนแบบชุมชนแห่งการสืบสอบเชิงปรัชญาที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะการคิดหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้กระบวนการเรียนการสอนที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จุฑารัตน์ ชนานุสาสน์ (2546) ศึกษาผลของการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันที่มีต่อการพัฒนาเมตาคอกนิชันในการอ่านและการแก้ปัญหา และ ต่อมน-

ทัศนทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเมตาคอกนิชันในการอ่านและการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยสามารถสรุปปัจจัยที่ทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการเรียนการสอนแบบปกติ ดังนี้

(1) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์แบบ 4ร. ตามหลักสัจตศิลา (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2549: 54) คือ 1) เป็นผู้รู้ทันผู้นำโลก 2) เรียนรู้ชำนาญ เชี่ยวชาญปฏิบัติ 3) รวมพลังสร้างสรรค์สังคม และ 4) รักษาวัฒนธรรมไทย ใฝ่สันติ โดยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยเน้นการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่ภาคปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ และสามารถรวมพลังกับผู้อื่นสร้างสรรค์ผลผลิตจากการทำวิจัยชิ้นเล็กๆในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เมื่อพิจารณาคุณลักษณะย่อยของคุณลักษณะ 4ร. ปรากฏว่า คุณลักษณะย่อยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งบันลือ พุกกะวัน (2543: 78) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่าผู้อ่านต้องมีความสามารถ ดังนี้ สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น สามารถแยกเรื่องที่เป็นความจริงกับเรื่องเพื่อฝันจินตนาการ สามารถหาเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกัน สามารถพิจารณาและรู้เท่าทันการโฆษณาชวนเชื่อ สามารถพิจารณาเหตุผลที่ชวนเชื่อ สามารถพิจารณาคุณค่าและความคิดต่างๆในงานเขียน สามารถบ่งชี้ถึงวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง และสามารถแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของตนต่อสิ่งที่อ่าน ดังนั้น คุณลักษณะรู้ทันผู้นำโลก ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย คือ มีทักษะการแสวงหา/คัดสรร/สร้างความรู้ มีทักษะการใช้และรู้จักการความรู้ มีทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีทักษะการวิเคราะห์และแก้ปัญหา และมีทักษะทางภาษาและการสื่อสาร จึงมีความเชื่อมโยงกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เช่น แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น พิจารณาคุณค่าและความคิดต่างๆในงานเขียน และสามารถบ่งชี้ถึงวัตถุประสงค์ของผู้แต่งได้ ด้วยการมีทักษะการแสวงหา/คัดสรร/สร้างความรู้ มีการใช้และจัดการความรู้ และมีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ คุณลักษณะเรียนรู้ชำนาญ เชี่ยวชาญปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะย่อย คือ การคิดใหม่ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแจ้งแทงตลอด และจิตมุ่งคุณภาพ มาตรฐานและความเป็นเลิศ จึงมีความเชื่อมโยงกับความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เช่น การพิจารณาและรู้ทันโฆษณาชวนเชื่อ

การพิจารณาเหตุผลที่ชวนเชื่อ และการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของตนเองต่อสิ่งที่อ่านด้วยการคิดใหม่ คิดสร้างสรรค์และคิดแย้งทางตลอด

(2) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยพัฒนามาจากแนวความคิดการ

จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง อภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้น อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการอ่านและคิดอย่างมีวิจารณญาณ และในแต่ละขั้นของการเรียนผู้เรียนจะต้องค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ที่มีอยู่อย่างหลากหลายด้วยการอ่านและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ สรุปประเด็นความรู้ เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาหรือตอบประเด็นที่กำหนดไว้ การคัดสรรข้อมูล นักเรียนจะต้องใช้การอ่านและความคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อพิจารณา สังเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายและเลือกสรรข้อมูลเพื่อนำมาใช้ ทำให้นักเรียนรู้จักใช้วิจารณญาณในการอ่านและการคิดก่อนที่จะเชื่อถือข้อมูลใดๆ

การดำเนินการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย ทั้ง 4 ขั้น ทำให้นักเรียนมีความรู้ในด้านเนื้อหาที่เรียนเป็นอย่างดี กระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีทักษะในการคัดสรรข้อมูลที่น่าเชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันมีข้อมูลข่าวสารมากมายและหลากหลาย การฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะช่วยพัฒนาให้นักเรียนรู้จักคิดหาเหตุผลก่อนที่จะปักใจเชื่อถือข้อมูลต่างๆ พร้อมทั้งนี้ยังเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย ในกรณีนี้เห็นได้จากการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนสามารถทำแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้คะแนนเพิ่มขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยจนเป็นที่น่าพอใจ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับครูในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย

3.1.1 ครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้นักเรียนรู้สึกเป็นกันเอง ส่งเสริมให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ในการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย ทั้ง 4 ขั้น ต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ชื่นชอบที่ประกอบอยู่ในแต่ละขั้นทั้ง 4 ขั้น ครูสามารถรวบรัดได้

เช่น ชั้นที่ 1 การตีความ/กำหนดปัญหา ประกอบด้วยชั้นย่อยคือ สสำรวจประเด็น จัดลำดับความสำคัญและเลือกประเด็นที่สนใจ ครูสามารถจัดกิจกรรมไปพร้อมกันได้ โดยการให้นักเรียนสำรวจประเด็นที่จะต้องศึกษาในบทเรียน โดยให้นักเรียนจัดลำดับความสำคัญของประเด็นไปด้วย หากนักเรียนสำรวจประเด็นไม่ครบ ครูช่วยเพิ่มเติมให้และให้นักเรียนเลือกประเด็นที่สนใจจะศึกษาได้เลย เพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการจัดกิจกรรมและไม่ให้กิจกรรมการเรียนการสอนซ้ำซากไม่น่าสนใจ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย

3.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระ และกระตุ้นให้นักเรียนมีความมั่นใจและมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้กลยุทธ์การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้เรียนรู้จากปัญหาหรือประเด็นที่สนใจ และให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่เรียนและมีความรับผิดชอบ การจัดกิจกรรมครูควรใช้สื่อที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ เช่น รูปภาพที่ไม่ซ้ำซาก มีสีสันสวยงาม ใช้วีดิทัศน์ประกอบการสอน

3.1.3 ครูควรทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย เพราะจะทำให้ครูมองเห็นปัญหาของนักเรียนได้ตามสภาพความเป็นจริง และหาแนวทางแก้ไขได้ตรงกับความต้องการของนักเรียน พร้อมกันนี้นักเรียนสามารถหาวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเองไปควบคู่กันด้วย

3.1.4 ครูควรจัดลำดับหน่วยการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามยุคสมัยของวรรณคดี เพื่อให้นักเรียนเห็นภาพรวมของวรรณคดีและวิเคราะห์ความแตกต่างของวรรณคดีแต่ละยุคสมัยได้ เช่น กลวิธีการเขียน รูปแบบของวรรณคดีตามยุคสมัย เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ในเรื่องเนื้อหาของวรรณคดีและได้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบ กลวิธีการแต่ง วรรณคดีในแต่ละยุคสมัยด้วย

3.2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

3.2.1 รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาพัฒนาคุณลักษณะเรียนรู้ชำนาญ เชี่ยวชาญปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะย่อยที่สำคัญ คือ การคิดใหม่ การคิดสร้างสรรค์และการคิดแย้งแทงตลอด ในการสร้างองค์ความรู้ใดๆ ล้วนแล้วแต่ต้องผ่านกระบวนการสำคัญคือ กระบวนการคิดทั้งสิ้น เป็นความคิดที่ไม่ยึดติดกับกรอบเดิม บุคคลสามารถเห็นสิ่งต่างๆ ในมิติหรือมุมมองใหม่ๆ และนำความคิดดังกล่าวมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ กลั่นกรองจนเกิดเป็นองค์ความรู้ หรือผลงานที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ดังนั้นจึงควรทำวิจัยในรายวิชาภาษาไทย ที่ศึกษาตัวแปรตาม คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ หรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3.2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยในการสอนกลุ่มสาระ
อื่นๆ ที่เน้นการฝึกทักษะปฏิบัติและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น วิชาทักษะทางภาษา
วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคม เป็นต้น

3.2.3 ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบวิธีวิจัยกับ
นักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ แม้แต่กับนักเรียนระดับอนุบาล โดยที่ครูเป็นผู้บันทึกและเป็นผู้ดำเนินการ
ดำเนินกิจกรรมซึ่งเป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตน์ และ
คณะ, 2549: 106) ทั้งนี้เพราะรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยมีแบบแผนและเค้าโครงที่
ชัดเจน มีลักษณะเป็นรูปธรรม มีขั้นตอนที่เป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน
สะดวกแก่การนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมล การกุศล. ทักษะและความรู้ทางภาษาไทย. พิษณุโลก : โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2529.

กุสุมา รักษมณี. การวิจัยวรรณคดี. นครปฐม: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.

กุหลาบ มัลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2527.

กาญจนา มากพูน. ผลการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

คณาพร คมสัน. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

จรรยา บุญปลั่งอง. การพัฒนารูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

จันทนา อานมณี. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และทักษะด้านเมตต้าคอกนิชั่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยเทคนิคกำกับตนเองและเทคนิคนำการอ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ใจทิพย์ ณ สงขลา. การพัฒนาการเรียนการสอนแบบเน้นวิจัยผ่านเว็บเพื่อความใฝ่รู้ของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ใน ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (บรรณาธิการ), ประมวลบทความการเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน, หน้า 81-88. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

- จริยาพร สจิมทอง. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่อ่านโดยใช้วิธีวิทยาศาสตร์กับอ่านโดยใช้วิธี SQ3R ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- จุฑารัตน์ ชนานุสาสน์. ผลของการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้กลวิธีเมตาคอกนิชันที่มีต่อการพัฒนาเมตาคอกนิชันในการอ่านและการแก้ปัญหา และ ต่อมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- เฉลิม วราวิทย์. แนวคิดใหม่ในแพทยศาสตร์ศึกษา. ใน วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 16 (มกราคม – มีนาคม 2531): ก – ส.
- ชวาล แพ้วตกุล. เทคนิคการเขียนคำถามเลือกตอบ. กรุงเทพฯ: กิ่งจันทร์การพิมพ์, 2536.
- ชลธิรา สัตยาวัฒนา. วัฒนธรรมทางวรรณศิลป์ในสมัยอยุธยาตอนต้น. กรุงเทพฯ: นวลจันทร์, 2524.
- ชินะพัฒน์ ชื่นแด่ชุ่ม. ผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของไวคอตสกีที่มีต่อทักษะทางภาษาไทยและการกำกับตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. ปัญหาภาษาไทยในสังคมปัจจุบัน. ใน เอกสารประกอบการบรรยายแผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- दनยา วงศ์ธนะชัย. การอ่านเพื่อชีวิต. พิษณุโลก: คณะมนุษยศาสตร์และสังคม สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม, 2542.
- ทิตนา แหมมณี. ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ทิตนา แหมมณี. ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ธันยพร อินทมาศ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณระหว่างการใช้วิธีวิทยาศาสตร์ กับวิธีเล่านิทานกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลลำปาง จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

ธิตีรัตน์ วิเชียรมงคลกุล. ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักร 4 MAT ที่มีต่อเจตคติและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

บันลือ พฤกษ์วัน. แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

บุญทิศา สิริชยานุกุล. ผลของการใช้กระบวนการพัฒนาความคิดของ เดอ โบ โน ใน การสอนวรรณคดีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณม,ม.ล. วรรณกรรมกรวม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อ่านไทย, 2544.

ปทีป เมธาคณวุฒิ. การเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัย. ใน ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (บรรณาธิการ), ประมวลบทความการเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน, หน้า 24-37. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์. ผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนแบบชุมชนแห่งการสืบสอบเชิงปรัชญาที่มีต่อทักษะการคิดของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ประเทิน มหาจันทร์. การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2530.

ประภาศรี สีหอำไพ. วิธีการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2524.

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. แบบเรียนภาษาไทย ท 401 หลักภาษาและการใช้ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2525.

ประดิษฐ์ กัดประเสริฐ. วรรณกรรมวิจารณ์และแนวทางการวิจารณ์วรรณกรรม.

พิษณุโลก: วิทยาลัยครูพิษณุโลก, 2522.

ปานตา ใช้เทียมวงศ์. การสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (เมษายน 2516): 95.

พรทิพย์ ศิริสมบุญมณีเวช. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

พัลลภ พุ่มตาล. ผลของการใช้รูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการสอนวรรณคดีไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

พิชัย ทองดีเลิศ. การนำเสนอรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีรูปแบบการเรียนต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ. การเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ. การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CRP. โครงการวิจัย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารอัดสำเนา, 2549.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้. เอกสารอัดสำเนา, 2550.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. ประมวลบทความการเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ. สถิติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ภคินันท์ ทองคำ. โปรแกรมวิเคราะห์ข้อสอบEVANA401. (โปรแกรมคอมพิวเตอร์) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

รจนา คำนิ่งผล. ผลของการสอนโดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

รัตนภรณ์ คำมูล. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2547.

ราชน มีศรี. วิจัยในชั้นเรียน : หลักการสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ, 2544.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์, 2546.

ลัดดา ไชวพันธ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนกระบวนการวิทยาศาสตร์กับวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.

- วัฒน์นภาพร กระจับทุกข์. การเปรียบเทียบประสิทธิผลของรูปแบบการฝึกยุทธศาสตร์การ
เรียนรู้ไม่ตาชอก นิพนธ์ในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนระดับ
มัธยม ศึกษาตอนปลายโดยตรง กับแบบสอดแทรกในเนื้อหาการสอน. วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุขฎิบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2536.
- วิชากร, กรม. การจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณะอนุกรรมการพัฒนา
คุณภาพวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546.
- วิชากร, กรม. คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ:
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์,
2519.
- จิตวัฒน์ ชัดติยะมาน. การนำเสนอปฏิบัติการทางเลือกของการเรียนการสอนตามสภาพจริงใน
วิชาหลักสูตรและการสอนทั่วไป สำหรับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- วิภา กงกะนันท์. วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- วิไลพร สุตันไชยนันท์. ปฏิสัมพันธ์ของสถานการณ์ที่นำเสนอบนเว็บ และการสนับสนุน
การเรียนรู้ ในการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักศึกษาทันตแพทย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต, ภาควิชาโสตทัศนศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- ศิริรา จุฑารัตน์. ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกลูกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนวรรณคดีไทยและความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและ
เทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ศรีวิไล ดอกจันทร์. การสอนวรรณกรรมวรรณคดีไทย. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2529.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2542.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ใน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์, 2545.

- สมจิต บุญคงเสน. ผลของการสอนภาษาไทยด้วยกลวิธีสืบสอบที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สมนึก พวงกลิ่น. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และสมรรถภาพการอ่านเร็วของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบสวน สอบสวนกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- สมพร มั่นตระกูล. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.
- สมพร มั่นตระกูล แห่งพิพัฒน์. การอ่านทั่วไป. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2534.
- สมบัติ เผ่าพงศ์คล้าย. การส่งเสริมความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองโดยการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2548.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. เทคนิคการสอนแนวใหม่. กรุงเทพฯ: กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเต็ม. การเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัย. ใน ไพฑูริย์ สีนลาร์รัตน์ (บรรณาธิการ), ประมวลบทความการเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน, หน้า 8-20. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สถิตย์ เทียนวรรณ. การพัฒนาคู่มือการเรียนรู้แบบการวิจัยเป็นฐานเพื่อพัฒนามโนทัศน์สิ่งแวดล้อมและความสามารถในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2548.
- สนิท ตั้งทวี. อ่านไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2536.
- สมันตา วีรกุล. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านวรรณคดีไทยอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนตามแนวคิดหมวกหกใบกับวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- สร้อยสน สกลรักษ์. แนวการสอนวรรณคดีมรดกในระดับมัธยมศึกษา. วารสารครุศาสตร์. ปีที่ 26 ฉบับที่ 2, 2541.

- สร้อยสน สกลรักษ์. นักวิจัยน้อยในชั้นเรียน. ใน อลิศรา ชูชาติและคณะ (บรรณาธิการ), นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา, หน้า 78. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. การส่งเสริมการอ่าน. ปทุมธานี: วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาจกรณ, 2531.
- สุคนธา สมจันทร์. ผลการฝึกอบรมคณะกรรมการพัฒนาเด็กสังกัดเทศบาลตำบลโดยใช้การเรียนรู้แบบแก้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรวรย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สุชาดา ปุญปั้น. ตัวบ่งชี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐาน: กรณีการปฏิบัติที่ดีที่สุดในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- สุนันท์ ประสานสอน. ผลของการใช้กลวิธีการอ่านและการคิดระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. การประเมินผลภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.
- สุทธิรัตน์ รุจิเกียรติกำจร. การผสมผสานการเรียนรู้ด้วยตนเองในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์. (พฤศจิกายน – เมษายน 2541): 35 – 42.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. วรรณคดีวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.
- สุพิน ดิษฐกุล. การเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคชันนิสต์ด้วยการทำโครงการที่เน้นการเรียนรู้ร่วมมือ ร่วมพลัง. ใน สมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศึกษาไทย, (2545): 17 – 31.
- สุวิมล ว่องวานิช. รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล การเรียนการสอนแนวสืบสอบวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางศึกษาศาสตร์. ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สิทธา พิณีภูวดล และคณะ. วรรณคดีมรดก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- อนุমানราชธน, พระยา. การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตสถานการพิมพ์, 2533.
- อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ. การอ่าน. ใน ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น. กรุงเทพฯ: เจริญเวฟเอ็ดดูเคชั่น, 2542.

อัษฎาพร จันทร์พรหม. การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

อารีรักษ์ มีแจ้ง. การพัฒนารูปแบบการสอนกลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้หลักการ
เรียนรู้แบบร่วมมืองานเพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้การอ่านสำหรับนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุขฎีบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

อารีรักษ์ สืบถิน. ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักในเมตตาคอกนิตันกับความเข้าใจ
ในการอ่านภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและ
เทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

อุดมพร พัสถาน. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับ
เจตคติการอ่านก่อนและหลังฝึกอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรุงเทพ
คริสเตียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537.

ภาษาอังกฤษ

Anderson & Krathwohl. A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing [online].
Available from: www.center.inpu.edu/ctl/idd/docs/Bloom_revised021doc 2001.
[2008, February 14]

Alan C. Ornstein.& Francis P. Hunkins. Curriculum Foundations Principle and Issue.
Boston. United States of America, 2004.

Balkcom, S. Collaborative Learning: what is it?. [online]. Available from:
<http://www/ilt.columbia.edu/k12/livetext/docs/cooplem.html> 1992. [2007
August 2]

Bloom, B.S. Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Education
Goals. New York: David Mckay, 1956.

- Bloom, B.S. Hastings, J.T., and Madaus, G.F. Handbook on Formative and Summative Education of Student Learning. McGraw-Hill, Inc. United States of America, 1971.
- Carrell, P.L. Metacognitive Awareness and Second Language Reading. The Modern Language Sound 73,1989.
- Celia. Collaborative Learning in a Classroom. [Online] Available from: <http://www.city.londonmet.ca.uk2deliberation/collab.learning/celia.html> 2005. [2007 August 17]
- Cloud, Donna Leach. Association of Parent – Child Self – Directed Learning Readiness: An exploratory. Doctoral dissertation, University of Oklahoma, 1992.
- Duch, B.J. About teaching [online]. Available from: <http://www.ude.edu/pbl/cte/jan95-what.htm>1995. [2007 August 2]
- Evans, L. & Abbott, I. Teaching and Learning in Higher Education. London: Cassell, 1998.
- Eysenck, H.J. and Meil, R. Encyclopedia of Psychology. Vol.1. London: Scorch Press, 1972.
- Finkle, S.L. and Torp, L.L. Introductory document [online]. Available from: <http://www.imsa.edu/team/cpbl/html> 1995. [2007 August 2]
- Flemming Lareine. Reading for think. 2nd ed. Boston: Houghton Mifflin Company, 1997.
- Gagne, R. The Condition of Learning and Theory of Instruction. New York: Holt, Rinchat and Winston, 1970.
- George M. Authentic Learning [Online]. Available from: <http://apex.gmu.edu/immersion/knowledgebasel/strategies/constructivesm/authentic.htm> [2007, August 2]
- Gocsik, K. Teaching Critical Reading. [Online]. Available from: <http://www.dartmonth.edu/compose/faculty/pedagcgies/reading.html>. [2008, October 5]
- Good, C.V. Dictionary of Education. 3rd . Ed. New York: McGraw – Hill, 1991.
- Griffin, C. Curriculum Theory in Adult Lifelong Education. London: Croom Helm, 1983.

- Guglielmino, L.M. Development of the Self-Directed Learning. University of Georgia, 1997.
- Harris, J. Strategies for College Writing. New York: A Pearson Education Company, 2000.
- Heaton, J.B. Classroom Testing. New York: London Group, 1990.
- Hosenfeld, C. Learning about Learning: Discovering our Students, Strategies. Foreign Language Annuals, 1977.
- Knowles, Malcolm S. Self-directed Learning: a guide for learners and teachers. Chicago: Follett Publishing Company, 1975.
- Langston, Linda Cubbedge. Self – Directed Learning Achievement, and Satisfaction. Doctoral Dissertation. University of Georgia, 1989.
- McAlpine. Collaborative Learning online. Journal of Distance Education, vol.21 no.1 pp.66-80, 2000.
- Miller, L.L. The First R : Elementary Reading Today. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1977.
- Patton, M. Authentic instruction [online]. Available from: <http://www.net&c501208@showme.missouri.edu.htm> [2001, July 11]
- Smith, Nlia Benton. Reading Instruction for Today's Children. New York: Prentice-Hall, 1963.
- Stephen. Collaborative Learning: what is it?. [online]. Available from: <http://www/ilt'columbia.edu/k12/livetext/docs/cooplem.html>. 1992. [2007 August 2]
- Wiersema, Nico. How Does Collaborative Learning Actually Work in a classroom and How do Student React to it? A Brief Reflection. [Online] Available from: <http://www.city.londonnet.ca.uk2deliberation/collab.learning/wiersema.html>. [2007 August 17]

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
และแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย**

1. รองศาสตราจารย์ไข่มณี ปราโมช ณ อยุธยา

สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิชา ทรวงแสง

สถานที่ทำงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระนครศรีอยุธยา

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาภาษา สาขาวิชาภาษาไทย

3. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุขีระ

สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียน
การสอนด้วยวิธีวิจัยและแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนปกติ**

1. รองศาสตราจารย์ จิตต์นิภา ศรีไสย

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิชา ทรวงแสง

สถานที่ทำงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระนครศรีอยุธยา

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาภาษา สาขาวิชาภาษาไทย

3. ดร. วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ คงเฝ้า

สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือ

- หนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ
- หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย
- หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82710

ที่ ศธ.0512.6(2771)/0001

วันที่ 21 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ไขศิริ ปราโมช ณ อุรุยา

ด้วย นางสาวขวัญชนก นัยจรัญ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและ เทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และตรวจพิจารณาแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0002

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วิชา ทรงแสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวขวัญชนก นัยจรรย์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และตรวจพิจารณาแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82710

ที่ ศธ.0512.6(2771)/0003

วันที่ 21 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ

ด้วย นางสาวขวัญชนก นัยจรรย์ นิสิตชั้นปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และตรวจพิจารณาแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0004

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์จิตต์นิภา ศรีไสย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวขวัญชนก นายจรรย์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยและการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนปกติ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0005

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

21 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วิชา ทรงแสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวขวัญชนก นัยจรัญญ์ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยและการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนปกติ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

คุณย์วิทย์ทวัชพากร

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.82710

ที่ ศธ.0512.6(2771)/0006

วันที่ 21 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.วิภาวรรณ วงษ์สุวรรณ กงเฝ้า

ด้วย นางสาววัลยชนก นัยจรรย์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและ เทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยและการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนปกติ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐธ์ สุทธจิตต์)
รองคณบดีด้านหลักสูตรและการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0007

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

20 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวขวัญชนก นัยจรัญญ์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือ คือ แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ปกติ แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวขวัญชนก นัยจรัญญ์ ได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0008

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

20 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวขวัญชนก นัยจรรย์ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและ เทคโนโลยีการศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้ รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่าง มีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวง วัฒนธรรม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยสน สกลรักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียน การสอนด้วยวิธีวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ปกติ แบบวัดความสามารถ ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวขวัญชนก นัยจรรย์ ได้ทำการเก็บ ข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ภาคผนวก ค

- ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
- ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย

ตารางที่ 14 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของ

แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของ
แบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .90)

ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย
1	ก	.55	.38	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี	6	ก	.60	.48	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.13	.17			ข	.11	.59	
	ค	.13	.17			ค	.13	.17	
	ง	.17	.29			ง	.13	.17	
2	ก	.25	.46	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	7	ก	.62	.65	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.55	.55			ข	.11	.59	
	ค	.05	.39			ค	.11	.59	
	ง	.13	.17			ง	.13	.17	
3	ก	.05	.39	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	8	ก	.40	.09	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.14	.65			ข	.30	.53	
	ค	.55	.55			ค	.17	.29	
	ง	.22	.12			ง	.08	.51	
4	ก	.13	.17	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	9	ก	.13	.17	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.11	.59			ข	.17	.29	
	ค	.14	.65			ค	.36	.20	
	ง	.56	.72			ง	.30	.53	
5	ก	.27	.22	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	10	ก	.41	.29	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกพอใช้ได้
	ข	.22	.12			ข	.13	.17	
	ค	.13	.17			ค	.31	.10	
	ง	.36	.40			ง	.13	.17	

หมายเหตุ

- ตัวเลือกที่มี หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
- ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของ
แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของ
แบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .90)

ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย
11	ก	.08	.51	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี	16	ก	.08	.51	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี มาก
	ข	.55	.38			ข	.17	.29	
	ค	.22	.12			ค	.27	.22	
	ง	.13	.17			ง	.45	.55	
12	ก	.21	.38	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดี	17	ก	.08	.51	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี
	ข	.22	.12			ข	.45	.38	
	ค	.13	.17			ค	.22	.12	
	ง	.40	.09			ง	.22	.12	
13	ก	.22	.12	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก	18	ก	.50	.63	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก
	ข	.05	.39			ข	.14	.65	
	ค	.14	.65			ค	.17	.29	
	ง	.55	.55			ง	.13	.17	
14	ก	.36	.40	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	19	ก	.31	.10	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก พอใช้ได้
	ข	.17	.29			ข	.22	.12	
	ค	.22	.12			ค	.41	.29	
	ง	.22	.12			ง	.05	.39	
15	ก	.14	.65	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก	20	ก	.31	.10	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดี
	ข	.13	.17			ข	.08	.51	
	ค	.56	.72			ค	.13	.17	
	ง	.11	.59			ง	.45	.38	

หมายเหตุ

- ตัวเลือกที่มี หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
- ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของ
แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของ
แบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .90)

ข้อ	ตัวเลือก		ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก		ความหมาย
	p	r			p	r	
21	ก	.62	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก	26	ก	.27	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี
	ข	.08			ข	.55	
	ค	.13			ค	.05	
	ง	.14			ง	.13	
22	ก	.13	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกพอใช้ได้	27	ก	.11	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.50			ข	.14	
	ค	.31			ค	.17	
	ง	.05			ง	.50	
23	ก	.05	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี	28	ก	.21	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.36			ข	.13	
	ค	.45			ค	.11	
	ง	.13			ง	.50	
24	ก	.66	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก	29	ก	.25	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.13			ข	.22	
	ค	.14			ค	.17	
	ง	.05			ง	.31	
25	ก	.17	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	30	ก	.08	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.08			ข	.11	
	ค	.45			ค	.13	
	ง	.27			ง	.66	

หมายเหตุ

- ตัวเลือกที่มี หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
- ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 14 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของ จำนวน แบบสอบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ
ทั้งฉบับ KR 20 = .90)

ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย
31	ก	.31	.10	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี มาก	36	ก	.17	.29	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.21	.38			ข	.08	.51	
	ค	.40	.48			ค	.30	.53	
	ง	.05	.39			ง	.40	.09	
32	ก	.13	.17	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก	37	ก	.25	.46	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนก ดีมาก
	ข	.64	.40			ข	.31	.10	
	ค	.08	.51			ค	.31	.10	
	ง	.13	.17			ง	.08	.51	
33	ก	.17	.29	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดี	38	ก	.13	.17	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก พอใช้ได้
	ข	.55	.38			ข	.31	.10	
	ค	.22	.12			ค	.41	.29	
	ง	.05	.39			ง	.13	.17	
34	ก	.30	.53	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดี มาก	39	ก	.31	.10	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดี มาก
	ข	.22	.12			ข	.25	.46	
	ค	.17	.29			ค	.31	.10	
	ง	.27	.22			ง	.08	.51	
35	ก	.27	.22	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดี มาก	40	ก	.17	.29	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนก ดีมาก
	ข	.22	.12			ข	.08	.51	
	ค	.22	.12			ค	.40	.09	
	ง	.25	.46			ง	.30	.53	

หมายเหตุ

- ตัวเลือกที่มี หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
- ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของ
แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของ
แบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .90)

ข้อ	ตัวเลือก			ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก			ความหมาย
		p	r				p	r	
41	ก	.66	.59	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก	46	ก	.38	.65	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.14	.65			ข	.21	.38	
	ค	.13	.17			ค	.17	.29	
	ง	.05	.39			ง	.17	.29	
42	ก	.05	.39	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี	47	ก	.13	.17	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดี
	ข	.27	.22			ข	.22	.12	
	ค	.45	.38			ค	.31	.31	
	ง	.22	.12			ง	.31	.10	
43	ก	.21	.74	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	48	ก	.22	.12	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.13	.17			ข	.34	.59	
	ค	.13	.17			ค	.21	.38	
	ง	.44	.72			ง	.17	.29	
44	ก	.75	.78	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก	49	ก	.13	.17	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.08	.51			ข	.27	.22	
	ค	.08	.51			ค	.22	.12	
	ง	.11	.59			ง	.36	.40	
45	ก	.27	.22	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	50	ก	.05	.39	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.36	.40			ข	.08	.51	
	ค	.22	.12			ค	.50	.46	
	ง	.13	.17			ง	.36	.20	

หมายเหตุ

- ตัวเลือกที่มี หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
- ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบสอบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของ
แบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .90)

ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย
51	ก	.22	.12	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก	56	ก	.17	.29	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	☒ ข	.50	.46			ข	.13	.17	
	ค	.05	.39			☒ ค	.30	.53	
	ง	.21	.38			ง	.36	.20	
52	☒ ก	.50	.46	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก	57	ก	.13	.17	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี
	ข	.11	.59			ข	.22	.12	
	ค	.22	.12			☒ ค	.55	.38	
	ง	.13	.17			ง	.08	.51	
53	ก	.31	.10	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	58	ก	.17	.29	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	☒ ข	.25	.46			ข	.31	.31	
	ค	.13	.17			☒ ค	.25	.78	
54	ก	.13	.17	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก	59	ก	.22	.12	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	☒ ข	.50	.46			☒ ข	.36	.40	
	ค	.17	.29			ค	.17	.29	
	ง	.17	.29			ง	.22	.12	
55	☒ ก	.55	.55	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก	60	ก	.22	.12	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก
	ข	.14	.65			☒ ข	.40	.48	
	ค	.22	.12			ค	.13	.17	
	ง	.05	.39			ง	.21	.38	

หมายเหตุ

- ตัวเลือกที่มี หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
- ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์คุณภาพแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ตารางที่ 15 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบวัด

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .92)

ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย
1	ก	.13	.17	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดี	6	ก	.05	.39	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.05	.39			ข	.17	.29	
	ค	.69	.31			ค	.14	.65	
	ง	.13	.17			ง	.62	.65	
2	ก	.62	.65	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก	7	ก	.17	.29	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.08	.51			ข	.08	.51	
	ค	.21	.38			ค	.50	.63	
	ง	.08	.51			ง	.21	.38	
3	ก	.08	.51	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	8	ก	.45	.38	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี
	ข	.50	.46			ข	.22	.12	
	ค	.27	.22			ค	.13	.17	
	ง	.13	.17			ง	.17	.29	
4	ก	.13	.17	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก	9	ก	.13	.17	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี
	ข	.08	.51			ข	.17	.29	
	ค	.14	.65			ค	.13	.17	
	ง	.62	.65			ง	.55	.38	
5	ก	.08	.51	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก	10	ก	.05	.39	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.14	.65			ข	.08	.51	
	ค	.71	.81			ค	.79	.74	
	ง	.08	.51			ง	.11	.59	

หมายเหตุ

1. ตัวเลือกที่มี หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2. ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 15 (ต่อ) ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบวัด

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .92)

ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย
11	ก	.08	.51		16	ก	.22	.12	
	ข	.11	.59			ข	.17	.29	
	ค	.05	.39			ค	.36	.40	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ง	.79	.74	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก		ง	.22	.12	
12	ก	.11	.59		17	ก	.13	.17	
	ข	.50	.63	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก		ข	.31	.10	
	ค	.22	.12			ค	.36	.40	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ง	.11	.59			ง	.17	.29	
13	ก	.50	.63	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	18	ก	.22	.12	
	ข	.27	.22			ข	.17	.29	
	ค	.14	.65			ค	.11	.59	
	ง	.05	.39			ง	.45	.55	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก
14	ก	.08	.51		19	ก	.05	.39	
	ข	.21	.38			ข	.17	.70	
	ค	.08	.51			ค	.14	.65	
	ง	.62	.65	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก		ง	.60	.88	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก
15	ก	.22	.12		20	ก	.17	.29	
	ข	.17	.29			ข	.22	.12	
	ค	.13	.17			ค	.31	.10	
	ง	.45	.38	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี		ง	.25	.46	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก

หมายเหตุ

- ตัวเลือกที่มี ○ หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 15 (ต่อ) ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบวัด

ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .92)

ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย
21	ก	.21	.38	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	26	ก	.22	.12	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกพอใช้ได้
	ข	.22	.12			ข	.41	.29	
	ค	.13	.17			ค	.22	.12	
	ง	.40	.48			ง	.13	.17	
22	ก	.31	.31	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดี	27	ก	.62	.65	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.13	.17			ข	.13	.17	
	ค	.22	.12			ค	.11	.59	
	ง	.31	.10			ง	.11	.59	
23	ก	.08	.51	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก	28	ก	.14	.65	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.62	.65			ข	.31	.10	
	ค	.05	.39			ค	.45	.55	
24	ก	.17	.29	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	29	ก	.21	.38	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.17	.29			ข	.14	.65	
	ค	.45	.55			ค	.17	.29	
	ง	.17	.29			ง	.34	.85	
25	ก	.36	.40	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	30	ก	.05	.39	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.17	.29			ข	.27	.22	
	ค	.13	.17			ค	.31	.10	
	ง	.31	.10			ง	.36	.40	

หมายเหตุ

- ตัวเลือกที่มี หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 15 ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ ทั้งฉบับ KR 20 = .92)

ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย
31	ก	.22	.12	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	36	ก	.66	.59	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.21	.38			ข	.13	.17	
	ค	.05	.39			ค	.11	.59	
	ง	.50	.46			ง	.08	.51	
32	ก	.36	.40	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	37	ก	.17	.29	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.22	.12			ข	.17	.70	
	ค	.31	.10			ค	.11	.59	
	ง	.08	.51			ง	.40	.88	
33	ก	.11	.59	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก	38	ก	.22	.12	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.05	.39			ข	.08	.51	
	ค	.11	.59			ค	.08	.51	
	ง	.75	.78			ง	.60	.48	
34	ก	.17	.29	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	39	ก	.25	.46	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.22	.12			ข	.50	.10	
	ค	.25	.46			ค	.13	.17	
	ง	.31	.10			ง	.08	.51	
35	ก	.22	.12	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	40	ก	.17	.29	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.11	.59			ข	.55	.55	
	ค	.13	.17			ค	.21	.38	
	ง	.50	.46			ง	.05	.39	

หมายเหตุ

- ตัวเลือกที่มี หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 15 (ต่อ) ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบวัด
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของ
แบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .92)

ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย
41	ก	.17	.70	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก	46	ก	.13	.17	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก
	ข	.05	.39			ข	.13	.17	
	ค	.50	.79			ค	.25	.46	
	ง	.21	.38			ง	.45	.55	
42	ก	.05	.39	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก	47	ก	.17	.29	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก
	ข	.17	.70			ข	.40	.48	
	ค	.17	.29			ค	.31	.10	
	ง	.56	.72			ง	.08	.51	
43	ก	.17	.29	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	48	ก	.13	.17	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.31	.10			ข	.14	.65	
	ค	.25	.46			ค	.62	.65	
	ง	.22	.12			ง	.08	.51	
44	ก	.31	.10	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	49	ก	.56	.72	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนก ดีมาก
	ข	.25	.46			ข	.17	.29	
	ค	.27	.22			ค	.05	.39	
	ง	.13	.17			ง	.17	.70	
45	ก	.34	.59	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	50	ก	.60	.48	ค่อนข้างง่าย อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.27	.22			ข	.21	.38	
	ค	.31	.31			ค	.13	.17	
	ง	.05	.39			ง	.05	.39	

หมายเหตุ

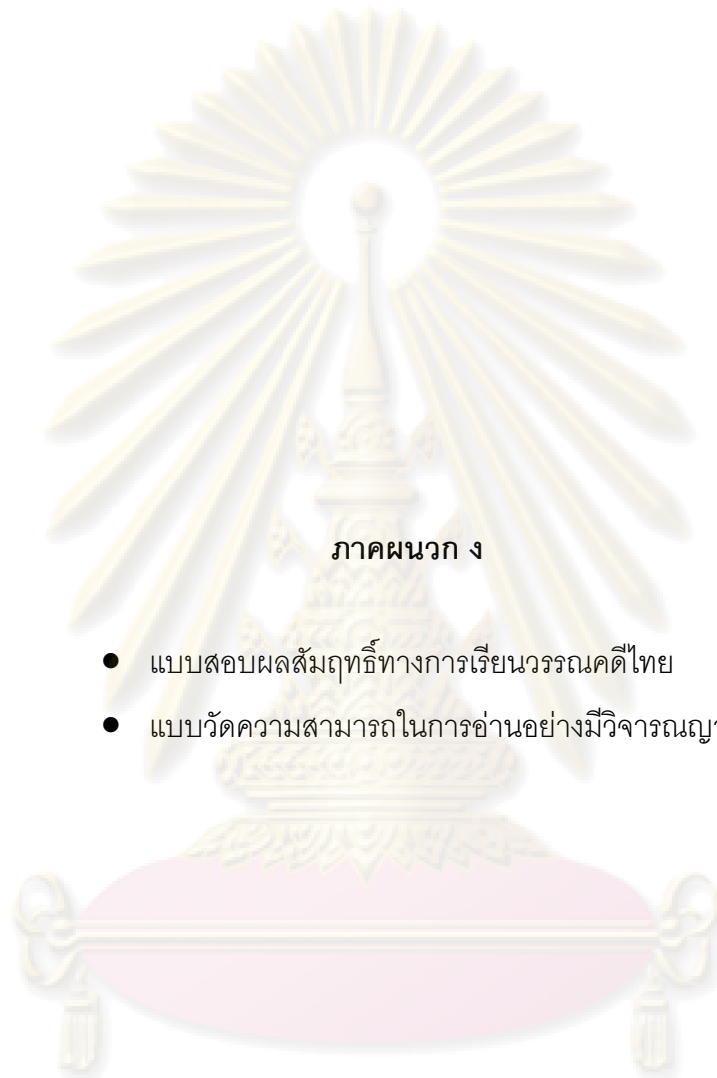
- ตัวเลือกที่มี ○ หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อของแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ตารางที่ 15 (ต่อ) ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบวัด
ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 60 ข้อ (ค่าความเที่ยงของ
แบบทดสอบทั้งฉบับ KR 20 = .92)

ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย	ข้อ	ตัวเลือก	p	r	ความหมาย
51	ก	.22	.12	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี	56	ก	.22	.12	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดี
	ข	.45	.38			ข	.31	.31	
	ค	.27	.22			ค	.31	.10	
	ง	.05	.39			ง	.13	.17	
52	ก	.17	.29	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	57	ก	.22	.12	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.13	.17			ข	.21	.38	
	ค	.36	.40			ค	.05	.39	
	ง	.31	.10			ง	.50	.46	
53	ก	.17	.29	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	58	ก	.17	.29	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.22	.12			ข	.21	.38	
	ค	.22	.12			ค	.13	.17	
	ง	.36	.40			ง	.45	.55	
54	ก	.17	.29	ค่อนข้างยาก อำนาจจำแนกดีมาก	59	ก	.45	.38	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดี
	ข	.31	.10			ข	.31	.10	
	ค	.13	.17			ค	.17	.29	
	ง	.36	.40			ง	.05	.39	
55	ก	.21	.38	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก	60	ก	.13	.17	ยากง่ายปานกลาง อำนาจจำแนกดีมาก
	ข	.40	.48			ข	.11	.59	
	ค	.31	.10			ค	.50	.46	
	ง	.05	.39			ง	.22	.12	

หมายเหตุ

- ตัวเลือกที่มี ○ หมายถึง ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายชื่อของแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- ข้อที่มีเครื่องหมาย * หมายถึง ข้อที่ตัดออก เนื่องจากข้อสอบไม่มีคุณภาพ

ภาคผนวก ง

- แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
- แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓**

คำอธิบาย

จงอ่านคำอธิบายก่อนลงมือทำข้อสอบ

๑. เขียนชื่อ สกุล เลขที่ ลงในกระดาษคำตอบให้ชัดเจน
๒. แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด ๖๐ ข้อ ๖๐ คะแนน ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที
๓. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.				X

ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่ จากข้อ ก เป็นข้อ ข ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.	✗	X		

๔. ห้ามทำเครื่องหมายใดๆลงในแบบทดสอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จงอ่านบทประพันธ์ต่อไปนี้และตอบคำถามข้อ ๕ - ๖

พาทิมีสติรั้ง	รอกิด
รอบคอบชอบแลฝืด	ก่อนพร้อม
คำพูดฟ้างลิต	เขียนร่าง เรียงแฮ
ฟังเพราะเสนาะต้อง	ไต่ทั้งห่างภัย

๕. ข้อใดคือลักษณะของคำประพันธ์ข้างต้น

- ก. โคลงกระทู้
- ข. โคลงกลบท
- ค. โคลงสี่สุภาพ
- ง. โคลง

๖. นักเรียนสามารถนำคำประพันธ์นี้ไปใช้ในข้อใด

- ก. ให้เขียนร่างไว้ก่อนจึงพูด
- ข. ให้คิดก่อนจึงพูด
- ค. คำพูดที่ไพเราะเท่านั้นจึงปลอดภัย
- ง. ทุกคนชอบคนที่พูดไพเราะ

จงอ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๗ - ๘

อีกหนึ่งไปเชือก้อย	คำคน ลือแฮ
บอกเล่าข่าวเหตุผล	เรื่องร้าย
สืบสอบประกอบจน	แจ่มเท็จ จริณา
ยังบ่ด่วนยกย้าย	ตื่นตื่นก่อนกาล

๗. คำประพันธ์บทนี้กล่าวตรงกับสำนวนสุภาษิตใด

- ก. ฟังหูไว้หู
- ข. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- ค. คิดก่อนพูด อย่าพูดก่อนคิด
- ง. พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง

๘. หลักธรรมที่นำมาเปรียบได้กับโคลงสุภาษิตนฤทมนการ คือข้อใด

- ก. สมรวาสธรรม ๔ ทศพิทธาธรรม

- ข. ชมราชาวาสธรรม ๔ สังคหัตถ์ ๔
- ค. สังคหัตถ์ ๔ ทศพิทธราชธรรม
- ง. อธิติบาท ๔ สังคหัตถ์ ๔

จงอ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๙ - ๑๐

ทำดีไปเลือกเว้น	ผู้ใด ไฉน
แต่ผูกไมตรีไป	รอบข้าง
ทำคุณอุดหนุนใน	การชอบ ธรรมนา
ไว้ศัตรูปองมล้าง	กลับช่องสรรเสริญ

๙. คำประพันธ์บทนี้ตรงกับแนวคิดใด

- ก. อย่าหุบเบา หลงเชื่อคนง่าย
- ข. การทำดีมีแต่คนรัก
- ค. คิดก่อนพูด อย่าพูดก่อนคิด
- ง. การทำดีต่อผู้มีพระคุณเป็นสิ่งประเสริฐ

๑๐. นักเรียนสามารถนำคำประพันธ์ข้างต้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

- ก. ทำความดีให้แก่บุคคลรอบข้าง
- ข. ทำความดีให้แก่ศัตรู
- ค. ทำความดีให้แก่ครอบครัว
- ง. ทำความดีให้แก่เพื่อน

๑๑. นักเรียนสามารถนำคำสอนในโคลงสุภาษิตนฤมณาการมาใช้ดำเนินชีวิตในสังคมตามข้อใด

มากที่สุด

- ก. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ข. พูดจาอ่อนหวาน
- ค. มีมนุษยสัมพันธ์
- ง. คิดก่อนพูด

๑๒. คำประพันธ์ข้อใดให้ภาพพจน์อุปมาโวหารชัดเจนที่สุด

- ก. พาที่มีสตริ่ง รอคิด
 ข. รอบคอบชอบแลฝิด ก่อนพรวง
 ค. คำพูดฟ้างลิขิต เขียนร่าง เรียงแฮ
 ง. ฟังเพราะเสนาะต้อง โสิตทั้งห่างภัย

๑๓. ข้อใดคือลักษณะเด่นที่สุดของคำประพันธ์ต่อไปนี้

- สามารถอาจห้ามงด วาจา ตนเฮย
 ปางเมื่อยังโกรธา ชุ่นแค้น
 หยุดคิดพิจารณา แพ้ชนะ ก่อนนา
 ชอบผิดคิดเห็นมั่น ไม่ยั้งเสียความ
 ก. การใช้เสียงสัมผัส
 ข. การบรรยายให้เห็นภาพ
 ค. การเสนอข้อคิดเตือนใจ
 ง. การเสนอคุณค่าทางสังคม

๑๔. ข้อใดคือลักษณะเด่นที่สุดของคำประพันธ์ต่อไปนี้

- ไปฟังคนพูดฟัง ฟันเฟื่อ
 เท็จและจริงจางเจือ คละเคล้า
 คือมีดเกี่ยวกริดเถื่อ ท่านทัว ไปนา
 ฟังจะพาพลอยเข้า พวกเพื่อรังควาน
 ก. การสัมผัสสระ
 ข. การสัมผัสอักษร
 ค. การบรรยายให้เห็นภาพ
 ง. การเสนอคุณค่าทางวรรณศิลป์

๑๕. คำประพันธ์ในข้อ ๑๔ แสดงโวหารในข้อใดชัดเจนที่สุด

- ก. สัญลักษณ์
 ข. อุปมา
 ค. บุคคลวัตติ
 ง. อติพจน์

๑๖. ข้อใดเป็นคุณค่าทางด้านวรรณคดีของศิลาจารึกหลักที่ 1

- ก. ให้ความเพลิดเพลิน
- ข. แสดงวิถีชีวิตและสภาพสังคมสมัยสุโขทัย
- ค. แสดงศิลปะในการประพันธ์
- ง. แสดงประวัติบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย

๑๗. เราสามารถดูดวงดาว ได้ในวันเดือนดับ คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด

- ก. วันแรม
- ข. วันข้างขึ้น
- ค. วันแรม ๑ ค่ำ
- ง. วันข้างขึ้น ๑ ค่ำ

๑๘. คุณค่าวรรณคดีด้านสังคมที่ได้รับจากศิลาจารึกหลักที่ ๑ คือข้อใด

- ก. ทำให้ทราบว่าพ่อขุนศรีอินทราทิตย์เป็นกษัตริย์องค์แรกที่ปกครองสุโขทัย
- ข. ทำให้ทราบว่าสุโขทัยมีการปกครองแบบพ่อปกครองลูก
- ค. ทำให้ทราบว่าศิลาจารึกหลักที่ ๓ เป็นต้นแบบตัวอักษร
- ง. ข้อ ก, ข, ค

๑๙. ศิลาจารึกหลักที่ ๑ สามารถมีประโยชน์ต่อการใช้ภาษาไทยอย่างไรบ้าง

- ก. ใช้เป็นตัวอย่างในการเขียนตัวอักษรไทย
- ข. ใช้เป็นแบบอย่างในการคัดลายมือ
- ค. ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาเรื่องคำและประโยค
- ง. ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาการใช้คำราชาศัพท์

๒๐. จากข้อความ “ในปากประตูมีกระดิ่งอันหนึ่งแขวนไว้หัน ไพร่ฟ้าหน้าปก กลางบ้านกลางเมือง มีถ้อยมีความ เจ็บท้องข้องใจ มักจะกล่าวถึงขุนบ่ไร่ ไปลั่นกระดิ่งอันท่านแขวนไว้” จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นคุณค่าด้านสังคมเรื่องใด

- ก. ด้านเศรษฐกิจ
- ข. ด้านการดำเนินชีวิต
- ค. ด้านการปกครอง
- ง. ด้านการศึกษา

**แบบวัดความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓**

คำอธิบาย

จงอ่านคำอธิบายก่อนลงมือทำข้อสอบ

๑. เขียนชื่อ สกุล เลขที่ ลงในกระดาษคำตอบให้ชัดเจน
๒. แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด ๖๐ ข้อ ๖๐ คะแนน ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที
๓. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.				X

ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่ จากข้อ ก เป็นข้อ ข ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.	✗	X		

๔. ห้ามทำเครื่องหมายใดๆลงในแบบทดสอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑ - ๕

ความริษยาเกิดจากความกลัวคนอื่นจะได้ดีเกินตน เป็นกิเลสชนิดหนึ่ง เกิดขึ้นแก่บุคคลใดแล้ว ทำให้บุคคลนั้นเศร้าหมอง จิตใจไม่เบิกบาน ขาดความสดชื่น ใบหน้าแสดงความเป็นทุกข์อยู่ตลอดเวลา คนที่มีใจริษยานับวันเป็นคนมีกรรม คือเห็นความดีของคนอื่นแล้วไม่สบายใจ

คนทั้งหลายจะไม่สบายใจก็ต่อเมื่อเห็นสิ่งไม่ดี เช่น เห็นคนตกทุกข์ได้ยาก เห็นคนประสบภัยต่างๆ ถ้าเห็นคนได้ดีมีความสุข เจริญด้วยลาภยศสรรเสริญ เขาจะมีความสุขใจ แต่คนเป็นโรคริษยากลับมีใจตรงกันข้าม คือเห็นคนได้ดีกลับเป็นทุกข์ เห็นคนมีความสุขกลับสบายใจ

คนริษยาได้ชื่อว่าเป็นคนทำลายโลก เราเกิดมาอาศัยโลกอยู่ ได้รับความร่วมมือเป็นสุข ถ้าช่วยเขาสร้างโลกให้เจริญไม่ได้ ก็อย่าได้เป็นผู้ทำลายหรือถ่วงความเจริญของโลกด้วยการเป็นคนริษยาเลย

คนอื่นเขาสร้างคุณงามความดี เขาจะบำเพ็ญประโยชน์ ได้รับเกียรติยศชื่อเสียงแค่ไหนก็จงมีมูทิตาจิตพลอยยินดีกับเขาเถิด จะช่วยให้โลกเจริญเป็นผาสุก

จากหนังสือ แสงธรรม ของ มูลนิธิ ก.ศ.ม.

๑. ข้อความข้างต้นนี้ใช้โวหารภาพพจน์ประเภทใด

- ก. บรรยายโวหาร
- ข. เทศนาโวหาร
- ค. พรรณนาโวหาร
- ง. สาธกโวหาร

๒. นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านข้อความข้างต้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

- ก. ไม่อิจฉาริษยาบุคคลอื่น เมื่อเขาได้ดีกว่า
- ข. ไม่นินทาว่ากล่าวบุคคลอื่น
- ค. ไม่โกรธบุคคลอื่น เมื่อเขาทำให้ไม่พอใจ
- ง. ไม่คิดร้ายต่อบุคคลอื่น

๓. บุคคลในข้อใดต่อไปนี้ มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความหมายของการอิจฉาริษยา

- ก. ป่อมโกรธที่เพื่อนไม่ยอมช่วยทำงานกลุ่ม
- ข. ปลาเศร้าใจที่ไม่ได้รับการคัดเลือกให้แสดงละครหน้าพระที่นั่ง
- ค. เป้เสียใจที่ป่านได้เข้ารอบเดอะสตาร์อย่างที่ตั้งใจไว้
- ง. ปิงรู้สึกสลดใจที่เห็นภาพข่าวอาชญากรรมในหนังสือพิมพ์

๔. ถ้าทุกคนในสังคมปฏิบัติตามที่ผู้เขียนเสนอแนะ ผลที่ตามมาน่าจะเป็นอย่างไร

- ก. สภาพเศรษฐกิจดีขึ้น
- ข. ประเทศพัฒนาขึ้น
- ค. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- ง. คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

อ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๕ - ๘

เด็กน้อยคนหนึ่งอารมณ์ไม่ค่อยจะดี พ่อของเขาจึงให้ตะปู้กับเขา ๑ คู่ และบอกเขาว่า “ทุกครั้งที่ลูกรู้สึกไม่ดี โมโห หรือโกรธใครก็ตาม ให้ตอกตะปู้ ๑ ตัว ลงไปที่รั้วบ้านก็แล้วกัน

วันแรกเด็กน้อยตอกตะปู้เข้าไปที่รั้วถึง ๓๗ ตัว วันที่ ๒ วันที่ ๓ และแต่ละวันที่ผ่านไป ผ่านไป จำนวนตะปู้ก็ค่อยๆลดลงๆเพราะเด็กน้อยรู้สึกว่าการรู้จักควบคุมอารมณ์ของตัวเองให้สงบ ง่ายกว่าการตอกตะปู้ตั้งเยอะ

แล้ววันหนึ่งหลังจากที่เขาสามารถควบคุมตัวเองได้ดีขึ้น ใจเย็นมากขึ้น เขาจึงเดินไปหาพ่อเพื่อบอกว่าเขาไม่จำเป็นต้องใช้ตะปู้แล้ว เพราะเขาควบคุมตัวเองได้ดีขึ้น ไม่มุทะลุเหมือนแต่ก่อนแล้ว

พ่อยิ้ม แล้วบอกกับลูกชายว่า “ถ้าเป็นอย่างนั้นจริงๆลองพิสูจน์ให้พ่อดูสิ ทุกครั้งที่ลูกสามารถควบคุมอารมณ์จนเฉยๆของตัวเองได้ ให้ถอนตะปู้ออกจากรั้วหลังคาบ้านครั้งละ ๑ ตัวนะ”

วันแล้ววันเล่า เด็กชายก็ค่อยๆถอนตะปู้ออกทีละตัว จนในที่สุด วันหนึ่งตะปู้ทั้งหมดก็ถูกถอนออก เด็กชายดีใจมากรีบวิ่งไปบอกพ่อของเขาว่า “ผมทำได้แล้วครับ ในที่สุดผมก็ทำสำเร็จ”

พ่อไม่ได้พูดว่าอะไร แต่จูงมือลูกของเขาไปที่รั้วนั้น แล้วบอกว่า “ลูกทำได้ดีมาก ที่นี้ลองมองกลับไปรั้วสิ ลูกเห็นไหมว่ารั้วมันไม่เหมือนเดิม มันไม่เหมือนกับที่มันเคยเป็นก่อนหน้านี้อ ลูกจำไว้ล่ะว่าเมื่อไหร่ที่เราทำอะไรลงไปด้วยการใช้อารมณ์ สิ่งนั้นมักจะเกิดรอยแผล เหมือนกับการเอามีดไปกรีดหรือแทงใครเข้า ต่อให้ใช้คำพูดว่า “ขอโทษ” สักกี่หน ก็ไม่อาจลบรอยแผลหรือความเจ็บปวดที่เกิดกับเขาค้นนั้นได้ แต่ลูกจงจำคำว่า “ขอโทษ” ไว้เสมอ นะ ไม่ว่าเขาจะยกโทษให้เราหรือไม่ก็ตาม จำไว้อีกด้วยว่าสิ่งที่มันเกิดขึ้น รอยร้าวที่เกิดขึ้นกับเขา เขาอาจจะไม่มีวันลืมนั้นได้...ตลอดไป”

จากหนังสือ เข้มทิศชีวิต ของ สุตินาถ ฌ พัทลุง, ๒๕๔๘

๕. ข้อใดไม่ใช่สาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ

- ก. ควรกล่าวคำว่า “ขอโทษ” เสมอ แม้จะไม่มีใครยกโทษให้
- ข. ผู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คือผู้ที่สามารถขมใจตนเองได้
- ค. ผลที่เกิดจากการกระทำที่ขาดสติ ย่อมนำมาความเสียหายมาให้
- ง. บุคคลพึงมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๖. เพราะเหตุใดพ่อจึงให้ลูกตอกตะปูที่รั้วหลังบ้าน เมื่อรู้สึกโมโหหรือโกรธผู้อื่น
- ก. เพราะ ต้องการสอนให้ลูกรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง
  - ข. เพราะ ต้องการให้ลูกเรียนรู้วิธีระบายความโกรธของตนเอง
  - ค. เพราะ ต้องการให้ลูกหายโกรธโดยเบี่ยงเบนความสนใจของลูกออกจากเรื่องที่ทำให้โกรธ
  - ง. เพราะ ต้องการชี้ให้ลูกเห็นผลเสียของความโกรธ

๗. นิทานข้างต้น เด็กน้อย ชาตคุณธรรมข้อใด

- ก. ความเพียรพยายาม
- ข. ความอดทนอดกลั้น
- ค. ความกล้าหาญ
- ง. ความเมตตากรุณา

๘. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในเรื่องใด

- ก. การทำหน้าที่ของพ่อที่ดี
- ข. การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน
- ค. การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
- ง. การฟันฝ่าอุปสรรค ภาระงาน

๙. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องสอดคล้องกับสำนวนใด

- ก. น้ำซุ่นไว้ข้างใน น้ำใสไว้ข้างนอก
- ข. รู้ไว้ไว้ว่า ใสบ่าแบกหาม
- ค. ฝนทิ้ง ให้เป็นเข็ม
- ง. พุดไปสองไฟเบียด นิ่งเสียตำลึงทอง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑๐-๑๓

ลูกเอ๋ย ก่อนจะเที่ยวไปขอบารมีหลวงพ่อบึงคีโต เจ้าจะต้องมีทุนของตัวเอง คือ บารมี
ของตนลงทุนไปก่อน เมื่อบารมีของเจ้าไม่พอ จึงค่อยขอยืมบารมีคนอื่นมาช่วย มิฉะนั้นเจ้าจะ
เอาตัวไม่รอด เพราะหนี้สินในบุญบารมีที่เที่ยวไปขอยืมจนพันตัว เมื่อทำบุญกุศลได้บารมีมา ก็
ต้องเอาไปผ่อนใช้หนี้เขาจนหมด ไม่มีอะไรเหลือติดตัว แล้วเจ้าจะมีอะไรไว้ในภพหน้า หมั่นสร้าง
บารมีไว้แล้วฟ้าดินจะช่วยเอง

จงจำไว้นะ...เมื่อยังไม่ถึงเวลา เทพเจ้าองค์ใดจะคิดช่วยเจ้าไม่ได้...ครั้นถึงเวลา...ทั่วฟ้า
จบดินก็ต้านเจ้าไม่อยู่...จงอย่าไปเร่งเทวดาฟ้าดิน เมื่อบุญเราไม่เคยสร้างไว้เลย จะมีใครที่ไหน
มาช่วยเรา

จากหนังสือ โอวาทสมเด็จพระพุฒาจารย์ ของ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

๑๐. ข้อใดเป็นคำกล่าวที่ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับข้อความข้างต้นนี้

- ก. คนที่หมั่นทำบุญ ผลบุญย่อมเกื้อหนุน
- ข. ทุกคนควรพยายามช่วยตนเอง ก่อนขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น
- ค. สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะช่วยเฉพาะผู้ที่กำลังเดือดร้อน
- ง. ทุกคนควรพึงกระทำความดีเป็นนิจ

๑๑. ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายใด ในการเขียน

- ก. เสนอแนะ
- ข. แสดงความคิดเห็น
- ค. เชิญชวน
- ง. สั่งสอน

๑๒. ผู้ที่สามารถปฏิบัติตามข้อความข้างต้นได้ น่าจะได้รับผลเช่นใด

- ก. มีความสุข
- ข. มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน
- ค. มีความยอมรับนับถือในสังคม
- ง. มีฐานะร่ำรวย

๑๓. แนวคิดนี้น่าจะเกิดประโยชน์กับบุคคลใดมากที่สุด

- ก. เด็กและเยาวชน
- ข. ผู้ใหญ่
- ค. ผู้สูงอายุ
- ง. ผู้คนทุกวัย

อ่านบทประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑๔ - ๑๖

วันพรุ่งนี้	อยู่ไกล	ยังไม่เกิด
ช่างมันเถิด	อย่าร้อน	ไปก่อนไซ้
วันวานนี้	ตายแล้ว	ให้ตายไป
อย่าเอาใจ	ไปข้อง	ทั้งสองวัน
ถ้าวันนี้	สดชื่น	ระรื่นจิต
อย่าไปคิด	หน้าหลัง	มาคั้งฝัน
สิ่งที่แล้ว	แล้วไป	ให้แล้วกัน
สิ่งที่ฝัน	ไม่มา	อย่าอาวรณ์

จากหนังสือ อานิสงส์ของการสวดพระพุทธรูป
ของ พระเทพสิงหนุราชาจารย์

๑๔. ผู้ประพันธ์ มีจุดประสงค์ใดในการแต่งบทประพันธ์นี้

- ก. ให้ข้อคิด
- ข. สั่งสอน
- ค. บอกกล่าว
- ง. ตำหนิ

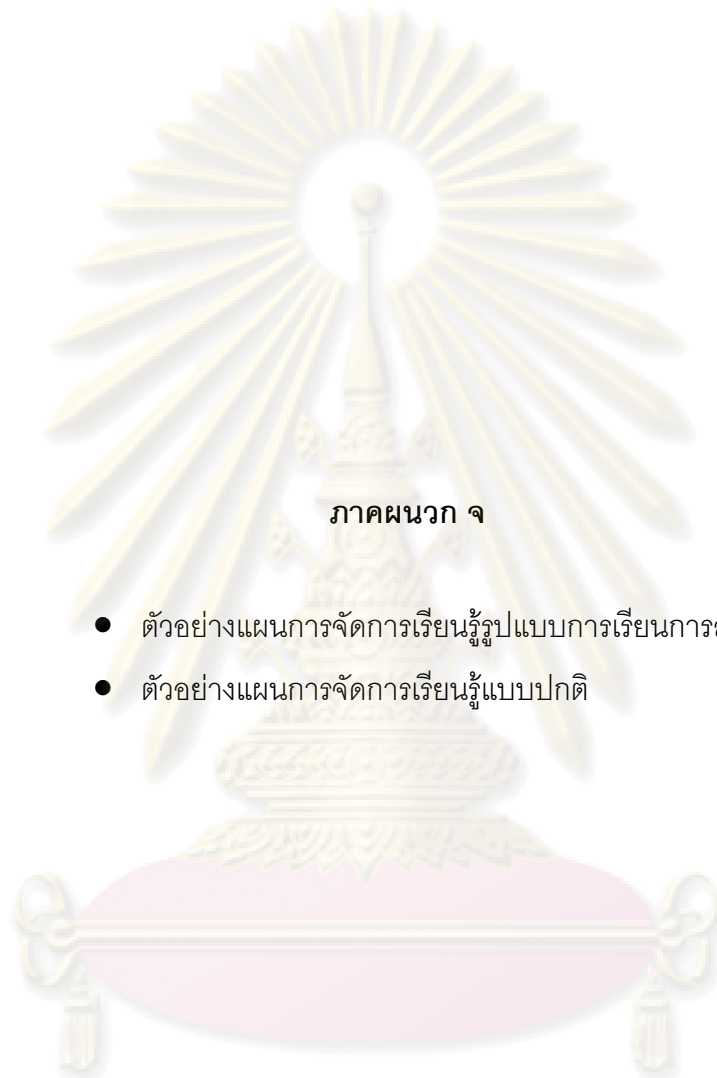
๑๕. นักเรียนเห็นด้วยกับบทประพันธ์ข้างต้นหรือไม่ อย่างไร

- ก. ไม่เห็นด้วย เพราะการดำเนินชีวิตควรคิดหน้าคิดหลัง
- ข. ไม่เห็นด้วย เพราะควรเตรียมตัวรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้น
- ค. เห็นด้วย เพราะจะดำเนินชีวิตด้วยความสุข
- ง. เห็นด้วย เพราะจิตใจจะปราศจากกิเลส

๑๖. นักเรียนสามารถนำข้อคิดจากบทประพันธ์นี้ไปใช้ในชีวิตได้อย่างไร

- ก. ทำวันนี้ให้ดีที่สุด
- ข. คิดหน้าคิดหลังก่อนลงมือกระทำ
- ค. ระลึกถึงอดีตอยู่เสมอ
- ง. วางอนาคตให้สวยงาม

ภาคผนวก จ

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย
- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย
หน่วยที่ ๔ เรื่อง โคลงสุภาพนิพนธ์มุนาการ
และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
จำนวน ๔ คาบ

สาระสำคัญ

โคลงสุภาพนิพนธ์มุนาการ เป็นสุภาพนิพนธ์ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ถ่ายทอดสิ่งที่ดั่งามในการประพจน์ปฏิบัติตนให้ผู้อ่านรับรู้ จากประสบการณ์และทรรศนะในการมองโลก ว่าการดำเนินชีวิตของสังคมมนุษย์ที่ต้องอยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน โคลงสุภาพนิพนธ์มุนาการ แปลความว่า “ผู้ประพจน์กิจตาม ๑๐ ประการนี้ จะไม่ได้รับความเสียหายเลย” แต่งเป็นโคลงสุภาพ มีบทนำ ๑ บท และบทสรุป ๑ บท และเนื้อเรื่องมี ๑๐ บท

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการคัดสรรความรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง เพราะการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างกว้างขวางและมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นจึงควรฝึกฝนให้นักเรียนมีหลักในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อช่วยให้การอ่านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านมาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

การอ่านร้อยกรองให้เข้าถึงบทประพันธ์จำเป็นต้องรู้คำศัพท์ และถอดความบทประพันธ์นั้นๆ เพื่อให้ได้ความหมาย อีกทั้งยังต้องวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อที่จะนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องไปปรับใช้ในชีวิตรจริง และวิเคราะห์ความงามทางภาษาเพื่อให้เกิดอรรถรสในการอ่านมากยิ่งขึ้น

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ

แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท ๕.๑: เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่าง

เห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนสามารถอ่านโคลงสุภาพนิพนธ์มุนาการได้อย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ความงามทางภาษา สามารถอ่านทำนองเสนาะและแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสุภาพได้ และสามารถนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริงได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายที่มาของโคลงสุภาพษิตนฤมุนาการได้
๒. เล่าพระราชประวัติรัชกาลที่ ๕ ได้
๓. บอกใจความสำคัญของโคลงสุภาพษิตนฤมุนาการ ได้
๔. บอกสรรพนามคติม โวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในโคลงสุภาพษิตนฤมุนาการได้
๕. แต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพได้
๖. อ่านทำนองเสนาะได้
๗. อภิปรายข้อคิดและประเมินค่าโคลงสุภาพษิตนฤมุนาการ ได้
๘. บอกแนวทางนำข้อคิดและคุณค่าที่ได้จากการอ่านไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้

กระบวนการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย	วิธีสอนปกติ
<p>คาบที่ ๑</p> <p><u>ขั้นที่ ๑ การตีความกำหนดประเด็นที่จะศึกษา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนร่วมกันสำรวจประเด็นที่จะต้องศึกษาในการอ่านร้อยกรอง - นักเรียนร่วมกันจัดอันดับความสำคัญของประเด็นดังกล่าว - นักเรียนร่วมกันเลือกประเด็นที่ตนสนใจจะศึกษา - นักเรียนร่วมกันกำหนดคำถามของการศึกษาและประเด็นหลักที่จะศึกษา <p><u>ขั้นที่ ๒ วางแผนงาน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดสมมติฐานในการศึกษา - นักเรียนร่วมกันออกแบบการศึกษาค้นคว้า <p><u>ขั้นที่ ๓ ดำเนินการตามแผน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆเพื่อหาหลักในการอ่านร้อยกรองและหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมาตอบประเด็นต่างๆที่นักเรียนจะต้องศึกษา 	<p>คาบที่ ๑</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงที่มาของเรื่อง - ครูและนักเรียนอภิปรายพระราชประวัติรัชกาลที่ ๕ - นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องและหาคำศัพท์และถอดความบทประพันธ์ร่วมกัน - ครูและนักเรียนสรุปบทเรียนร่วมกัน

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย	วิธีสอนปกติ
<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการอ่านที่ได้จากการค้นคว้า - นักเรียนเลือกหลักการอ่านที่จะนำไปใช้ <u>ขั้นที่ ๔ การนำผลการศึกษาไปใช้</u> - ครูและนักเรียนร่วมกันตั้งเป้าหมายในการอ่าน 	<p style="text-align: center;">-</p>
<p>คาบที่ ๒</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนตั้งสมมติฐานและออกแบบการเรียนรู้เรื่องการถอดคำประพันธ์ - ศึกษา ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง - นักเรียนแต่ละกลุ่มถอดคำประพันธ์ - นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน - นักเรียนบอกความหมายของสุภาषิตตามแถบประโยค - นักเรียนจดบันทึกเนื้อความทั้งหมด 	<p>คาบที่ ๒</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูทบทวนหลักการถอดคำประพันธ์ - ครูและนักเรียนร่วมกันถอดคำประพันธ์ ๒ บท - นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๓ คน ถอดคำประพันธ์กลุ่มละ ๑ บท - นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน - นักเรียนจดบันทึกเนื้อความทั้งหมด - นักเรียนแต่ละกลุ่มสร้างผังมโนทัศน์สรุปใจความสำคัญ - ครูและนักเรียนสรุปบทเรียนร่วมกัน
<p>คาบที่ ๓</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูชี้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเรื่องที่เรียน - นักเรียนนำเสนอผังมโนทัศน์ - นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของผู้แต่งในโคลงบทต่างๆ - นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่ครูกำหนด - นักเรียนเล่าเรื่อง สร้างสถานการณ์จำลองหรือเล่นบทบาทสมมติประกอบความหมายของโคลงบทต่างๆ 	<p>คาบที่ ๓</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูชี้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเรื่องที่เรียน - ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มวิเคราะห์คำประพันธ์กลุ่มละ ๑ บท บอกจุดมุ่งหมายของโคลงบทนั้นๆ และยกตัวอย่างสถานการณ์ประกอบการอธิบายด้วย - นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปรวมเรื่อง - ครูและนักเรียนสรุปบทเรียนร่วมกัน

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย	วิธีสอนปกติ
<p>คาบที่ ๔</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนอ่านทำนองเสนาะโคลงสุภาพิตนฤทมนการร่วมกัน - ครูอธิบายลักษณะคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ - ครูสนทนากับนักเรียนถึงศิลปะการประพันธ์ - นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ความงามของบทประพันธ์ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> คำที่เลือกสรรใช้ เสียงเสนาะ ความหมายไพเราะกินใจ การใช้กวีโวหาร: อุปมา - นักเรียนเข้ากลุ่มตามประเด็นที่ตั้งไว้ และร่วมกันอภิปรายนำเสนอผลการนำหลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไปใช้จริงว่าได้ผลอย่างไร แก้ปัญหาได้หรือไม่ โดยเน้นการสรุปให้เห็นการแก้ปัญหการอ่านด้วยวิธีการเรียนที่ใช้ กระบวนการวิจัย - ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำรายงานเชิงวิจัยตามกรอบที่ครูกำหนด 	<p>คาบที่ ๔</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนอ่านทำนองเสนาะโคลงสุภาพิตนฤทมนการร่วมกัน - นักเรียนศึกษาลักษณะคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ - ครูสนทนากับนักเรียนถึงศิลปะการประพันธ์ - นักเรียนแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม วิเคราะห์ความงามของบทประพันธ์ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> คำที่เลือกสรรใช้ เสียงเสนาะ ความหมายไพเราะกินใจ การใช้กวีโวหาร: อุปมา - ครูและนักเรียนสรุปบทเรียนร่วมกัน - ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้ที่ได้รับสร้างเป็นรายงานวิชาการ

ชิ้นงาน/ภาระงาน

รายงานเชิงวิชาการ/รายงานเชิงวิจัย

รายงานเชิงวิจัย	รายงานเชิงวิชาการ
<p>เนื้อหาประกอบด้วย</p> <p><u>บทที่ ๑</u> ประเด็นในการอ่านของแต่ละกลุ่ม</p> <p><u>บทที่ ๒</u> เอกสารการอ่านและหลักการอ่าน</p> <p><u>บทที่ ๓</u> การดำเนินการ (การวางแผนการนำหลักการอ่าน)</p> <p><u>บทที่ ๔</u> คำตอบที่ได้จากการดำเนินการตามแผนสามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่อย่างไร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์ใจความสำคัญของเรื่อง - การวิเคราะห์เนื้อหา - การประเมินค่าโคลงสุภาษิตนฤมุนการและการนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง <p><u>บทที่ ๕</u> สรุปผลการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย ได้ประโยชน์อย่างไร</p>	<p>มีเนื้อหาประกอบด้วย</p> <p>ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนเรื่องโคลงสุภาษิตนฤมุนการ เช่น ที่มา ประวัติผู้แต่ง การถอดความ ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน การนำเนื้อความจากเรื่องไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>บทประพันธ์ประเภทโคลงสุภาพที่นักเรียนในกลุ่มแต่งขึ้นคนละ ๔ บท ภายในกรอบหัวข้อสำนวน สุภาษิตไทย</p>

สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๓๓๑๐๑
๒. ใบงาน
๓. ใบความรู้
๔. แดบประโยค โคลงสุภาษิตนฤมุนการ
๕. ผังชั้นทักษะณ์โคลงสุภาพ
๖. กระดาษ A4
๗. พจนานุกรม

การประเมินผล

๑. ครูประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนในชั้นเรียน
๒. ครูประเมินจากการอภิปรายร่วมกันของนักเรียนในชั้นเรียน
๓. ครูประเมินจากใบงาน ชิ้นงาน
๔. ครูประเมินจากการตรวจรายงานเชิงวิชาการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑
(รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย)

วิชา ท ๓๓๑๐๑ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง โคลงสุภาษิตนฤมุนาการ:

เวลา ๖๐ นาที

ประวัติผู้แต่ง ที่มา หลักการถอดคำประพันธ์

สาระสำคัญ

โคลงสุภาษิตนฤมุนาการ เป็นวรรณคดีประเภทคำสอน ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นจากประสบการณ์และทรงชนะในการมองโลก เพื่อสั่งสอนประชาชนในเรื่องใช้ชีวิตในสังคมซึ่งจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน การถอดคำประพันธ์จำเป็นจะต้องรู้ที่มาของเรื่องและพยายามทำความเข้าใจในคำประพันธ์นั้นๆ ถอดใจความของคำประพันธ์ออกเป็นร้อยแก้วให้สละสลวยโดยถอดใจความให้ใกล้เคียงกับของเดิม ไม่ควรขยายความโดยไม่จำเป็น

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ และมีความรู้เรื่องหลักการถอดคำประพันธ์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกที่มาของโคลงสุภาษิตนฤมุนาการได้
๒. บอกประวัติผู้แต่งโคลงสุภาษิตนฤมุนาการได้
๓. อธิบายหลักการถอดคำประพันธ์ได้
๔. สามารถถอดคำประพันธ์ได้
๕. บอกการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

สาระการเรียนรู้

โคลงสุภาษิตนฤมุนาการ เป็นวรรณคดีประเภทคำสอนที่มีคุณค่าแก่คนไทยทุกยุคทุกสมัย เพราะพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์โคลงสุภาษิตนฤมุนาการ

การขึ้นจากประสบการณ์และทรศนะในการมองโลก เพื่อสั่งสอนประชาชนในเรื่องใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน

หลักการถอดคำประพันธ์

๑. อ่านข้อความนั้นให้จบ จับใจความให้ถูกต้องว่าข้อความตอนนั้นกล่าวถึงอะไร และรู้ต่อไปว่าข้อความนั้นมีเรื่องละเอียดเป็นประการใด

๒. คำศัพท์ต่างๆ ต้องหาคำสามัญที่มีความหมายตรงกันมาแทน ถ้าเป็นภาพยกลอนต้องเพิ่มคำที่เว้นให้เต็มความ เพราะตามธรรมเนียมภาษาภาพยกลอนมักจะเว้นคำบางคำ หรือบางอย่างในฐานะเข้าใจตนเอง

๓. การถอดคำศัพท์ไม่ใช่อธิบายความ จึงต้องเขียนให้ตรงกับความเดิม อย่าเพิ่มความใหม่หรือเรื่องใหม่ให้เกินไปจากต้นเรื่องเดิม ในบางกรณีอาจต้องขยายความหรือตัดความ เห็นว่าความเดิมกล่าวไว้ไม่ชัดเจนบ้าง กล่าวซ้ำกล่าวเกินบ้าง ดังนั้นเวลาถอดต้องนึกถึงความจำเป็นว่าควรจะขยายความเพื่อให้เกิดความชัดเจนหรือไม่

๔. ต้องถอดความให้ได้ลักษณะเดิมของคำประพันธ์นั้นๆ กล่าวคือ ถ้าเป็นบทกวีที่แสดงความศักดิ์สิทธิ์ ความอาลัย ความรัก ฯลฯ ต้องให้ข้อความนั้นแสดงลักษณะเช่นนั้นด้วย

๕. ไม่อาจหาคำใด ที่มีความหมายดีและตรงกับคำในบทเดิมก็ให้ใช้คำในบทเดิม

๖. ถ้าบทประพันธ์เป็นร้อยแก้ว ที่มีประโยคซับซ้อนยืดยาว ต้องพยายามแยกประโยคนั้น ออกเป็นประโยคง่ายๆ คือ พยายามใช้เอกรรตประโยค (ประโยคความเดียว)

๗. ถ้าในบทประพันธ์ใช้สรรพนามบุรุษที่ ๑, ๒ หรือ ๓ ในบทที่ถูกถอดให้คงใช้สรรพนามตามเดิม

๘. ควรลำดับเนื้อความตามบทเดิม อย่าสลับความเป็นอย่างอื่น เว้นแต่ในการสลับนั้นจะช่วยให้อ่านเข้าใจดีขึ้น

๙. ถ้าบทประพันธ์ใด มีโวหารภาพพจน์ที่ยากแก่การเข้าใจควรหาโวหาร ที่มีความหมายคล้ายกัน แต่อ่านเข้าใจง่ายแทน มิฉะนั้นก็ใช้ข้อความตรงไปตรงมา แทนที่จะกล่าวเป็นโวหาร

หลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2533: 6) ได้เสนอหลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ดังนี้

๑. พิจารณาทำความเข้าใจประเด็นหรือหัวข้อเรื่องให้เข้าใจ

๒. ตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระสำคัญของเรื่อง

๓. วิเคราะห์สาระสำคัญของเรื่อง

๔. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

๕. ตัดสินว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี

๖. หาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวผู้เขียน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นที่ ๑ กำหนดประเด็นปัญหา</p> <p>๑.๑ สำรวจประเด็นที่จะศึกษา</p>	<p>๑. ครูสนทนากับนักเรียนถึงหลักการอ่านร้อยกรองของนักเรียนที่เคยใช้อ่าน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทกไปแล้ว ว่าหลักการอ่านร้อยกรองดังกล่าวช่วยตอบประเด็นตามที่นักเรียนสนใจจะศึกษาในการเรียนได้หรือไม่ และทำให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านร้อยกรองดีขึ้นหรือไม่อย่างไร</p> <p>๒. นักเรียนร่วมกันสำรวจประเด็นในการเรียนเรื่องโคลงสุภาพษิตนฤมณาการ ว่ามีประเด็นใดที่จะต้องศึกษาบ้าง (คำตอบที่คาดหวัง ที่มาประวัติผู้แต่ง ลักษณะคำประพันธ์ เนื้อเรื่อง ข้อคิด คุณค่าที่ได้รับ) ครูจดบันทึกบนกระดาน</p>	<p>- สำรวจประเด็นในการศึกษา</p>
<p>จัดลำดับความสำคัญของประเด็น</p>	<p>๓. นักเรียนร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่จะศึกษาในการเรียนเรื่องโคลงสุภาพษิตนฤมณาการ</p>	<p>- จัดลำดับความสำคัญของปัญหาในบทอ่าน</p>
<p>เลือกประเด็น</p>	<p>๔. นักเรียนแต่ละคนเลือกประเด็นในการอ่านของตน ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหา/ประเด็นเหมือนกันให้เข้ากลุ่มเดียวกัน ครูสนทนากับนักเรียนต่อว่าบทเรียนนี้จะเรียนเรื่องโคลงสุภาพษิตนฤมณาการนักเรียนทราบหรือไม่ว่าสิ่งที่เราจะต้องศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในการศึกษาบทคำประพันธ์มีอะไรบ้าง (หลักการถอดคำประพันธ์ หลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ การวิเคราะห์โวหารภาพพจน์)</p>	<p>เลือกประเด็นในการอ่านที่สำคัญ มาหาวิธีการพัฒนาปรับปรุง</p>

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน
	<p>๕. ครูสนทนากับนักเรียนว่าจากประเด็นที่นักเรียนตั้งไว้ นักเรียนจะต้องศึกษาเรื่องใดก่อน (คำตอบที่คาดหวัง ที่มาและประวัติผู้แต่ง) จากนั้นครูถามว่านักเรียนสามารถศึกษาได้จากที่ไหนบ้าง</p> <p>เมื่อมีนักเรียนคนใดตอบว่าในหนังสือเรียน ครูถามต่อว่า เครื่องมือที่นักเรียนจะใช้ศึกษาคืออะไร (หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ)</p> <p>๖. นักเรียนทุกคนอ่านที่มาและประวัติผู้แต่งโคลงสุภาพรัตนกฤษณานการจากหนังสือเรียน</p>	- ศึกษาที่อ่าน
กำหนดคำถามการวิจัย และสิ่งที่จะต้องศึกษา	<p>๗. ครูสนทนากับนักเรียนโดยถามนักเรียนว่านักเรียนทราบหรือไม่ว่าสุภาษิตคืออะไร (คำตอบที่คาดหวัง คือ ถ้อยคำ หรือข้อความที่มีความหมายเป็นคติสอนใจ) ครูถามนักเรียนต่อว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร (คำตอบที่คาดหวัง เพื่อให้ข้อคิดและสั่งสอน) ครูถามต่อว่าดังนั้นการอ่านคำประพันธ์ประเภทสุภาษิตนักเรียนจะต้องอ่านเพื่ออะไร (คำตอบที่คาดหวัง เป็นข้อคิดและปฏิบัติตาม)</p> <p>๘. นักเรียนร่วมกันกำหนดสิ่งที่จะต้องศึกษาในการอ่านเพื่อนำไปใช้ นั่นก็คือ ค้นหาเครื่องมือที่จะใช้อ่านหรือหลักการอ่าน ครูแจกใบงานที่ ๑ ให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนวางแผนการเรียนรู้ของตนเองอย่างเป็นขั้นตอนในการศึกษาและทราบประโยชน์ของการศึกษาเรื่องการอ่าน คือ ให้นักเรียนตอบคำถามว่า นักเรียนจะศึกษาเรื่องหลักการอ่าน เพื่อที่จะศึกษาประเด็นการอ่านประเด็นใด และเมื่อศึกษาหลักการอ่านแล้วนักเรียนสามารถที่จะนำหลักการอ่านนี้ไปใช้อย่างไรได้บ้าง และคิดว่าหลักการอ่านที่จะศึกษานั้นจะนำไปพัฒนาตนเองอย่างไร</p>	- ร่วมกันกำหนดคำถามในการศึกษา และสิ่งที่จะต้องศึกษา

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นที่ ๒ วางแผนงาน</p> <p>๒.๑ กำหนดสมมติฐาน</p>	<p>๘. ครูให้นักเรียนช่วยกันกำหนดผลที่คาดหวังหลังจากศึกษาหลักการถอดคำประพันธ์ การวิเคราะห์โวหารภาพพจน์และหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อนำไปใช้แล้ว นักเรียนคาดหวังว่าสิ่งเหล่านี้จะช่วยพัฒนาตัวนักเรียนได้หรือไม่ อย่างไร โดยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายในชั้นเรียน ครูเขียนสมมติฐานที่นักเรียนร่วมกันตั้งขึ้นไว้บนกระดาน</p>	<p>- กำหนดผลที่คาดหวังจากการศึกษาหลักการอ่าน</p>
<p>๒.๒ ออกแบบ</p>	<p>๙. ครูสนทนากับนักเรียนถึงการออกแบบการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าของนักเรียน ว่าเมื่อนักเรียนได้หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแล้วนักเรียนจะใช้อ่านโคลงสุภาษิตนันทนาการอย่างไร</p> <p>๑๐. ครูแจกใบงานที่ ๒ เรื่องการออกแบบการเรียนรู้ และให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม ตามใบงานที่ละประเด็น คือ ในการศึกษาหลักการอ่านนักเรียนสามารถหาหลักการอ่านได้จากที่ใดบ้าง (คำตอบที่คาดหวัง ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต) ครูขยายความเพิ่มเติม คือ ถ้านักเรียนหาในห้องสมุดจะต้องหาจากหนังสืออะไร เช่น หนังสือการอ่าน ของ ประเมิน มหาพันธ์ เป็นต้น ถ้าหาจากอินเทอร์เน็ต จะต้องค้นหาจากเว็บไซต์ใด เช่น www.sanook.com เป็นต้น และลงมติร่วมกันว่าชิ้นงานคือรายงานเชิงวิจัยที่นักเรียนจะต้องทำส่งหลังจากเรียนจบบทเรียนนี้ จะใช้ระยะเวลาในการทำเท่าใด เมื่อได้ข้อสรุปแล้วให้นักเรียนจดบันทึกประเด็นต่างๆลงในใบงานที่ ๒ ที่ครูแจกให้</p>	<p>- ออกแบบการเรียนรู้ร่วมกันว่าเรียนรู้อะไรบ้าง เช่น เรื่อง ที่มาและประวัติผู้แต่ง จะเรียนรู้อะไรได้จากที่ไหน</p>

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน
๓.๓ เก็บรวบรวมข้อมูล	๑๑. ครูแจกหนังสือและเอกสารเกี่ยวกับ หลักการ ถอดคำประพันธ์ที่และหลักการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาโดยให้ สมาชิกในกลุ่มแบ่งกันศึกษาข้อมูล ให้นักเรียน อภิปรายกับเพื่อนในกลุ่ม	- รวบรวมข้อมูล ข้อมูลหลักการอ่าน
๓.๒ วิเคราะห์ข้อมูล	๑๒. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่าผลที่ได้จาก การศึกษาหลักการดังกล่าวแล้ว นักเรียนได้รับข้อมูล อะไรบ้างและจะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้ อย่างไร ให้นักเรียนจดบันทึกการอภิปรายกลุ่มส่งครู	- วิเคราะห์ข้อมูล
๓.๓ สรุปผล	๑๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอข้อสรุป หลักการถอดคำประพันธ์และการใช้หลักการอ่าน อ่านวรรณคดีร้อยกรอง นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งบันทึก การอภิปรายกลุ่มให้ครู	นำเสนอข้อสรุปของ กลุ่ม
ขั้นที่ 4 การนำผล การศึกษาไปใช้ แก้ปัญหาเพื่อการ พัฒนางาน ๔.๑ ทดลองใช้ใน สถานการณ์จริง	๑๖. นักเรียนร่วมกันกำหนดทิศทางการอ่านโคลง สุภาพรัตนฤทมนการ โดยให้นักเรียน <ul style="list-style-type: none"> - บอกประเด็นสำคัญของสิ่งที่ตนต้องศึกษา - เรียงลำดับความสำคัญของประเด็นที่จะต้อง ศึกษา - กำหนดคำถามสำคัญของการศึกษา พร้อมทั้ง ตั้งเป้าหมายการศึกษาว่าจะนำหลักการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณไปใช้ประโยชน์อย่างไร - กำหนดสิ่งที่จะต้องศึกษาจากเรื่องว่าผลที่คิดว่า จะได้รับจากการศึกษาคือการพัฒนาการอ่าน ของตน และการทำงานกลุ่ม รวมถึงการวางแผนการเรียนรู้อของตนเอง (โดยครูตั้งคำถามนำ) นักเรียนเขียนลงในใบงานที่ ๓ - ๑๗. ครูและนักเรียนสรุปบทเรียนร่วมกัน ครู มอบหมายให้นักเรียนไปอ่านโคลงสุภาพรัตนฤทมนการและหาคำศัพท์จากทำยบทเรียนหรือ พจนานุกรมเพื่อนำมาอภิปรายในคาบต่อไป 	กำหนดจุดมุ่งหมาย และแนวทางในการ เรียนรู้ร่วมกัน

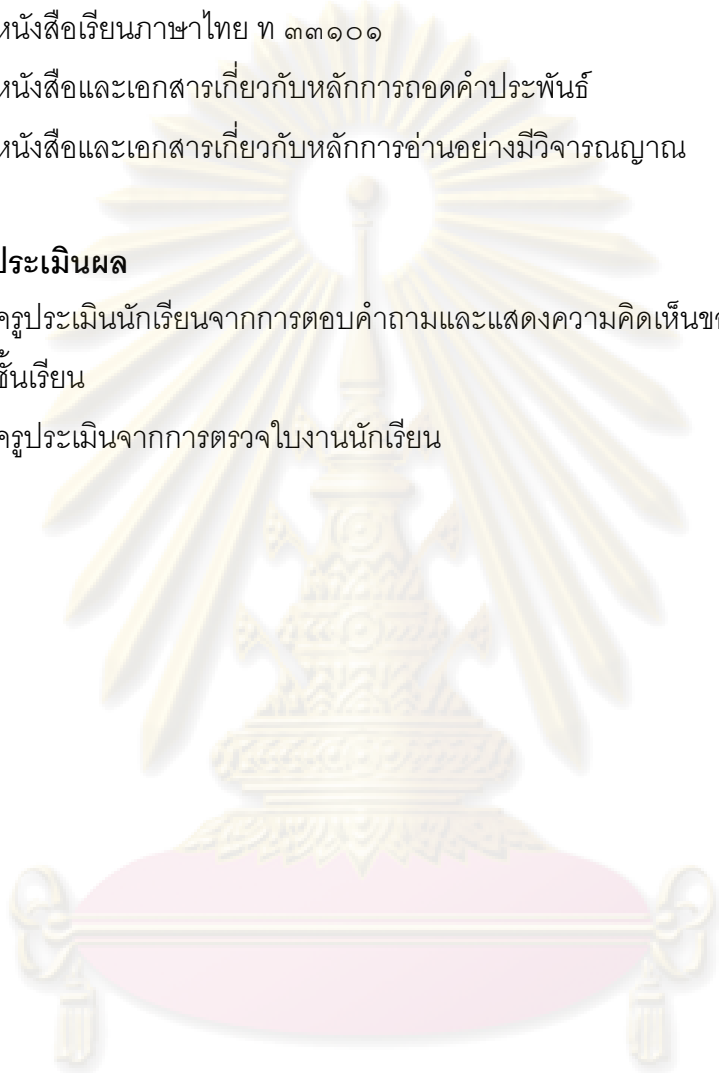

สื่อการเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๑ กำหนดปัญหาและวางแผนงาน
๒. ใบงานที่ ๒ ออกแบบการเรียนรู้
๓. ใบงานที่ ๓ การนำหลักการอ่านมาใช้
๔. หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๓๓๑๐๑
๕. หนังสือและเอกสารเกี่ยวกับหลักการถอดคำประพันธ์
๖. หนังสือและเอกสารเกี่ยวกับหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การวัดและประเมินผล

๑. ครูประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในชั้นเรียน
๒. ครูประเมินจากการตรวจใบงานนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบงานที่ ๑
กำหนดปัญหา วางแผนงาน

ชื่อ..... เลขที่..... ชั้น.....

๑. ประเด็นปัญหาการอ่าน

.....
 .....
 .....

๒. นักเรียนคาดหวังว่าจะได้อะไรจากการศึกษาหลักการอ่าน

.....
 .....
 .....

๓. นักเรียนคิดว่าหลักการอ่านที่จะศึกษานั้นจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนให้ดีขึ้นได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
 .....
 .....

๔. นักเรียนคาดหวังว่าจะสามารถนำหลักการอ่านที่ได้ไปใช้พัฒนาการอ่านของตนเองได้อย่างไร

.....
 .....
 .....

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบงานที่ ๒
การออกแบบการศึกษาค้นคว้า
กลุ่มที่.....

สมาชิก

๑. .... เลขที่.....
 หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ.....

๒. .... เลขที่.....
 หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ.....

๓. .... เลขที่.....
 หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ.....

๔. .... เลขที่.....
 หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ.....

๕. .... เลขที่.....
 หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ.....

๖. .... เลขที่.....
 หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ.....

ให้นักเรียนกำหนดสิ่งต่างๆในการออกแบบการศึกษาค้นคว้าตามประเด็นต่อไปนี้

๑. กำหนดวิธีการหาข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า

- ค้นคว้าในห้องสมุด (ระบุชื่อหนังสือที่จะใช้)
- ค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต (ระบุเว็บไซต์ที่สืบค้นข้อมูล)

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องหลักการอ่าน

.....

.....

.....

.....

๒. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าและสรุปข้อมูล

.....

.....

ใบงานที่ ๓
การนำหลักการอ่านมาใช้

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

๑. ให้นักเรียนบอกประเด็นที่ควรศึกษาตามลำดับความสำคัญ

- ๑. ....
- ๒. ....
- ๓. ....
- ๔. ....

ประเด็นที่สนใจจะศึกษา

๒. ให้นักเรียนกำหนดคำถามสำคัญของการศึกษาหลักการอ่าน พร้อมทั้งตั้งเป้าหมายการศึกษาว่าจะนำหลักการอ่านที่เลือกใช้ไปใช้ประโยชน์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ให้นักเรียนกำหนดสิ่งที่จะต้องศึกษาจากเรื่องโคลงสุภาษิตนฤมุนนาการ ว่าผลที่คิดว่าจะได้รับจากการศึกษาคืออะไร

.....

.....

.....

.....

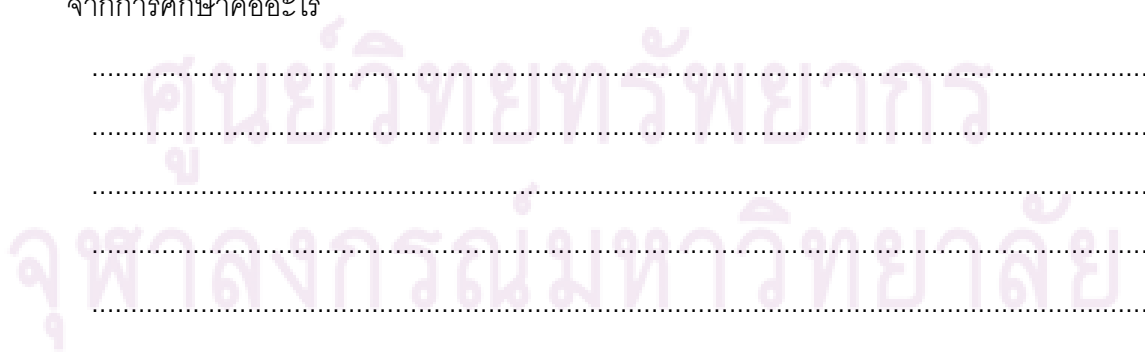
.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒
(รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย)

วิชา ท ๓๓๑๐๑ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง โคลงสุภาพรัตนคุณนการ: การจับใจความสำคัญ

เวลา ๖๐ นาที

สาระสำคัญ

โคลงสุภาพรัตนคุณนการเป็นวรรณคดีประเภทคำสอน มีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อสั่งสอนการปฏิบัติตนต่อกันของคนในสังคม ซึ่งจำเป็นจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีใจความสำคัญ คือ แนะนำการปฏิบัติตนตามหลัก ๑๐ ประการ ในโคลง ๑๐ บท โดยกล่าวว่า ผู้ประพฤติกิจตาม ๑๐ ประการนี้ จะไม่ได้รับความเสียหายเลย

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท ๕.๑: เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่าง เห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องโคลงสุภาพรัตนคุณนการ และเห็นคุณค่าของการศึกษา โคลงสุภาพรัตนคุณนการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. ถอดความบทประพันธ์โคลงสุภาพรัตนคุณนการได้
๒. บอกใจความสำคัญของโคลงสุภาพรัตนคุณนการได้
๓. บอกคุณค่าที่ได้จากเรื่องโคลงสุภาพรัตนคุณนการได้

สาระการเรียนรู้

โคลงสุภาพรัตนคุณนการ แปลความว่า “ผู้ประพฤติกิจตาม ๑๐ ประการนี้ จะไม่ได้รับความเสียหายเลย” ดังนี้

๑. ควรทำความดีกับบุคคลทั่วไป
๒. ควรระวังความโกรธริษยาและคำพูดไม่ดี
๓. ควรมีความหนักแน่น คิดใคร่ครวญก่อนตัดสินใจ

๔. ควรมีสติในการพูด ลำดับถ้อยคำให้ดีก่อนพูด
๕. ควรมีความอดกลั้น ไม่พูดขณะที่ยังโกรธ
๖. ควรมีความกรุณาต่อผู้ที่ได้รับความทุกข์
๗. ควรขอโทษเมื่อตนทำผิด
๘. ควรอดกลั้นไม่ให้โต้เถียงกันรุนแรง
๙. ไม่พูดพร่ำเพ้อ นินทาให้ร้ายผู้อื่น
๑๐. ไม่หลงเชื่อข่าวลือที่ไม่ดี ไม่ตื่นตื่นก่อนสอบถามให้แน่ชัด

การจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน
ขั้นที่ ๒ วางแผนงาน ๒.๑ กำหนดสมมติฐาน	๑. นักเรียนร่วมกันตั้งสมมติฐานในการเรียนเรื่อง โคลงสุภาสิตนฤพุมนาการ เช่น เนื้อหาของเรื่อง ซึ่งต้องใช้หลักการถอดคำประพันธ์เพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อหาของเรื่องได้ง่ายขึ้น เป็นต้น ครูจัดบันทึกบนกระดาน (๕ นาที)	- ตั้งสมมติฐาน
๒.๒ ออกแบบ	๒. นักเรียนร่วมกันออกแบบการเรียนรู้ว่าการที่จะให้ได้มาซึ่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา และสามารถจับใจความสำคัญของโคลงสุภาสิตนฤพุมนาการได้ นักเรียนจำทำอย่างไร โดยมีขั้นตอนดังนี้ ๒.๑ นักเรียนจะใช้เครื่องมือใดในการแสวงหาคำตอบในประเด็นต่างๆ (หลักการถอดคำประพันธ์ หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ) ๒.๒ นักเรียนจะเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีใด เช่น การจดบันทึกจากการอภิปรายในชั้นเรียน การจดบันทึกและหาข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต (๕ นาที)	- ออกแบบการเรียนรู้

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นที่ ๓ การดำเนินการ</p> <p>ตามแผน</p> <p>๓.๑ เก็บรวบรวมข้อมูล</p>	<p>๓. นักเรียนทบทวนเรื่องหลักการถอดคำประพันธ์ของแต่ละกลุ่ม</p> <p>๔. นักเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลจากเรื่องการอ่านเนื้อหาในหนังสือเรียน และจดบันทึกใจความสำคัญ</p> <p>๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มถอดคำประพันธ์ร่วมกัน บทประพันธ์มีทั้งสิ้น ๑๒ บท ให้นักเรียนในกลุ่มแบ่งกันถอดคำประพันธ์และนำเสนอให้เพื่อนในกลุ่มฟัง (๑๐ นาที)</p> <p>๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการถอดคำประพันธ์ ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญของแต่ละบท (๑๕ นาที)</p>	<p>- ศึกษาข้อมูล</p> <p>- ถอดคำประพันธ์</p> <p>- นำเสนอผลงาน</p>
<p>๓.๒ วิเคราะห์ข้อมูล</p>	<p>๗. ครูคิดแถบประโยคสำนวน สุภาษิต ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - หูเบา - ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว - คิดก่อนพูด อย่าพูดก่อนคิด - พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง - ฟังหูไว้หู - กระทบตื้นตื้นม - ปากคนยาวกว่าปากกา <p>ให้นักเรียนค้นหาโคลงที่มีความหมายสอดคล้องตามสุภาษิตดังกล่าวพร้อมกับบอกความหมายด้วย (๑๐ นาที)</p>	<p>- หาความหมายของสำนวนสุภาษิต</p>
<p>๓.๓ สรุปผล</p>	<p>๘. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติไปในคาบเรียนนี้ (๕ นาที)</p> <p>๙. ครูสรุปเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับจากการเรียนในวันนี้ (๕ นาที)</p>	<p>- สรุปบทเรียนร่วมกัน</p>

สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๓๓๑๐๑
๒. แถบประโยค
  - โคลงสุภาชิตนฤพุมนาการ
  - หูเบา
  - ทำดีได้ดี
  - คิดก่อนพูด อย่าพูดก่อนคิด
  - พูดไปสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง
  - ฟังหูไว้หู
  - กระทบตื้นตื้นม
  - ปากคนยาวกว่าปากกา

การวัดและประเมินผล

๑. ครูประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในชั้นเรียน
๒. ครูประเมินจากก้านำเสนอผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓
(รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย)

วิชา ท ๓๓๑๐๑ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง โคลงสุภาชิตนฤมุนาการ: การวิเคราะห์เนื้อหา

เวลา ๖๐ นาที

สาระสำคัญ

โคลงสุภาชิตนฤมุนาการ แปลความว่า “ผู้ประพฤติกิจตาม ๑๐ ประการนี้ จะไม่ได้รับความเสียหายเลย” เป็นสุภาชิตคำสอน สอนในเรื่องการดำเนินชีวิตของสังคมมนุษย์ที่ต้องอยู่ร่วมกัน จำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน ซึ่งตรงกับหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ต้องการให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และหลักมนุษยสัมพันธ์ว่า ตนเองมีความสุข ผู้อื่นมีความสุขและสังคมมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท ๕.๑: เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวิจารณ์คดีและวรรณกรรมไทย อย่าง เห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนประเมินคุณค่า ข้อคิดที่ได้จากเรื่องโคลงสุภาชิตนฤมุนาการและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. พุทวิเคราะห์เนื้อหาความโคลงสุภาชิตนฤมุนาการแต่ละบทได้
๒. บอกคุณค่าที่ได้รับจากโคลงสุภาชิตนฤมุนาการได้
๒. บอกการนำข้อคิดที่ได้จากโคลงสุภาชิตนฤมุนาการไปใช้ในชีวิตจริงได้

สาระการเรียนรู้

โคลงสุภาชิตนฤมุนาการ แปลความว่า “ผู้ประพฤติกิจตาม ๑๐ ประการนี้ จะไม่ได้รับความเสียหายเลย” ดังนี้

๑. ควรทำความดีกับบุคคลทั่วไป
๒. ควรระวังความโกรธริษยาและคำพูดไม่ดี

๓. ควรมีความหนักแน่น คิดใคร่ครวญก่อนตัดสินใจ
๔. ควรมีสติในการพูด ลำดับถ้อยคำให้ดีก่อนพูด
๕. ควรมีความอดกลั้น ไม่พูดขณะที่ยังโกรธ
๖. ควรมีความกรุณาต่อผู้ที่ได้รับความทุกข์
๗. ควรขอโทษเมื่อตนทำผิด
๘. ควรอดกลั้นไม่ให้โต้เถียงกันรุนแรง
๙. ไม่พูดพร่ำเพ้อ นินทาให้ร้ายผู้อื่น
๑๐. ไม่หลงเชื่อข่าวลือที่ไม่ดี ไม่ตื่นตื่นก่อนสอบถามให้แน่ชัด

เนื้อความของโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ จัดเป็นการสร้างมนุษย์สัมพันธ์บนพื้นฐานของหลักธรรมดังนี้

๑. เมตตาให้อภัยแก่ผู้อื่น
๒. มีความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบ
๓. ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
๔. สุภาพอ่อนน้อม

โคลงสุภาษิตนฤมุนาการมีคุณค่าพึงนำไปปฏิบัติเพื่อส่งเสริมตนเองให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

การจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นที่ ๔ การนำผลที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาเพื่อการพัฒนางาน</p> <p>๔.๑ ทดลองใช้ในสถานการณ์จริง</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ครูสนทนากับนักเรียนถึงประโยชน์ของการอ่านวิเคราะห์เนื้อเรื่อง เช่น เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือแล้ววิเคราะห์เนื้อหาไปด้วยนอกจากนักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดีแล้ว จะทำให้นักเรียนมีทัศนคติหรือมุมมองในเรื่องนั้นๆกว้างไกลมากขึ้น และถามนักเรียนว่าในการอ่านวิเคราะห์เนื้อเรื่องจะต้องใช้หลักการใด (หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ) (๕ นาที) ๒. นักเรียนร่วมกันตั้งสมมติฐานในการวิเคราะห์เนื้อหาของโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ เช่น หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสามารถช่วยให้เข้าใจเนื้อหาและวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อการนำไปใช้ได้ดีขึ้น เป็นต้น ครูจัดบันทึกบนกระดาน (๕ นาที) 	<p>- ตั้งสมมติฐาน</p>

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน
<p>๔.๑ ทดลองใช้ในสถานการณ์จริง</p>	<p>๓. ครูสนทนากับนักเรียนถึงความสำคัญของโคลงสุภาสิตนฤพุมนาการว่าถึงแม้จะแต่งมาเป็นเวลานานับร้อยปี แต่เนื้อความก็ยังคงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้</p> <p>๔. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ คนทั้งหมด ๑๐ กลุ่ม เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของโคลงสุภาสิตฯ กลุ่มละ ๑ โคลง (ครูให้นักเรียนจับฉลากเลือกโคลงแต่ละบท)</p> <p>๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านโคลงสุภาสิตนฤพุมนาการโดยใช้หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่แต่ละกลุ่มเลือก เมื่ออ่านแล้วให้วิเคราะห์เนื้อหา เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดประสงค์ของผู้แต่งที่แต่งโคลงบทนั้นๆขึ้น - เห็นด้วยหรือไม่กับเนื้อความ เห็นด้วยอย่างไร - เนื้อความสอนอะไร ดีอย่างไร - ยกสถานการณ์ปัจจุบันหรือสถานการณ์สมมติประกอบการอธิบาย ตามกลวิธีการนำเสนอเช่นเล่าเรื่องหรือแสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการทำตามเนื้อความของโคลงนั้นๆและการไม่ทำตาม จะมีผลตามมาอย่างไร ให้นักเรียนยกสุภาสิต สำนวนที่มีความหมายตามเนื้อความนั้นๆด้วย <p>ให้นักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน (๓๕ นาที)</p> <p>๖. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติไปในคาบเรียนนี้ (๕ นาที)</p> <p>๗. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนในวันนี้ ครูมอบหมายให้นักเรียนเลือกห้องโคลงบทใดบทหนึ่งที่นักเรียนชอบ และเขียนลงในกระดาษ โดยบอกเหตุผลด้วยว่าชอบเพราะอะไร โดยครูบอกจุดประสงค์ของการท่องจำบทประพันธ์ว่ามีประโยชน์สำหรับเป็นข้อคิดเตือนใจในการดำรงชีวิต และสามารถนำไปเขียนอ้างอิง ในการทำรายงานที่เกี่ยวข้องได้</p>	<p>- วิเคราะห์เนื้อเรื่องตามประเด็นต่างๆ</p> <p>- พูดย่อรายงาน</p> <p>- สรุปบทเรียนร่วมกัน</p>

สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๓๓๑๐๑
๒. แถบประโยคเนื้อหาโคลงสุภาสิตนฤมุนาการทั้ง ๑๐ บท

การวัดและประเมินผล

๑. ครูประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในชั้นเรียน
๒. ครูประเมินจากการนำเสนอผลการอภิปรายของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔
(รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัย)

วิชา ท ๓๓๑๐๑ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง โคลงสุภาพฉันทนาการ: การวิเคราะห์ความงามทางภาษา

เวลา ๖๐ นาที

สาระสำคัญ

การศึกษาวรรณคดีให้ลึกซึ้งจะต้องพิจารณาจะต้องพิจารณาคคุณค่าด้านวรรณศิลป์ให้ถี่ถ้วนจึงจะเห็นแง่มุมและเกิดสุนทรียรสในการอ่าน เพราะวรรณคดีเป็นงานประพันธ์ที่ใช้ศิลปะทางภาษาเรียบเรียงคัดสรรถ้อยคำ โวหารภาพพจน์ เพื่อสื่อให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินและเกิดสุนทรียทางอารมณ์ โดยเนื้อหาจะสอดแทรกคติธรรม แนวทางการดำเนินชีวิตไว้อย่างกลมกลืน

มาตรฐานการเรียนรู้

- มาตรฐาน ท ๑.๑: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน
- มาตรฐาน ท ๕.๑: เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่าง เห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องโคลงสี่สุภาพ การใช้ถ้อยคำสำนวนและการเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงสุภาพฉันทนาการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพได้
๒. แต่งโคลงสี่สุภาพได้
๓. เปรียบเทียบสำนวนไทยที่ปรากฏในเรื่องได้
๔. อธิบายการใช้คำเด่นๆที่ปรากฏในโคลงสุภาพฉันทนาการพร้อมทั้งยกตัวอย่างคำประพันธ์ได้

สาระการเรียนรู้

การศึกษาวรรณคดีให้ลึกซึ้งจะต้องพิจารณาจะต้องพิจารณาคคุณค่าด้านวรรณศิลป์ให้ถี่ถ้วนจึงจะเห็นแง่มุมและเกิดสุนทรียรสในการอ่าน เพราะวรรณคดีเป็นงานประพันธ์ที่ใช้ศิลปะทางภาษาเรียบเรียงคัดสรรถ้อยคำ สำนวนโวหาร เพื่อสื่อให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินและเกิด

สุนทรียทางอารมณ์ โดยเนื้อหาจะสอดแทรกคติธรรม แนวทางการดำเนินชีวิตไว้อย่างกลมกลืน โคลงสุภาษิตนฤทมนการแต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ มีบทนำ ๑ บท บทสรุป ๑ บท และเนื้อเรื่อง ๑๐ บท มีความงามในเรื่องการใช้คำ มีการใช้คำสัมผัส การเล่นคำสัมผัสในวรรคและต่างวรรค มีทั้งสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ ช่วยให้เกิดเสียงไพเราะและเน้นเนื้อความให้เด่นชัดขึ้น

การจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน
๔.๑ ทดลองใช้ในสถานการณ์จริง	<p>๑. ครูซักถามนักเรียนว่านักเรียนทราบหรือไม่ว่าลักษณะคำประพันธ์ที่ใช้ในการแต่งเรื่องโคลงสุภาษิตนฤทมนการ เป็นกวีนิพนธ์ประเภทใด (คำตอบที่คาดหวัง โคลงสี่สุภาพ) ถ้านักเรียนตอบไม่ได้ครูให้ตัวเลือก เมื่อนักเรียนคนใดตอบว่าโคลงสี่สุภาพ ครูติดแถบประโยค โคลงสี่สุภาพและติดผังชั้นทลัษณ์โคลงสี่สุภาพบนกระดาน พร้อมซักถามความรู้เดิมของนักเรียน จากนั้นครูอธิบายเรื่อง คำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ เช่น เรื่องจำนวนคำในวรรค การบังคับเอกโท เพิ่มเติม (๕ นาที)</p> <p>๒. นักเรียนอ่านโคลงสี่สุภาพจากหนังสือเรียน ๑ บท โดยอ่านแบบปกติ และอ่านทำนองเสนาะ ครูถามนักเรียนว่าการอ่านทั้ง ๒ แบบมีความแตกต่างกันอย่างไร การอ่านให้ไพเราะนั้นจะต้องทำอย่างไร (คำตอบที่คาดหวัง มีการแบ่งคำ และการใช้น้ำเสียง) (๕ นาที)</p> <p>๓. ครูสนทนากับนักเรียนถึงความไพเราะของโคลงสุภาษิตนฤทมนการ ในเรื่องของการใช้คำเกี่ยวกับการเล่นคำสัมผัสในวรรคและต่างวรรค สัมผัสอักษรและสัมผัสสระ ให้นักเรียนร่วมกันหาคำสัมผัสอักษรและสัมผัสสระในวรรคและต่างวรรค อภิปรายร่วมกัน (๑๐ นาที)</p>	<p>- อ่านทำนองเสนาะ</p> <p>- หาสัมผัสในโคลงสี่สุภาพ</p>

ขั้นตอน	กิจกรรม	บทบาทผู้เรียน
๔.๑ ทดลองใช้ในสถานการณ์จริง(ต่อ)	<p>๔. ครูแจกใบความรู้เรื่อง ศิลปะการประพันธ์ ให้นักเรียนศึกษา เป็นเวลา ๓ นาที ครูสุ่มนักเรียน ๒ คน พุดสรุปใจความสำคัญ (๕ นาที)</p> <p>๕. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม วิเคราะห์ความงามของบทร้อยกรองโคลงสุภาสุภาษิตนฤทมนการ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. คำที่เลือกสรรใช้ ๒. ทำนองเสนาะ/เสียงเสนาะ ๓. ความหมายไพเราะกินใจ ๔. การใช้กวีโวหาร: อุปมา <p>ให้นักเรียนจดบันทึกสรุปผลการอภิปรายส่งครู(๑๐ นาที)</p> <p>๖. ครูสุ่มถามนักเรียน ๒ กลุ่ม (๕ นาที)</p>	<p>- ศึกษาเรื่องศิลปะการประพันธ์</p> <p>- วิเคราะห์ความงามทางภาษาจดบันทึก</p> <p>- ตอบคำถาม</p>
๔.๒ พัฒนาการปฏิบัติงาน	<p>๑๒. นักเรียนเข้ากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ตั้งแต่คาบแรก ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและสรุปผลว่าการใช้หลักการถอดคำประพันธ์และการอ่านโดยใช้หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่แต่ละกลุ่มเลือกใช้นั้นสามารถนำมาแก้ปัญหาในการอ่านที่ประสบหรือตอบประเด็นที่กลุ่มสนใจอยู่ได้จริงหรือไม่อย่างไร จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาพุดนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในชั้นเรียน โดยเน้นการสรุปผลโดยใช้กระบวนการวิจัย (๒๐ นาที)</p> <p>๑๓. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำรายงานเชิงวิจัยตามกรอบที่ครูกำหนด โดยเขียนประเด็นปัญหาตามที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น วิธีการศึกษาค้นคว้าให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการอ่าน และการนำหลักการอ่านมาใช้อ่านเนื้อเรื่องที่เป็นร้อยกรองเพื่อพิจารณาคุณค่าตามหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สรุปผลว่าสามารถนำหลักการอ่านไปใช้แล้วเกิดอะไรขึ้น อภิปรายผลการนำไปใช้ว่าสามารถตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้นได้หรือไม่อย่างไร</p>	<p>- อภิปรายร่วมกัน</p> <p>- นำเสนอผลการอภิปราย</p>

สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๓๓๑๐๑
๒. ผังชั้นทลัษณ์โคลงสี่สุภาพ
๓. แถบประโยค โคลงสี่สุภาพ
๔. ใบความรู้ศิลปะการประพันธ์
สร้อยสน สกลรักษ์. **วรรณกรรมปัจจุบันสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา.** (เอกสารอัด
สำเนา)

การวัดและประเมินผล

๑. ครูประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นของนักเรียนใน
ชั้นเรียน
๒. ครูประเมินจากผลงาน ผลการอภิปรายร่วมกันของนักเรียนในชั้นเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบความรู้ ศิลปะการประพันธ์

ร้อยกรองเป็นงานศิลปะที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และคำว่าร้อยกรองเองก็แสดงให้เห็นลักษณะการแต่งที่ต้องกรองคำมาร้อยเรียงกันอย่างประณีตบรรจง

ศิลปะการประพันธ์ร้อยกรองปัจจุบันได้มีความงดงาม ก่อเกิดความซาบซึ้งสะเทือนอารมณ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. คำที่เลือกสรรใช้ คำในร้อยกรองไม่จำเป็นต้องเป็นศัพท์สูง ในทางตรงข้าม ร้อยกรองปัจจุบันมักใช้คำทั่วไป แต่มีความหมายลึกซึ้ง เมื่อนำมาเรียงร้อยกันแล้วจะเกิดอารมณ์สะเทือนใจ

2. เสียงเสนาะ คุณสมบัติที่สำคัญอันหนึ่งที่จะทำให้ร้อยกรองงดงาม คือ เสียงที่เกิดจากสัมผัส ทั้งสัมผัสนอก สัมผัสใน สีสาวจังหวะของการใช้คำและการเล่นคำ เช่น การใช้คำซ้ำให้เกิดจังหวะในบทกวี และการใช้สัมผัสใน บางกรณีก็อาจใช้สีลาการสร้างคำให้เกิดเสียงหนักเบาตามจังหวะของฉันทลักษณ์ เพื่อให้เกิดอารมณ์ขึ้น

3. ความหมายไพเราะกินใจ ความหมายที่กินใจของร้อยกรองเกิดจากการที่กวีใช้คำให้เกิดจินตภาพ ให้ผู้อ่านรู้สึกร่วมไปกับร้อยกรองด้วยจินตนาการ ตามที่กวีชี้ชวนให้สังเกตและชื่นชม อาจเป็นสิ่งเล็ก ๆ น้อยๆ ในชีวิต แต่ชวนให้เกิดอารมณ์ละเอียดอ่อนหวาน กินใจ

4. การใช้กวีโวหาร กวีโวหารหรือภาพพจน์ (figure of speech) คือวิธีการใช้ถ้อยคำ เพื่อให้เกิดเป็นภาพขึ้นมา ผู้แต่งร้อยกรองปัจจุบันนิยมใช้ภาพพจน์ต่าง ๆ หลายชนิดด้วยกันเพราะมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ต้องการจะให้ภาพพจน์นั้น ๆ เป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ของผู้แต่งไปยังผู้อ่าน หรือเป็นเครื่องช่วยขยายเนื้อความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น หรือช่วยทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพคล้ายตามผู้แต่งไปด้วย การใช้ภาพพจน์นี้มักมุ่งเอาความรู้สึกด้านอารมณ์เป็นสำคัญกว่าข้อเท็จจริง

4.1 อุปมา (Simile) เป็นโวหารเปรียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง ผู้แต่งต้องนำของสองสิ่งซึ่งเหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน โดยมีคำว่า เหมือน คล้าย รวากับ ดูราว ดูจ เพียงประหนึ่ง กล เทียบ ดัง ฯลฯ เป็นคำเชื่อม

4.2 อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นโวหารเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง มักใช้คำว่า เป็น คือ เท่า ในการเปรียบเทียบ

4.3 สัญลักษณ์ (Symbol) เป็นวิธีการที่ผู้แต่งคิดหาคำมาใช้แทนสรรพสิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม และคำที่นำมาใช้นั้นมีความแตกต่างไปจากความหมายตามตัวอักษรด้วย เช่น ใช้ “ฝน” เป็นสัญลักษณ์แทน “ความสดชื่น” ใช้ “แมลงและดอกไม้” เป็นสัญลักษณ์แทน “บุรุษและสตรี” เป็นต้น

4.4 ปฏิปจฉา (Rhetorical – question) เป็นศิลปะการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบของผู้แต่ง เพราะมุ่งจะให้คำถามนั้นเป็นสื่อนำความคิดของผู้อ่านหรือเป็นเครื่องเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านมากกว่าต้องการคำตอบ แต่ถ้าจะตอบ คำตอบมักจะออกมาในรูปคำตอบปฏิเสธ นอกจากนี้บางครั้งอาจถือว่าเป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบเพราะรู้คำตอบกันดีอยู่แล้ว

4.5 ปฏิรูปพจน์ (Allusion) เป็นการอ้างถึงบุคคล เหตุการณ์ พุทธิกรรมหรือข้อความที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายดีแล้ว เปรียบเทียบกับสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงในบทกวี เพื่อช่วยโยงความคิดให้แก่ผู้อ่าน และทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น

4.6 ปฏิภาคพจน์ (Paradox) เป็นการกล่าวถึงข้อความที่มีความหมายขัดกัน เพื่อให้เป็นเครื่องดึงความสนใจของผู้อ่านอีกวิธีหนึ่ง เพราะความตรงกันข้ามดังกล่าวนี้ อาจจะดูเหมือนว่าไม่น่าเป็นไปได้แต่ก็เป็นไปแล้ว

4.7 ปฏิวาทะ (Oxymoron) เป็นวิธีการกล่าวข้อความด้วยการนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือค้านกันมารวมกัน เพื่อให้เกิดคำซึ่งมีความหมายใหม่ เช่น ความหมายที่ให้ความรู้สึกขัดแย้งหรือเพิ่มความเข้มให้แก่ความหมายคำแรก เช่น นักบุญใจบาป รามสูรเดินดิน

4.8 อติพจน์ (Hyperbole) หรือโวหารกล่าวเกินจริง มักกล่าวเพื่อให้ได้คุณค่าทางด้านอารมณ์เป็นสำคัญ จึงไม่เพ่งเล็งข้อเท็จจริงแต่ประการใด เช่น นกาลัย (ฤกษ์ชนะ) สุวรรณธาดา กล่าวถึงความรู้สึกอาลัยอาวรณ์ของคนที่ต้อง “สูญเสียบุคคลผู้เป็นที่รัก” ด้วยโวหารเกินจริงว่า

4.9 สมพจน์หรืออนุนามนัย (Synecdoche) เป็นโวหารที่กล่าวถึงเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของจำนวนเต็ม แต่มีความหมายคลุมหมดยุคทุกส่วน เช่น อังคาร กัลยาณพงศ์ กล่าวถึงชีวิตที่อดอยากแร้นแค้นของตนไว้ในลำนำภูกะดิง โดยใช้คำว่า “ไส้” ซึ่งเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายมาใช้เป็นคำแทนตัวเองว่า

เกิดเป็นกวีที่ไซโงเซลา

เบาปัญญาเอกาน้ำตาไหล

รักรู้ปรัชญาศึกษาไป

จนได้แห่งรา ฐานะยากจน

(อังคาร กัลยาณพงศ์ : ลำนำภูกะดิง)

4.10 การแทนคำหรืออนุนามนัย (Metonymy) เป็นโวหารที่เกิดจากการเรียกชื่อสิ่งหนึ่งแต่ให้มีความหมายเป็นอย่างอื่น โดยชื่อที่ใช้เรียกนั้นมักเป็นคำแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งในความหมายรวม ๆ

4.11 อวตพากย์ (Synesthesia) คือโวหารที่ใช้คำเรียกผลของการสัมผัสที่ผิดไปจากธรรมดา เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่าน เช่น ตามปกติเราใช้คำว่า “รส” เรียกผลการสัมผัสจากลิ้น ใช้คำว่า “กลิ่น” เรียกผลสัมผัสจากจมูก เป็นต้น แต่การใช้โวหารแบบอวตพากย์นี้ ผู้แต่ง

เจตนาจะใช้ภาษาให้ดูเหมือนผิดไปจากการใช้คำตามธรรมดา เพื่อให้คำดังกล่าวนี้เป็นจุดกระทบใจของผู้อ่าน

5. การใช้เครื่องหมายไวยากรณ์เป็นสัญลักษณ์สื่ออารมณ์และน้ำเสียงของผู้แต่ง เช่น ใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) แบ่งข้อความ ใช้เครื่องหมายปรัศนี (?) และอัศเจรีย์ (!) แสดงคำถามและความรู้สึกตกใจหรือประหลาดใจ หรือใช้เส้นประจุด (....) เพื่อทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดต่อหรือเน้นคำให้เด่นขึ้น และใช้เครื่องหมายคำพูด “...” ครอบข้อความที่เป็นคำพูดของตัวละคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓. ความหมายไฟระย้ากนใจ

๔. การใช้กวีโวหาร: อุปมา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การประเมินกระบวนการกลุ่ม

ระดับคะแนน สิ่งที่ประเมิน	5	4	3	2	1
วิธีการนำเสนอ ผลงาน	วิธีการ นำเสนอ ผลงาน น่าสนใจทุก ประเด็น	วิธีการ นำเสนอ ผลงาน น่าสนใจดี	วิธีการ นำเสนอ ผลงาน น่าสนใจ	วิธีการ นำเสนอ ผลงานไม่ น่าสนใจ	วิธีการ นำเสนอ ผลงานไม่ น่าสนใจ เลย
การสรุปเนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้ ตรงประเด็นดี มาก	สรุปเนื้อหาได้ ตรงประเด็นดี	สรุปเนื้อหาได้ ตรงประเด็น ปานกลาง	สรุปเนื้อหา ได้ไม่ค่อย ตรงประเด็น	สรุปเนื้อหา ได้ไม่ตรง ประเด็น
การใช้ภาษา สื่อสาร	ใช้ภาษาไทย ในการพูดและ เขียนได้ดี เข้าใจง่าย	ใช้ภาษาไทย ในการพูด และเขียนได้ ถูกต้องเป็น ส่วนใหญ่	ใช้ภาษาไทย ในการพูดและ เขียนได้ ถูกต้องปาน กลาง	ใช้ภาษาไทย ในการพูด และเขียนได้ ไม่ถูกต้อง เป็น ส่วนมาก	ใช้ ภาษาไทย ในการพูด และเขียนไม่ ถูกต้อง
การตรงต่อ เวลา	ทำงานเสร็จ ตรงตามเวลา ที่กำหนด	ทำงานเสร็จ ช้ากว่าเวลาที่ กำหนด 1 วัน	ทำงานเสร็จ ช้ากว่าเวลาที่ กำหนด 2 วัน	ทำงานเสร็จ ช้ากว่าเวลา ที่กำหนด 3 วัน	ทำงานเสร็จ ช้ากว่าเวลา ที่กำหนด มากกว่า 4 วัน
การทำงานกลุ่ม	สมาชิกให้ ความร่วมมือ ในการทำงาน เป็นอย่างดี มาก	สมาชิกให้ ความร่วมมือ ในการทำงาน เป็นอย่างดี	สมาชิกให้ ความร่วมมือ ในการทำงาน ปานกลาง	สมาชิกไม่ ค่อยให้ ความ ร่วมมือใน การทำงาน	สมาชิก ไม่ให้ความ ร่วมมือใน การทำงาน

แบบประเมินผลงาน

กลุ่ม ที่	ชื่อกลุ่ม	วิธีการนำเสนอ น่าสนใจ					ความถูกต้อง ของเนื้อหา					ความถูกต้อง ในการใช้ภาษาไทย					การตรงต่อเวลา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1																					
2																					
3																					
3																					
4																					
5																					
6																					

หมายเหตุ ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ศูนย์วิทยพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสังเกตการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน

เกณฑ์การประเมิน

1 = ปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ปานกลาง 4 = ดี 5 = ดีมาก

รายการ	ผลการประเมิน				
1. การตอบคำถาม	1	2	3	4	5
2. การแสดงความคิดเห็น	1	2	3	4	5
3. ความกล้าแสดงออก	1	2	3	4	5
4. ความสนใจในชั้นเรียน	1	2	3	4	5
5. การร่วมกิจกรรมกลุ่ม	1	2	3	4	5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ (วิธีสอนปกติ)

วิชา ท ๓๓๑๐๑ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง โคลงสุภาษิตนฤมุนาการ: ที่มา ประวัติผู้แต่ง และคำศัพท์

เวลา ๖๐ นาที

สาระสำคัญ

โคลงสุภาษิตนฤมุนาการ เป็นวรรณคดีประเภทคำสอน ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นจากประสบการณ์และทรรศนะในการมองโลก เพื่อสั่งสอนประชาชนในเรื่องใช้ชีวิตในสังคมซึ่งจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน โคลงสุภาษิตนฤมุนาการพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์มาเป็นเวลานาน จึงมีภาษาเก่าโบราณอยู่ ดังนั้นต้องรู้จักคำศัพท์ รู้ความหมายให้ตรงกับปัจจุบันก่อนจะตีความ จึงจะสามารถหาสาระสำคัญได้ถูกต้อง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่มา ทราบประวัติผู้แต่งและทราบความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏในโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกที่มาของโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ ได้
๒. บอกประวัติผู้แต่งโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ ได้
๓. อธิบายความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏในโคลงสุภาษิตนฤมุนาการได้

สาระการเรียนรู้

โคลงสุภาษิตนฤมุนาการ เป็นวรรณคดีประเภทคำสอนที่มีคุณค่าแก่คนไทยทุกยุคทุกสมัย เพราะพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์โคลงสุภาษิตนฤมุนาการขึ้นจากประสบการณ์และทรรศนะในการมองโลก เพื่อสั่งสอนประชาชนในเรื่องใช้ชีวิตในสังคมซึ่งจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทั้งนี้เนื่องจากโคลงสุภาษิตนฤมุนาการพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์มาเป็นเวลานาน จึงมีภาษาเก่า

โบราณอยู่ ดังนั้นในการศึกษาจำเป็นต้องรู้จักคำศัพท์ รู้ความหมายให้ตรงกับปัจจุบันก่อนจะตีความ จึงจะสามารถหาสาระสำคัญได้ถูกต้อง

การจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. ครูสนทนากับนักเรียนว่า มีใครทราบบ้างว่า สุภาสิต คืออะไร (คำตอบที่คาดหวัง คือ ถ้อยคำ หรือข้อความที่มีความหมายเป็นคติสอนใจ)
๒. ครูสุ่มนักเรียน ๒ คน ยกตัวอย่างสุภาสิต จำนวน ที่ตนรู้จักคนละ ๑ จำนวน เช่น กระจายตื่นตูม ทำดีได้ดี
๓. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนากับนักเรียนว่า วันนี้เราจะศึกษาสุภาสิตในลักษณะของโคลงสี่สุภาพ ที่พระราชนิพนธ์โดยพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ นักเรียนทราบหรือไม่ว่าโคลงสุภาสิต ที่จะศึกษาต่อไปนี้ ชื่อว่าอะไร (คำตอบที่คาดหวัง คือ โคลงสุภาสิตนฤมุนาคาร) (*หากนักเรียนตอบไม่ได้ครูให้ตัวเลือกในการตอบ) ครูติดแถบประโยค “โคลงสุภาสิตนฤมุนาคาร” บนกระดาน
๔. ครูสนทนากับนักเรียนถึงชิ้นงานปลายทางหลังจากเรียนบทเรียนนี้ คือ นักเรียนจะต้องสร้างชิ้นงานออกมาเป็นรายงานเชิงวิชาการ โดยให้นักเรียนทำรายงานเรื่องโคลงสี่สุภาพ โดยให้บรรยายฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ พร้อมยกตัวอย่างโคลงจากโคลงนฤมุนาคาร เพื่อแสดงให้เห็นฉันทลักษณ์ จากนั้นนำแก่นความคิดสำคัญที่ได้จากโคลงนฤมุนาคารมาแต่งเป็นโคลงสี่สุภาพ (โดยที่นักเรียนในแต่ละกลุ่มแต่งโคลงคนละ 4 บทแล้วนำมารวมกัน) พร้อมทั้งสรุปว่า ได้รับแรงบันดาลใจในการแต่งอย่างไร และได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการแต่งโคลงร่วมกันดังกล่าว

ขั้นสอน

๕. ครูพูดถึงที่มาของโคลงสุภาสิตนฤมุนาคารคร่าวๆ และให้นักเรียนศึกษาจากหนังสือเรียนภาษาไทย หน้า ๒๒๕ – ๒๒๖ เป็นเวลา ๕ นาที
๖. ครูสุ่มนักเรียนถามรายบุคคลเพื่อสรุปที่มาของเรื่อง ครูช่วยพูดสรุปเพิ่มเติม
๗. จากนั้นครูโยงเข้าสู่ประเด็นพระราชประวัติของผู้พระราชนิพนธ์ โดยถามว่า พระมหากษัตริย์พระองค์ใดในสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นผู้พระราชนิพนธ์โคลงสุภาสิตนฤมุนาคาร (คำตอบ คือ รัชกาลที่ ๕)
๘. เมื่อนักเรียนพูดถึงรัชกาลที่ ๕ ครู นำพระบรมฉายาลักษณ์รัชกาลที่ ๕ ติดบนกระดาน

๙. ครูสนทนากับนักเรียนถึงผู้แต่งโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ ในบทเรียน ซึ่งก็คือรัชกาลที่ ๕ จากนั้นให้นักเรียนอ่านประวัติผู้แต่งจากหนังสือเรียน หน้า ๒๒๖ โดยใช้หลักการอ่านจับใจความสำคัญที่เรียนมาแล้ว
๑๐. ครูสุ่มนักเรียน ๒ คน พูดยกพระราชประวัติรัชกาลที่ ๕ ครูช่วยสรุปเพิ่มเติม
๑๑. ให้นักเรียนอ่านโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ พร้อมทั้งขีดเส้นใต้คำศัพท์ที่ไม่รู้ความหมายไว้ด้วย
๑๒. ครูให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนข้างๆ รวบรวมคำศัพท์ที่ไม่รู้ความหมายแล้วหาความหมายจากดัชนีคำศัพท์ท้ายบทเรียน
๑๓. ครูแบ่งนักเรียนเป็น ๓ แถว ตามโต๊ะที่นั่งเรียน ให้นักเรียนเล่นเกม Cross Word หาคำศัพท์ โดยครูติดตาราง Cross Word บนกระดาน และ ติดแถบประโยคความหมายของคำศัพท์บนกระดานด้วย ให้นักเรียนแต่ละแถวแข่งขันบอกคำศัพท์ให้ครูเขียนลงในตารางหน้าชั้นเรียน แถวไหนบอกคำศัพท์ได้ถูกต้อง และมากที่สุดเป็นผู้ชนะ
๑๔. นักเรียนจดบันทึกคำศัพท์และความหมายลงในสมุด ครูมอบหมายให้นักเรียนกลับไปถอดคำประพันธ์โคลงสุภาษิตนฤมุนาการเป็นการบ้าน

ขั้นสรุป

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้เรียนรู้ในคาบเรียนนี้
๑๖. ครูสรุปเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ พร้อมทั้งบอกประโยชน์ของการเรียนรู้คำศัพท์ด้วย
๑๗. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนในวันนี้ ครูมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาหลักการถอดคำประพันธ์ที่เคยเรียนไปแล้วเพื่อนำมาถอดประพันธ์ในคาบต่อไป

สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๓๓๑๐๑
๒. พระบรมฉายาลักษณ์ รัชกาลที่ ๕
๓. แถบประโยค

โคลงสุภาษิตนฤมุนาการ
----
๔. ตารางวาง Cross Word
๕. แถบประโยค ความหมายของคำศัพท์ต่างๆ

การวัดและประเมินผล

๑. ครูประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในชั้นเรียน
๒. ครูประเมินจากการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน คือ การค้นหาคำศัพท์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒
(วิธีสอนปกติ)

วิชา ท ๓๓๑๐๑ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง โคลงสุภาพษิตนฤมณานการ: การจับใจความสำคัญ

เวลา ๖๐ นาที

สาระสำคัญ

โคลงสุภาพษิตนฤมณานการเป็นวรรณคดีประเภทคำสอน มีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อสั่งสอนการปฏิบัติตนต่อกันของคนในสังคม ซึ่งจำเป็นจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีใจความสำคัญ คือ แนะนำการปฏิบัติตนตามหลัก ๑๐ ประการ ในโคลง ๑๐ บท โดยกล่าวว่า ผู้ประพฤติกิจตาม ๑๐ ประการนี้ จะไม่ได้รับความเสียหายเลย

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท ๕.๑: เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่าง เห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อเรื่องของโคลงสุภาพษิตนฤมณานการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. ถอดความบทประพันธ์โคลงสุภาพษิตนฤมณานการได้
๒. บอกใจความสำคัญของโคลงสุภาพษิตนฤมณานการได้

สาระการเรียนรู้

โคลงสุภาพษิตนฤมณานการ แปลความว่า “ผู้ประพฤติกิจตาม ๑๐ ประการนี้ จะไม่ได้รับความเสียหายเลย” ดังนี้

๑. ควรทำความดีกับบุคคลทั่วไป
๒. ควรระงับความโกรธริษยาและคำพูดไม่ดี
๓. ควรมีความหนักแน่น คิดใคร่ครวญก่อนตัดสินใจ
๔. ควรมีสติในการพูด ลำดับถ้อยคำให้ดีก่อนพูด

๕. ควรมีความอดกลั้น ไม่พูดขณะที่ยังโกรธ
๖. ควรมีความกรุณาต่อผู้ที่ได้รับความทุกข์
๗. ควรขอโทษเมื่อตนทำผิด
๘. ควรอดกลั้นไม่ให้โต้เถียงกันรุนแรง
๙. ไม่พูดพร่ำเพ้อ นินทาให้ร้ายผู้อื่น
๑๐. ไม่หลงเชื่อข่าวลือที่ไม่ดี ไม่ตื่นเต้นก่อนสอบถามให้แน่ชัด

การจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. ครูติดแถบประโยค โคลงสุภาวชิตตฤทมนการ และสนทนาทบทวนถึงหลักการถอดคำประพันธ์ที่นักเรียนได้ศึกษาไปแล้ว
๒. ครูสุ่มนักเรียน ๑ คน พูดยังหลักการถอดคำประพันธ์
๓. ครูพูดสรุปหลักการถอดคำประพันธ์และเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน

ขั้นสอน

๔. ครูร่วมกับนักเรียน ช่วยกันถอดคำประพันธ์ตามหลักการถอดคำประพันธ์ ๒ บท
๖. ครูให้นักเรียนถอดคำประพันธ์จากหนังสือเรียนโดยแบ่งเป็นกลุ่มละ ๓ คน เป็นแต่ละกลุ่มถอดคำประพันธ์กลุ่มละ ๑ บท รวมทั้งสิ้น ๑๐ บท
๗. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทน นำเสนอผลการถอดคำประพันธ์
๘. ครูช่วยสรุปเพิ่มเติมในการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม
๙. นักเรียนแต่ละคนจดบันทึกการถอดความของกลุ่มลงในสมุด
๑๐. ครูทบทวนถึงหลักการอ่านจับใจความสำคัญที่นักเรียนเคยเรียนไปแล้ว โดยสุ่มนักเรียนพูดยังหลักการจับใจความสำคัญ ๒ คน ครูสรุปเพิ่มเติม
๑๑. ครูทบทวนเรื่องการสร้างผังมโนทัศน์ให้นักเรียนฟัง
๑๒. ครูแจกกระดาษ A4 สีเมจิกให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม และให้นักเรียนสร้างผังมโนทัศน์สรุปใจความสำคัญของโคลงสุภาวชิตตฤทมนการ ส่งครู

ขั้นสรุป

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติไปในคาบเรียนนี้
๑๔. ครูสรุปเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์
๑๕. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนในวันนี้

สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๓๓๑๐๑
๒. แอปพลิเคชัน

โคลงสุภาชิตนฤทมนการ
----
๓. กระดาษ A4
๔. สีเมจิก

การวัดและประเมินผล

๑. ครูประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในชั้นเรียน
๒. ครูประเมินจากผลงาน แฟ้มโน้ตส่น ที่นักเรียนสร้างขึ้นในชั้นเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓
(วิธีสอนปกติ)

วิชา ท ๓๓๑๐๑ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง โคลงสุภาชิตนฤมุนาการ: การวิเคราะห์เนื้อหา

เวลา ๖๐ นาที

สาระสำคัญ

โคลงสุภาชิตนฤมุนาการ แปลความว่า “ผู้ประพฤติกิจตาม ๑๐ ประการนี้ จะไม่ได้รับความเสียใจเลย” เป็นสุภาชิตคำสอน สอนในเรื่องการดำเนินชีวิตของสังคมมนุษย์ที่ต้องอยู่ร่วมกัน จำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อกัน ซึ่งตรงกับหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ต้องการให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และหลักมนุษยสัมพันธ์ว่า ตนเองมีความสุข ผู้อื่นมีความสุขและสังคมมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท ๕.๑: เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่าง เห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนสามารถประเมินคุณค่า และนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องโคลงสุภาชิตนฤมุนาการมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายเนื้อความโคลงสุภาชิตนฤมุนาการแต่ละบทได้
๒. บอกคุณค่าที่ได้รับจากการศึกษาโคลงสุภาชิตนฤมุนาการได้
๓. บอกข้อคิดที่ได้จากโคลงสุภาชิตนฤมุนาการ
๔. ยกตัวอย่างการนำข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระการเรียนรู้

โคลงสุภาชิตนฤมุนาการ แปลความว่า “ผู้ประพฤติกิจตาม ๑๐ ประการนี้ จะไม่ได้รับความเสียใจเลย” ดังนี้

๑. ควรทำความดีกับบุคคลทั่วไป

๒. ควรระงับความโกรธริษยาและคำพูดไม่ดี
๓. ควรมีความหนักแน่น คิดใคร่ครวญก่อนตัดสินใจ
๔. ควรมีสติในการพูด ลำดับถ้อยคำให้ดีก่อนพูด
๕. ควรมีความอดกลั้น ไม่พูดขณะที่ยังโกรธ
๖. ควรมีความกรุณาต่อผู้ที่ได้รับความทุกข์
๗. ควรขอโทษเมื่อตนทำผิด
๘. ควรอดกลั้นไม่ให้โต้เถียงกันรุนแรง
๙. ไม่พูดพร่ำเพ้อ นินทาให้ร้ายผู้อื่น
๑๐. ไม่หลงเชื่อข่าวลือที่ไม่ดี ไม่ตื่นตื่นก่อนสอบถามให้แน่ชัด

เนื้อความของโคลงสุภาษิตนฤทมนาคาร จัดเป็นการสร้างมนุษย์สัมพันธ์บนพื้นฐานของหลักธรรมดังนี้

๑. เมตตาให้อภัยแก่ผู้อื่น
๒. มีความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบ
๓. ไม่เบียดเบียนผู้อื่น
๔. สุภาพอ่อนน้อม

โคลงสุภาษิตนฤทมนาคารมีคุณค่าพึงนำไปปฏิบัติเพื่อส่งเสริมตนเองให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

การจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. ครูนำผังมโนทัศน์ (Mind map) ที่นักเรียนสร้างขึ้นเมื่อคาบที่แล้วมาแสดงให้นักเรียนดู เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนไปแล้วและสุ่มนักเรียน ๓ คน ให้พูดทบทวนใจความสำคัญจากผังมโนทัศน์
๒. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนโดยชี้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของโคลงสุภาษิตนฤทมนาคารว่าเนื้อหาของโคลงฯว่ามีประโยชน์มาก ถึงแม้จะแต่งมาเป็นเวลานานร้อยปี แต่เนื้อความก็ยังคงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้

ขั้นสอน

๓. ครูสนทนากับนักเรียนถึงประโยชน์ของการอ่านแล้ววิเคราะห์เนื้อเรื่อง เช่น เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือแล้ววิเคราะห์เนื้อหาไปด้วยนอกจากนักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดีแล้ว จะทำให้นักเรียนมีทัศนคติ หรือมุมมองในเรื่องนั้นๆกว้างไกลมากขึ้น

๔. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ ๓ คนตามที่ถอดคำประพันธ์เมื่อคาบที่แล้ว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโคลงบทที่ตนรับผิดชอบถอดคำประพันธ์ไปแล้ว เช่น เห็นด้วยหรือไม่กับเนื้อความ เห็นด้วยอย่างไร เนื้อความสอนอะไร ดีอย่างไร ยกสถานการณ์ปัจจุบันหรือสถานการณ์สมมติประกอบการอธิบายเกี่ยวกับการทำตามเนื้อความของโคลงนั้นๆ และการไม่ทำตาม จะมีผลตามมาอย่างไร ให้นักเรียนยกสุภาษิต สำนวนที่มีความหมายตามเนื้อความนั้นๆ ด้วย
๕. ครูให้นักเรียนออกมานำเสนอกลุ่มละ ๓ นาที
๖. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปรวมเรื่อง
๗. นักเรียนแต่ละคนจดบันทึกความรู้ที่ได้จากการรายงานของเพื่อนกลุ่มต่างๆ

ขั้นสรุป

๘. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติไปในคาบเรียนนี้
๙. ครูสรุปเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์
๑๐. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนในวันนี้ ครูมอบหมายให้นักเรียนเลือกท่องโคลงบทใดบทหนึ่งที่นักเรียนชอบ และเขียนลงใบกระดาษ โดยบอกเหตุผลด้วยว่าชอบเพราะอะไร โดยครูบอกจุดประสงค์ของการท่องจำบทประพันธ์ว่ามีประโยชน์สำหรับเป็นข้อคิดเตือนใจในการดำรงชีวิต และสามารถนำไปเขียนอ้างอิงในการทำรายงานที่เกี่ยวข้องได้ ในการเรียนระดับสูงขึ้นไป ให้นักเรียนนำผลงานส่งครูในคาบต่อไป

สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๓๓๑๐๑
๒. แดบประโยค

โคลงสุภาษิตนฤพุมนาการ

การวัดและประเมินผล

๑. ครูประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในชั้นเรียน
๒. ครูประเมินจากการนำเสนอผลการอภิปรายของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ (วิธีสอนปกติ)

วิชา ท ๓๓๑๐๑ ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง โคลงสุภาพฉันทนาการ: การวิเคราะห์ความงามทางภาษา

เวลา ๖๐ นาที

สาระสำคัญ

การศึกษาวรรณคดีให้ลึกซึ้งจะต้องพิจารณาจะต้องพิจารณาคคุณค่าด้านวรรณศิลป์ให้ถี่ถ้วนจึงจะเห็นแง่มุมและเกิดสุนทรียรสในการอ่าน เพราะวรรณคดีเป็นงานประพันธ์ที่ใช้ศิลปะทางภาษาเรียบเรียงคัดสรรถ้อยคำ โวหารภาพพจน์ เพื่อสื่อให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินและเกิดสุนทรียทางอารมณ์ โดยเนื้อหาจะสอดแทรกคติธรรม แนวทางการดำเนินชีวิตไว้อย่างกลมกลืน

มาตรฐานการเรียนรู้

- มาตรฐาน ท ๑.๑: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน
- มาตรฐาน ท ๕.๑: เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณวรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่าง เห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องโคลงสุภาพ การใช้ถ้อยคำสำนวนและการเปรียบเทียบที่ปรากฏในโคลงสุภาพฉันทนาการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกฉันทลักษณ์ของโคลงสุภาพได้
๒. แต่งโคลงสุภาพได้
๓. เปรียบเทียบสำนวนไทยที่ปรากฏในเรื่องได้
๔. อธิบายการใช้คำเด่นๆที่ปรากฏในโคลงสุภาพฉันทนาการพร้อมทั้งยกตัวอย่างคำประพันธ์ได้

สาระการเรียนรู้

การศึกษาวรรณคดีให้ลึกซึ้งจะต้องพิจารณาจะต้องพิจารณาคคุณค่าด้านวรรณศิลป์ให้ถี่ถ้วนจึงจะเห็นแง่มุมและเกิดสุนทรียรสในการอ่าน เพราะวรรณคดีเป็นงานประพันธ์ที่ใช้ศิลปะทางภาษาเรียบเรียงคัดสรรถ้อยคำ สำนวนโวหาร เพื่อสื่อให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินและเกิด

สุนทรียทางอารมณ์ โดยเนื้อหาจะสอดแทรกคติธรรม แนวทางการดำเนินชีวิตไว้อย่างกลมกลืน โคลงสุภาษิตนฤมุนาการแต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ มีบทนำ ๑ บท บทสรุป ๑ บท และเนื้อเรื่อง ๑๐ บท มีความงามในเรื่องการใช้คำ มีการใช้คำสัมผัส การเล่นคำสัมผัสในวรรคและต่างวรรค มีทั้งสัมผัสอักษรและสัมผัสสระ ช่วยให้เกิดเสียงไพเราะและเน้นเนื้อความให้เด่นชัดขึ้น

การจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. ครูสุมนักเรียน ๕ คน ให้ท่องโคลงสุภาษิตนฤมุนาการที่ตนชื่นชอบ (ครูสั่งเป็นการบ้านเมื่อคาบที่แล้ว) ให้เพื่อนฟัง และบอกเหตุผลว่าชอบเพราะอะไร ครูให้นักเรียนส่งการบ้าน
๒. ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนอ่านทำนองเสนาะโคลงสุภาษิตนฤมุนาการพร้อมกัน

ขั้นสอน

๓. ครูสนทนากับนักเรียนถึงลักษณะคำประพันธ์ที่ใช้แต่งโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ คือ โคลงสี่สุภาพ ครูติดผังฉันทลักษณ์โคลงสี่สุภาพบนกระดาน และติดแถบประโยคโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ ๑ บท
๔. ครูอธิบายเรื่อง คำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ เช่น เรื่องจำนวนคำในวรรค การบังคับเอกโท เป็นต้น ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่งโคลงสี่สุภาพโดยให้มีเนื้อความแสดงความหมายของสุภาษิต ๑ สุภาษิต
๕. ครูสนทนากับนักเรียนถึงความไพเราะของโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ ในเรื่องของการใช้คำ เกี่ยวกับการเล่นคำสัมผัสในวรรคและต่างวรรค สัมผัสอักษรและสัมผัสสระ
๖. ครูให้นักเรียนร่วมกันหาคำสัมผัสอักษรและสัมผัสสระในวรรคและต่างวรรค อภิปรายร่วมกัน
๗. ครูแจกใบความรู้เรื่อง ศิลปะการประพันธ์ ให้นักเรียนศึกษา เป็นเวลา ๓ นาที ครูสุมนักเรียน ๒ คน พุดสรุปใจความสำคัญ
๘. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น ๔ กลุ่ม วิเคราะห์ความงามของบทร้อยกรองโคลงสุภาษิตนฤมุนาการ ดังนี้
  - กลุ่มที่ ๑ คำที่เลือกสรรใช้
  - กลุ่มที่ ๒ ทำนองเสนาะ/เสียงเสนาะ
  - กลุ่มที่ ๓ ความหมายไพเราะกินใจ
  - กลุ่มที่ ๔ การใช้กวีโวหาร: อุปมา

ให้นักเรียนจัดบันทึกสรุปผลการอภิปรายส่งครูท้ายคาบ

๙. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปราย

๑๐. ครูสรุปภาพรวม ศิลปะการประพันธ์

ขั้นสรุป

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้เรียนรู้ในเรื่องโคลงสี่สุภาพ และความงามทางภาษา

๑๒. สุ่มนักเรียน ๓ คน ให้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนและการนำข้อคิดที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้เรียนไปทั้งหมดในบทเรียน เรื่อง โคลงสุภาพิตินฤทมนาคาร

๑๔. ครูสรุปเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์

๑๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น ๔ กลุ่ม ทำรายงานเชิงวิขาที่มีเนื้อหา ประกอบด้วย โคลงสุภาพิตินฤทมนาคารในกลุ่มทุกคนแต่งขึ้น คนละ ๔ บท นำมารวมกัน และทำรูปเล่มรายงานตามรูปแบบรายงานเชิงวิชาการ

สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๓๓๑๐๑

๒. ผังชั้นทลัษณ์โคลงสี่สุภาพ

๓. แดบประโยค โคลงสุภาพิตินฤทมนาคาร ๑ บท

๔. ใบความรู้ศิลปะการประพันธ์

สร้อยสน สกลรักษ์. **วรรณกรรมปัจจุบันสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา.** (เอกสารอัดสำเนา)

การวัดและประเมินผล

๑. ครูประเมินนักเรียนจากการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในชั้นเรียน

๒. ครูประเมินจากผลงาน ผลการอภิปรายร่วมกันของนักเรียนในชั้นเรียน

ใบความรู้ ศิลปะการประพันธ์

ร้อยกรองเป็นงานศิลปะที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และคำว่าร้อยกรองเองก็แสดงให้เห็นลักษณะการแต่งที่ต้องกรอกรวมคำมาร้อยเรียงกันอย่างประณีตบรรจง

ศิลปะการประพันธ์ร้อยกรองปัจจุบันได้มีความงดงามก่อเกิดความซาบซึ่งสะท้อนอารมณ์ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

2. คำที่เลือกสรรใช้ คำในร้อยกรองไม่จำเป็นต้องเป็นศัพท์สูง ในทางตรงข้าม ร้อยกรองปัจจุบันมักใช้คำทั่วไป แต่มีความหมายลึกซึ้ง เมื่อนำมาเรียงร้อยกันแล้วจะเกิดอารมณ์สะท้อนใจ

2. เสียงเสนาะ คุณสมบัติที่สำคัญอันหนึ่งที่จะทำให้ร้อยกรองงดงาม คือ เสียงที่เกิดจากสัมผัส ทั้งสัมผัสนอก สัมผัสใน สีสวรรค์ของกาใช้คำและการเล่นคำ เช่น การใช้คำซ้ำให้เกิดจังหวะในบทกวี และการใช้สัมผัสใน บางกรณีก็อาจใช้สีลาการสร้างคำให้เกิดเสียงหนักเบาตามจังหวะของฉันทลักษณ์ เพื่อให้เกิดอารมณ์ขึ้น

3. ความหมายไพเราะกินใจ ความหมายที่กินใจของร้อยกรองเกิดจากการที่กวีใช้คำให้เกิดจินตภาพ ให้ผู้อ่านรู้สึกร่วมไปกับร้อยกรองด้วยจินตนาการ ตามที่กวีชี้ชวนให้สังเกตและชื่นชม อาจเป็นสิ่งเล็ก ๆ น้อยๆ ในชีวิต แต่ชวนให้เกิดอารมณ์ละเอียดอ่อนหวาน กินใจ

6. การใช้กวีโวหาร กวีโวหารหรือภาพพจน์ (figure of speech) คือวิธีการใช้ถ้อยคำเพื่อให้เกิดเป็นภาพขึ้นมา ผู้แต่งร้อยกรองปัจจุบันนิยมใช้ภาพพจน์ต่าง ๆ หลายชนิดด้วยกันเพราะมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ต้องการจะให้ภาพพจน์นั้น ๆ เป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความฝัน หรือความรู้ของผู้แต่งไปยังผู้อ่าน หรือเป็นเครื่องช่วยขยายเนื้อความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น หรือช่วยทำให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพคล้ายตามผู้แต่งไปด้วย การใช้ภาพพจน์นี้มักมุ่งเอาความรู้สึกด้านอารมณ์เป็นสำคัญกว่าข้อเท็จจริง

6.1 อุปมา (Simile) เป็นโวหารเปรียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง ผู้แต่งต้องนำของสองสิ่งซึ่งเหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน โดยมีคำว่า เหมือน คล้าย รวากับ ดูราว ดูจ เพียงประหนึ่ง กล เทียบ ดัง ฯลฯ เป็นคำเชื่อม

6.2 อุปลักษณ์ (Metaphor) เป็นโวหารเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง มักใช้คำว่า เป็น คือ เท่า ในการเปรียบเทียบ

6.3 สัญลักษณ์ (Symbol) เป็นวิธีการที่ผู้แต่งคิดหาคำมาใช้แทนสรรพสิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม และคำที่นำมาใช้นั้นมีความแตกต่างไปจากความหมายตามตัวอักษรด้วย เช่น ใช้ “ฝน” เป็นสัญลักษณ์แทน “ความสดชื่น” ใช้ “แมลงและดอกไม้” เป็นสัญลักษณ์แทน “บุรุษและสตรี” เป็นต้น

6.4 ปฏิปจฉา (Rhetorical – question) เป็นศิลปะการใช้คำถามที่ไม่ต้องการคำตอบของผู้แต่ง เพราะมุ่งจะให้คำถามนั้นเป็นสื่อนำความคิดของผู้อ่านหรือเป็นเครื่องเรียกกรองความสนใจของผู้อ่านมากกว่าต้องการคำตอบ แต่ถ้าจะตอบ คำตอบมักจะออกมาในรูปคำตอบปฏิเสธ นอกจากนี้บางครั้งอาจถือว่าเป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบเพราะรู้คำตอบกันดีอยู่แล้ว

6.5 ปฏิรูปพจน์ (Allusion) เป็นการอ้างถึงบุคคล เหตุการณ์ พุทธิกรรมหรือข้อความที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายดีแล้ว เปรียบเทียบกับสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงในบทกวี เพื่อช่วยโยงความคิดให้แก่ผู้อ่าน และทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น

6.6 ปฏิภาคพจน์ (Paradox) เป็นการกล่าวถึงข้อความที่มีความหมายขัดกัน เพื่อให้เป็นเครื่องดึงความสนใจของผู้อ่านอีกวิธีหนึ่ง เพราะความตรงกันข้ามดังกล่าวนี้ อาจจะดูเหมือนว่าไม่น่าเป็นไปได้แต่ก็เป็นไปแล้ว

6.7 ปฏิวาทะ (Oxymoron) เป็นวิธีการกล่าวข้อความด้วยการนำคำที่มีความหมายตรงกันข้ามหรือค้านกันมารวมกัน เพื่อให้เกิดคำซึ่งมีความหมายใหม่ เช่น ความหมายที่ให้ความรู้สึกขัดแย้งหรือเพิ่มความเข้มให้แก่ความหมายคำแรก เช่น นักบุญใจบาป รามสูรเดินดิน

6.8 อติพจน์ (Hyperbole) หรือโวหารกล่าวเกินจริง มักกล่าวเพื่อให้ได้คุณค่าทางด้านอารมณ์เป็นสำคัญ จึงไม่เพ่งเล็งข้อเท็จจริงแต่ประการใด เช่น นกาลัย (ฤกษ์ชนะ) สุวรรณธาดา กล่าวถึงความรู้สึกอาลัยอาวรณ์ของคนที่ต้อง “สูญเสียบุคคลผู้เป็นที่รัก” ด้วยโวหารเกินจริงว่า

6.9 สมพจน์หรืออนุนามนัย (Synecdoche) เป็นโวหารที่กล่าวถึงเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของจำนวนเต็ม แต่มีความหมายคลุมหมดยุคทุกส่วน เช่น อังคาร กัลยาณพงศ์ กล่าวถึงชีวิตที่อดอยากแร้นแค้นของตนไว้ในลำนำภูกะดิง โดยใช้คำว่า “ไส้” ซึ่งเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกายมาใช้เป็นคำแทนตัวเองว่า

เกิดเป็นกวีที่ไซโงเฮลา	เบาปัญญาเอกาน้ำตาไหล
รักรู้ปรัชญาศึกษาไป	จนไล่แห่งรา ฐานะยากจน
(อังคาร กัลยาณพงศ์ : ลำนำภูกะดิง)	

6.10 การแทนคำหรืออนุนามนัย (Metonymy) เป็นโวหารที่เกิดจากการเรียกชื่อสิ่งหนึ่งแต่ให้มีความหมายเป็นอย่างอื่น โดยชื่อที่ใช้เรียกนั้นมักเป็นคำแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งในความหมายรวม ๆ

6.11 อวัตพากย์ (Synesthesia) คือโวหารที่ใช้คำเรียกผลของการสัมผัสที่ผิดไปจากธรรมดา เพื่อเรียกกรองความสนใจจากผู้อ่าน เช่น ตามปกติเราใช้คำว่า “รส” เรียกผลการสัมผัสจากลิ้น ใช้คำว่า “กลิ่น” เรียกผลสัมผัสจากจมูก เป็นต้น แต่การใช้โวหารแบบอวัตพากย์นี้ ผู้แต่ง

เจตนาจะใช้ภาษาให้ดูเหมือนผิดไปจากการใช้คำตามธรรมดา เพื่อให้คำดังกล่าวนี้เป็นจุดกระทบใจของผู้อ่าน

7. การใช้เครื่องหมายไวยากรณ์เป็นสัญลักษณ์สื่ออารมณ์และน้ำเสียงของผู้แต่ง เช่น ใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) แบ่งข้อความ ใช้เครื่องหมายปริศนี (?) และอัศเจรีย์ (!) แสดงคำถามและความรู้สึกตกใจหรือประหลาดใจ หรือใช้เส้นประจุด (....) เพื่อทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคิดต่อหรือเน้นคำให้เด่นขึ้น และใช้เครื่องหมายคำพูด “...” ครอบข้อความที่เป็นคำพูดของตัวละคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบประเมินผังมโนทัศน์

พิจารณาความสอดคล้องระหว่างลักษณะที่สังเกตได้กับรายการประเมินผังมโนทัศน์ของผู้เรียน โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

1 = ปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ปานกลาง 4 = ดี 5 = ดีมาก

เขียนวงกลมล้อมรอบผลการประเมิน

รายการ	ผลการประเมิน
1. มีชื่อผังมโนทัศน์ พร้อมรายละเอียดเหมาะสม	1 2 3 4 5
2. มีความประณีตในการพัฒนาผังคำสำคัญ	1 2 3 4 5
3. สาระและข้อมูลถูกต้อง	1 2 3 4 5
4. การสะกดคำ เครื่องหมาย และการใช้ภาษา มีความถูกต้อง	1 2 3 4 5
5. นำเสนอสาระและข้อมูลที่อ่านและดูได้ง่าย ชวนติดตาม	1 2 3 4 5
6. ข้อมูลมีความสำคัญและเชื่อมโยงได้ชัดเจนถูกต้อง	1 2 3 4 5
7. นำเสนอข้อมูลและสาระที่ตรงกับหัวข้อ	1 2 3 4 5
8. ผลงานผังมโนทัศน์นี้ได้แสดงความรู้ของผู้เรียน	1 2 3 4 5
ความคิดเห็นเพิ่มเติม	

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เกณฑ์การประเมินกระบวนการกลุ่ม

ระดับคะแนน สิ่งที่ประเมิน	5	4	3	2	1
วิธีการนำเสนอ ผลงาน	วิธีการ นำเสนอ ผลงาน น่าสนใจดี มาก	วิธีการ นำเสนอ ผลงาน น่าสนใจดี	วิธีการ นำเสนอ ผลงาน น่าสนใจ	วิธีการ นำเสนอ ผลงานไม่ น่าสนใจ	วิธีการ นำเสนอ ผลงานไม่ น่าสนใจ เลย
การสรุปเนื้อหา	สรุปเนื้อหาได้ ตรงประเด็น มาก	สรุปเนื้อหาได้ ตรงประเด็นดี	สรุปเนื้อหาได้ ตรงประเด็น ปานกลาง	สรุปเนื้อหา ได้ไม่ค่อย ตรงประเด็น	สรุปเนื้อหา ได้ไม่ตรง ประเด็น
การใช้ภาษา สื่อสาร	ใช้ภาษาไทย ในการพูดและ เขียนได้ดี เข้าใจง่าย	ใช้ภาษาไทย ในการพูด และเขียนได้ ถูกต้องเป็น ส่วนใหญ่	ใช้ภาษาไทย ในการพูดและ เขียนได้ ถูกต้องปาน กลาง	ใช้ภาษาไทย ในการพูด และเขียนได้ ไม่ถูกต้อง เป็น ส่วนมาก	ใช้ ภาษาไทย ในการพูด และเขียนไม่ ถูกต้อง
การตรงต่อ เวลา	ทำงานเสร็จ ตรงตามเวลา ที่กำหนด	ทำงานเสร็จ ช้ากว่าเวลาที่ กำหนด 1 วัน	ทำงานเสร็จ ช้ากว่าเวลาที่ กำหนด 2 วัน	ทำงานเสร็จ ช้ากว่าเวลา ที่กำหนด 3 วัน	ทำงานเสร็จ ช้ากว่าเวลา ที่กำหนด มากกว่า 4 วัน
การทำงานกลุ่ม	สมาชิกให้ ความร่วมมือ ในการทำงาน เป็นอย่างดี มาก	สมาชิกให้ ความร่วมมือ ในการทำงาน เป็นอย่างดี	สมาชิกให้ ความร่วมมือ ในการทำงาน ปานกลาง	สมาชิกไม่ ค่อยให้ ความ ร่วมมือใน การทำงาน	สมาชิก ไม่ให้ความ ร่วมมือใน การทำงาน

แบบประเมินผลงาน

กลุ่ม ที่	ชื่อกลุ่ม	วิธีการนำเสนอ น่าสนใจ					ความถูกต้อง ของเนื้อหา					ความถูกต้อง ในการใช้ภาษาไทย					การตรงต่อเวลา				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1																					
2																					
3																					
3																					
4																					
5																					
6																					

หมายเหตุ ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
 .....
 .....

แบบสังเกตการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน

เกณฑ์การประเมิน

1 = ปรับปรุง 2 = พอใช้ 3 = ปานกลาง 4 = ดี 5 = ดีมาก

รายการ	ผลการประเมิน				
6. การตอบคำถาม	1	2	3	4	5
7. การแสดงความคิดเห็น	1	2	3	4	5
8. ความกล้าแสดงออก	1	2	3	4	5
9. ความสนใจในชั้นเรียน	1	2	3	4	5
10. การร่วมกิจกรรมกลุ่ม	1	2	3	4	5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวขวัญชนก นัยจรัญ เกิดเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2527 ที่จังหวัดอ่างทอง สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก เมื่อปีการศึกษา 2548 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2549

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย